

Doomettaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Doomettaabaa geetettiya ha maxaafai: salotinne sa7ai merettido meretaabaa, asaa zaree yiido yuussaabaa, nagarainne tugga de7oi doomettido doomettaabaa, Xoossaaranne asaa zaretuura de7iya gaitotettaabaa odees. Doomettaabai naa77u waanna waanna sohotun shaahettidi xeelettanau danddayees.

1. Miraafiyaa issuwaappe biidi tammanne issiiniyaa gakkanaashin de7iya sohoi salotinne sa7ai merettido meretaabaanne asa zariyaa koiro taarikiyaa odees. Addaamenne Hewaani taarikee, Qaayeeclanne Aabeela taarikee, Nohenne bashshaa haattaa taarikee, hegaadankka Baabiloone Gimbbiyaa taarikee de7iyoogee ha shaahuwana.
2. Miraafiyaa tammanne naa77aappe biidi ishatamaa gakkanaashin de7iya sohoi Israa7eela asaayyo beni maizza aawatu taarikiyaa odees. Eta gidдон koiroi ba ammanuwaaninne Xoossaassi azazettiyo hanotan erettida Abrahaama. Hegaappe qassi a na7aa Yisaaqa, a na7aa na7aa Yaaqoobanne Yaaqooba naatu tammanne naa77atu taarikee kaallees. Hageeti Yaaqooba naati tammanne naa77ati, tammanne naa77u Israa7eela zaretussi ano gididaageeta. Hageetu ha tammanne naa77u Israa7eela naatu gidдонkka Yooseefa dummayidi, hegaadankka qassi Yaaqoobanne a naata hankkoota eta keettaa asaara Gibxxe biitti efiida hanotata mintidi xeellees.

Ha maxaafai asaa taarikiyaa odiyaaгаа gidikkokka, ubbaappe aattidi i odiyoogee Xoossai oottido oosuwaabaa. Xoossai salotanne sa7aa medhdhido taarikiyaa oduwaa doommidi, Xoossai ba asaassi qoppiyoogaa aggenaaгаа odiya hidootan polees. Ha maxaafaa gidдон ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin odettiya taarikiyaa godai, balabaa haniyaageeta pirddiyaageenne qaxxayiyaagee, ba asaa kaalettiyaageenne maaddiyaagee, eta taarikiyaa tangguwaakka giigissiyaagee ba huuphiyan Xoossaa. Hagee beni maxaafai xaafettidoogee asaa ammanuwaa taarikiyaa mazggafidi oiqqanaassanne he ammanoikka paxa de7anaadan oottanaassa.

Meretaabaa

1 ¹Xoossai salotanne sa7aa koiro medhdhiis. ²He wode sa7ai giigiiichchibeenmanne aibinne bainna mela; ciimmaa bollan xumai de7ees; Xoossaa Ayyaanai haattaappe bollaara maayi uttiis. ³Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Poo7oi hano” yaagiis; yaagin poo7oi haniis. ⁴Poo7oi lo77o gididoogaa Xoossai be7iis; be7idi poo7uwaa xumaappe shaakkiis. ⁵Xoossai poo7uwaa “Gallassa” giidi sunttiis; xumaa “Qamma” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne koiro gallassa.

⁶⁻⁷Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiya salo gufanttoi hano” yaagiis; yaagin haniis. Xoossai salo gufanttuwaa giigissidi, salo gufanttuwaappe bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiis. ⁸Xoossai he gufanttuwaa

“Saluwaa” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne naa77antto gallassa.

⁹Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Saluwaappe garssaara de7iya haattaa issisan eello; cellin mela sohoi qoncco” yaagiis; yaagin haniis.

¹⁰Xoossai he mela sohuwaa “Biittaa” giidi sunttiis; qassi issisan eellida haattaa “Abbaa” giidi sunttiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

¹¹Hegaappe simmin Xoossai, “Biittai mittaa maataa mokko; zersetta aifeera de7iya kattaanne zersetta aifeera de7iya teeriya mittaa mokko” yaagiis; yaagin haniis. ¹²Biittai mittaa maataa a qommuwan qommuwan mokkiis. Mokkin Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

¹³Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne hezzantto gallassa.

¹⁴Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Gallassaa qammaappe shaakkanau poo7oti salo gufantton

hanona; eti gallassaa, wodiyaanne laittaa erissanau malaata gidona; ¹⁵sa7aa bollan poo7issana mala eti salo gufantton poo7ona” yaagiis; yaagin haniis.

¹⁶Xoossai naa77u gita poo7ota, gitatiyaagee gallassaa haaranaadaaninne guuxxiyaagee qammaa haaranaadan medhdhiis; xoolintetacka i medhdhiis.

¹⁷⁻¹⁸Xoossai eti ha sa7aa bollan poo7issana mala, gallassaanne qammaa haarana malanne poo7uwaa xumaappe shaakkana mala, salo gufantton eta wottiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

¹⁹Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne oiddantto gallassa.

²⁰Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya dumma dumma meretati haattan darona; kafeikka sa7aappe bollaaranne salo gufanttuwaappe garssaara paallo” yaagiis. ²¹Yaatidi Xoossai abban de7iya gita do7ata, haatta giddon woxxi qaaxxiya meretata ubbaanne qefiyaara de7iya kafuwaa ubbaa a qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ²²Xoossai eta, “Yelettite; corattite; abbaa haattaa kumite; kafeikka biittaa bollan coratto” yaagidi anjjiis. ²³Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne ichchashantto gallassa.

²⁴Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya meretati bantta qommuwan qommuwan: meheti, biitaara gooshettiya meretatinne do7ati bantta qommuwan qommuwan biittaa bollan kiyona” yaagiis; yaagin haniis.

²⁵Xoossai do7ata eta qommuwan qommuwan, mehetacka eta qommuwan qommuwaaninne, biitaara gooshettiya meretata ubbaa eta qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

²⁶Hegaappe simmin Xoossai, “Asa nu leemisuwan nuna milatissidi ane medhdhoos; medhdhin eti abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaa, biittaa bolli woxxi qaaxxiya mereta ubbaa haarona” yaagiis.

²⁷Hagaadan Xoossai asaa ba leemisuwan medhdhiis; i a Xoossaa leemisuwan medhdhiis; i eta attumaasanne maccaasa medhdhiis.

²⁸Xoossai eta hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelettite; corattite; ha sa7aa kumitenne haarite; abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaanne biittaa bolli woxxi qaaxxiya, paxa de7iya mereta ubbaa haarite” yaagiis.

²⁹Hegaappe simmin Xoossai, “Be7ite! Taani ha biitta ubbaa bollan zeretta aifeera de7iya katta ubbaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mitta ubbaa inteyyo immaas; etinne inteyyo quma gidana.

³⁰Qassikka ha sa7an de7iya mehenne do7a ubbaayyo, saluwaa kafo ubbaayyo, biitaara gooshettiya mereta ubbaayyoonne shemppooraa paxa de7iya mereta ubbaayyo miyoobaa gidanaadan, irxxa mittaanne maataa immaas” yaagiis; yaagin haniis.

³¹Xoossai ba medhdhido ubbabaakka xeelliis; xeellidi daro lo77o gididoogaa be7iis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne usuppunto gallassa.

2 ¹Salotinne sa7ai etan de7iyaabai ubbabai hagaadan oosetti polettiis. ²Xoossai ba oottido oosuwaa usuppunta gallassi polidi, ba oottido ooso ubbaappe laappunta gallassi shemppiis. ³Qassi Xoossai laappunta gallassaa anjjiisinne geeshsha oottiis; aissi giikko, Xoossai ba oottiyo oosuwaa wurssidi shemppidoi he gallassaana. ⁴Salotinne sa7ai merettidoogee hagaadaana.

Edene Gannatiyaabaa

GODAI Xoossai sa7aanne salota medhdhido wode, ⁵sa7aa bollan mittinne maati mokiibeenna; carshshinne caaribeenna; aissi giikko, GODAI Xoossai ira bukissiichchibeenna; qassi biittaa oottiya asinne baawa. ⁶Gidikkonne sa7aappe haattai pude kiyidi, biittaa ubbaa irxxissees. ⁷Hegaappe guyyiyan, GODAI Xoossai biittaa baanaappe issi asa” medhdhiis; medhdhidi a siiriyan de7o shemppuwaa shemppi gelissii; yaatin bitanee paxa de7iya asa gidiiis.

⁸GODAI Xoossai awai mokkiyoosaa baggaara Edene giyoosan gannatiyaa kase tokkiis; yan ba medhdhido bitaniyaa wottiis. ⁹GODAI Xoossai xeellanau lo77iya, maanauka mal77iya ubba qommo mittaa biitaappe mokissiiis. Gannatiyaa gidduwan de7o mittaanne lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa wottiis.

¹ 2:7 Asa: “Asa” giyoogee Ibraawetto qaalaa “Adam” geetettees; “Adamaa” giyoogee “Biittaa” geetettees; hegaassi naa77u qaalati issi issuwaa milatoosona.

¹⁰Gannatiyaa ushshiya shaafaa haattai Edeneppe goggees. Edeneppe kiyidoogaappe guyyiyan, oiddu shaafa kiyi shaahettees. ¹¹Koiro shaafaa sunntai Pishoona; Pishooni worqqai de7iyo Hawiila giyo biitta ubbaa bollan goggees. ¹²He biittaa worqqai geeshsha worqqa; qassi al77o shiitoinne keehi lo77iya shuchchai yan de7ees. ¹³Naa77antto shaafaa sunntai Giyoona; Giyooni Toophphiyaa biitta ubbaa bollan goggees. ¹⁴Heezantto shaafaa sunntai Xegiroosa; Xegiroosi Asooreppe arshsho baggaara goggees. Qassi oiddantto shaafai Efiraaxiisa.

¹⁵Bitanee Edene Gannatiyaa oottana malanne naagana mala, GODAI Xoossai a efiidi wottiis. ¹⁶Wottidi GODAI Xoossai bitaniyaa, "Gannatiyaa mittaa teeraa ubbaappe neeni maana giikko ma; ¹⁷shin lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa teeraappe mooppa; aissi giikko, neeni appe miido gallassi tumu haiqqana" yaagidi azaziis.

¹⁸Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, "Bitanee barkka de7iyoogee lo77o gidenna; taani ayyo injjetiyaabaanne a maaddiyaabaa kessana" yaagiis.

¹⁹GODAI Xoossai kase meheta ubbaa, do7ata ubbaanne saluwaa kafota ubbaa biittaappe medhdhiis; qassi bitanee eta woigi sunntiyaakkonne siyanau akko ehiis; ehin bitanee paxa de7iya meretata ubbaa sunntido sunntai eta sunnta gididi attiis. ²⁰Hegaadan bitanee meheta ubbaa, saluwaa kafotanne bazzo do7ata ubbaa sunntiis; shin Addaamessi²² injjetiyaabinne a maaddiyaabi beettibeenna.

²¹Hegaa gishshau GODAI Xoossai bitaniyaa xiskkuwaa kairissiis; i xiskkuwaa kairidaashin, a miyyiyaa meqettaappe issuwaa ekkidi, he sohuwaa ashuwaa kunttiis. ²²Kunttidi GODAI Xoossai bitaniyaappe ekkido meqettaa macca asa kessiis; yaatidi o bitaniyaakko ehiis. ²³Ehin bitanee; "Hayyashsho! Ha meqettiyaa ta meqettaappe, ha ashiaakka ta ashuwaappe ekettidaaro; akka attuma asaappe ekettido gishshau, macca asa geetettu"²³ yaagiis.

²⁴Hegaa gishshau asi ba aawaanne ba ayyiyo aggi bayidi, ba machcheera

issippe de7ees; eti naa77ai issi asho gidoosona. ²⁵Bitaneeenne a keettaayyiyaanne naa77aikka kallo xiire de7oosona; shin issoi issuwau yeellatokkona.

Asai Azazettennan Ixxiis

3 ¹SHooshshai GODAI Xoossai medhdhido do7a ubbaappe aadhdhida genanchcha. Issi gallassi shooshshai he maccaasiyo, "Xoossai tumu inttena, 'Gannatiyan de7iya mitta teeraa ubbaappekka mooppite' giidee?" yaagidi oichchiis.

²⁻³Oichchin maccaasiyaa shooshshaayyo zaarada, "CHii, Xoossai hagaadan gibeenna; nuuni gannatiyan de7iya mittatu teeraa maanau danddayoos; shin Xoossai nuna, 'Gannatiyaassi gidduwan de7iya mitta teeraa mooppite; bochchoppite; hinkkoode intte haiqqana' giis" yaagaasu.

⁴SHooshshai maccaasiyo, "CHii, intte ainnekka haiqqekketa; ⁵Xoossai hegaa giidoogee, he mittaa teeraa intte miikko, intte aifee dooyettin, lo77uwaanne iitaa Xoossaadan intte eranaagaa i eriyo gishshaassa" yaagiis.

⁶Maccaasiyaa he mittaa teeraa maanau mal77iyaagaa, xeellana lo77iyaagaa, qassi asi aadhdhida eratettaa demmanau amoyiyaagaa gidiyoojaa be7aasu; be7ada he mittaa teeraappe ekkada maasu; qassi banaara de7iya ba azinaayyookka hegaappe immin, ikka miis.

⁷Miyoorin eta naa77aa aifeekka dooyetti aggiis; dooyettin eti banttau kallo xiire de7iyoojaa eridosona; eridi ettaa giyo mittaa haittaa sikkidi, banttayyo menttuwan gixxidosa.

⁸Sa7ai omarido wode, gannatiyaa gidduwan GODAI Xoossai hemettishin, a giirettaa bitaneeenne a keettaayyiya siyidosona; siyidi eti gannatiyaa mittaa giddon GODAA Xoossaappe qosettidosona. ⁹SHin GODAI Xoossai bitaniyaa xeesidi, "Addaamee, awan de7ai?" yaagiis.

¹⁰Yaagin bitanee, "Gannatiyaa giddon ne giirettaa siyada, taani kallo de7iyo gishshau, yayyada qosettaas" yaagiis.

¹¹GODAI Xoossai a, "Neeni kallo de7aasa' giidi neeyyo odidai oonee? Taani

² 2:20 Addaama: Ibraawetto qalaan "Addaama" giyo sunntai "Asa" giyoogaa. ³ 2:23 "Attumaasa" giyoogee Ibraawetto qalaan "Ish" geetettees; "Maccaasa" giyoogee "Ishshah" geetettees; hegaassi naa77u qaalati issoi issuwaa milatoosona.

nenä, 'Mooppa' gaada azazido mittaa teeraappe maadiiyye?" yaagidi oichchiis.

¹²Oichchin i, "Tanaara de7anaadan neeni immido maccaasiyaa he mittaa teeraappe tau immin maas" yaagiis.

¹³GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan maccaasiyo, "Neeni heгаа aissi oottadii?" yaagidi oichchiis.

Yaagin maccaasiyaa, "Tana shooshshai cimmin maas" yaagaasu.

Xoossaa Pirddaa

¹⁴GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan shooshshaa, "Neeni haggaa oottido gishshau, mehe ubbaanne do7a ubbaa garssan ne xalaalai qanggettidaagaa! Neeni ne uluwan biitaara gooshettana; ne de7o laitta ubbankka baanaa laaccana. ¹⁵Taani nenanne maccaasiyo, ne zereetaanne i zereetaa morkke kessana; i ne huuphiyaa qoxxana; neenikka a qirbbiyaa dukkana" yaagiis.

¹⁶Maccaasiyookka GODAI Xoossai, "Ne abbe ixetaa aginan neeni daro tuggatana; qassi neeni wolqqaama leessuwan naata yelana. Gidikkonne neeni ne azinaara de7anau amottana; i nena haarana" yaagiis.

¹⁷Bitaniyaakka GODAI Xoossai hagaadan yaagiis; "Neeni ne keettaayee oduwaa siyido gishshaunne taani nena, 'He mittaa teeraa mooppa' gaada azazido mittaa aifiyaappe neeni miido gishshau, biittai ne gaasuwan qanggettidaagaa gido! Neeni ne de7o laitta ubban gita daafuran biittaa oottada maana. ¹⁸Biittai neeyyo aguntanne kindiichchuwaa morkkana; neeni bazzon morkkidabaa maana. ¹⁹Neeni biittau simmana gakkanaassi, daafuran ne som77oi cawattin oottido ne qumaa maana; aissi giikko, neeni biittaappe" ekettadasa; neeni baana; neeni baanau simmana" yaagiis.

²⁰Addamee ba keettaayyiyo Hewaano" giidi sunttiis; aissi giikko, a paxa de7iyya asa ubbau aayo.

²¹GODAI Xoossai Addameyyoonne a keettaayeyyo itiyaa giigissidi eta maizziis.

²²Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, "Simmi asi nuuppe issuwaadan lo77uwaanne iitaa eriyaabaa gidiiis. I ba kushiyya yeddidi, de7o mittaaappe ekkidi,

qassi meenna malanne merinau paxa de7enna mala teqettanau koshshees" yaagiis. ²³Hegaa gishshau, i ba ekettido biittaa oottana mala, GODAI Xoossai Edene Gannatiyaappe a kessiis. ²⁴A kessirggidi, de7o mittaaakko efiya ogiyaa naagana mala, kiruubeta giyo kiitanchchatanne aadhdhi aadhdhi wodhdhiya tama laco bisuwaa Edene Gannatiyaappe arshsho baggaara wottiis.

Qaayeeelanne Aabeela

4 ¹Addamee ba keettaayee Hewaaniira aqiis; a abbe ixettada attuma na7a yelaasu; "GODAI tana maaddin, attuma na7a demmaas" gaada a Qaayeeela" sunttaasu. ²Qassi a ishaa Aabeelakka yelaasu.

Aabeeli dorssa heemmes; qassi Qaayeeeli biittaa oottes. ³Uddenna wodiyaappe guyyiyan, Qaayeeeli ba gaden morkkida kattaappe GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiiis; ⁴shin Aabeeli ba dorssa wudiyaa gidдон baira yelettida maratuppe ekkidi shukkidi, eta ashuwaappe modhdhiyaasaa yarshshiiis. GODAI Aabeelanne a yarshshuwaa ekkiiis; ⁵shin Qaayeeelanne a yarshshuwaa ekkibeenna. Hegaa gishshau, Qaayeeeli kechi yiillotiis; ba som77uwaakka xumissiiis.

⁶Yaatin GODAI Qaayeeela, "Aissi yiillotai? Ne som77oikka aissi xumidee? ⁷Neeni lo77obaa oottiyaabaa gidiiyaakko, ne som77oi pashkennet? SHin neeni lo77obaa oottana xayikko, nagarai do7adan ne penggen zuggees; i nena haarana koyees; shin neeni a xoonana bessees" yaagiis.

⁸Hegaappe guyyiyan, Qaayeeeli ba ishaa Aabeela, "Ane dembbaa boos" yaagiis. Biidi eti dembban de7ishin, Qaayeeeli ba ishaa Aabeela bolli denddinne wori aggiis.

⁹Worin GODAI Qaayeeela, "Ne ishai Aabeeli awanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Qaayeeeli zaaridi, "Taani erikke; ta ishaa naagiyaagee taneeyye?" yaagiis.

¹⁰Yaagin GODAI Qaayeeela, "Haggaa aissi oottadii? Be7a; ne ishaa suuttai biittaappe taakko waassees. ¹¹Ne kushiyaappe ne ishaa suuttaa ekkidi, mittanau hanggida

⁴ 3:19 Biittaa: Doomettaabaa 2:7 tohossaara xaafettidaagaa xella. ⁵ 3:20 Hewaano: Ha sunttaa birshshettaa "De7iyyaaro" giyoogaa. ⁶ 4:1 Qaayeeela: Ibraawetto qaalan "Qayin" geetettees. Birshshettaa "Demmaas" giyoogaa.

biittaappe ha77i neeni qanggettidaagaa.

¹²Neeni oottinkka biittai neeyyo aifenna; betedan neeni sa7aa bollan toilattana” yaagiis.

¹³Qaayeeli GODAA, “Poora! Neeni tana qaxxayiyi qixaatee taani mulekka danddayennaagaa. ¹⁴Hekko neeni tana hachchi ha biittaappe yedettaasa; taani ne sinttappe qosettana; betedan taani sa7aa bollan toilattana; tana demmai ooninne worana” yaagiis.

¹⁵Yaagin GODAI a, “Nena ooninne worenna; worikko, ne haluwaa taani laappun kushiyaa kessana” yaagiis. Hegaa gishshau, demmai ooninne a worennaadan GODAI a bolli malaataa wottiis. ¹⁶Wottin Qaayeeli GODAA sinttappe kiyidi, Edene baggaappe arshshoora de7iya Nooda” giyo biittan de7iis.

Qaayeela Yeletaa

¹⁷Qaayeeli ba keettaayeera aqiis; a abbe ixettada, Heenooka yelaasu. Qaayeeli katamaa he wode keexxidi, he katamaa ba na7aa sunttan “Heenooka” giidi sunttiis.

¹⁸Heenooki Iraada yeliis; Iraadi Mahuyaa7eela yeliis; Mahuyaa7eeli Matushaa7eela yeliis; Matushaa7eeli Laameeka yeliis.

¹⁹Laameeki Aadonne Xiilo giyo naa77u maccaasata dautta ekkiis. ²⁰Aada Yaabaala yelaasu; Yaabaali mehiyaa haariya, dunkkaaniyan de7iya asatu aawaa. ²¹A ishaa sunttai Yuubaala; Yuubaali qassi diittaa diixxiyaanne pulaale punniya asatu ubbaa aawaa; ²²Xiila qassi Tubaaliqaina giyo na7aa yelaasu; Tubaaliqaini nahaasiyaappenne birataappe dumma dumma miishshata qoxxiyaagaa. Tubaaliqaina michchiyaa Naa7imo.

²³Issi gallassi Laameeki ba keettaayeta, “Aadee, Xiilee, siyite; ta keettaayetoo, ane taani yootiyoogaa ezggite. Issi bitanee tana dechchido gishshau, taani a woraas; ee, taani he tana mazunxxissida wodallaa woraas. ²⁴Qaayeela haluwaa kessanau laappun kushe koshshikko, Laameeka haluwaa kessanau laappun tammanne laappun kushe koshshees” yaagiis.

Seetanne Heenoosa

²⁵Addaamee ba keettaayeera harantuwaa aqin, hara na7aa yelaasu.

Yelada, “Qaayeeli worido Aabeela gishshaa Xoossai tau hara na7aa immiis” gaada, a Seeta” gaada sunttaasu.

²⁶Seetikka attuma na7aa yeliis; yelidi a “Heenoosa” giidi sunttiis. Asai GODAA sunttaa xeesidi goinniyoogaa he wode doommiis.

Addaame Yeletaa

5 ¹Addaame yeletai hagaappe kaallidi xaafettiis. Xoossai asa medhdhido gallassi bana milatissidi medhdhiis. ²I attumaasanne maccaasa ootti medhdhidi, eta anjjiis. Eta medhdhidi Asa” giidi sunttiis.

³Addaamee 130 laittaa de7idi, bana milatiya attuma na7aa yeliis; yelidi a “Seeta” giidi sunttiis. ⁴Addaamee Seeta yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁵Addaamee muleera 930 laittaa de7idi haiqqiis.

⁶Seeti 105 laittaa de7idi, Heenoosa yeliis; ⁷Seeti Heenoosa yelidoogaappe guyyiyan, 807 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁸Seeti muleera 912 laittaa de7idi haiqqiis.

⁹Heenoosi 90 laittaa de7idi, Qainaana yeliis; ¹⁰Heenoosi Qainaana yelidoogaappe guyyiyan, 815 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹¹Heenoosi muleera 905 laittaa de7idi haiqqiis.

¹²Qainaani 70 laittaa de7idi, Malaali7eela yeliis; ¹³Qainaani Malaali7eela yelidoogaappe guyyiyan, 840 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁴Qainaani muleera 910 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁵Malaali7eeli 65 laittaa de7idi, Yaareeda yeliis; ¹⁶Malaali7eeli Yaareeda yelidoogaappe guyyiyan, 830 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁷Malaali7eeli muleera 895 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁸Yaareedi 162 laittaa de7idi, Heenooka yeliis; ¹⁹Yaareedi Heenooka yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁰Yaareedi muleera 962 laittaa de7idi haiqqiis.

²¹Heenooki 65 laittaa de7idi, Maatusaala yeliis; ²²Maatusaala yelidoogaappe guyyiyan, Heenooki 300

⁷ 4:16 Nooda: Ha sunttaa birshshettai “Toilattiyoosaa” giyoogaa. ⁸ 4:25 Seeta: Ha sunttaa birshshettai “Immiis” giyoogaa. ⁹ 5:2 Asa: Ibraawetto qaalan “Asa” giyoogee “Addaama” giyoogaa.

laittaa Xoossaara hemettiiddi de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis.

²³Heenooki muleera 365 laittaa de7iis; ²⁴Xoossaara hemettiiddi xayi bayiis; aissi giikko, Xoossai a ekki efiis.

²⁵Maatusaali 187 laittaa de7idi, Laameeka yeliis; ²⁶Maatusaali Laameeka yelidoogaappe guyyiyan, 782 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁷Maatusaali muleera 969 laittaa de7idi haiqqiis.

²⁸Laameeki 182 laittaa de7idi, attuma na7a yeliis. ²⁹Yelidi, "Ha na7ai GODAI qanggido biittaa bollan nuna nu kushiya oosuwaa daafuraappe shemppissana" giidi Noha" sunttiis. ³⁰Laameeki Noha yelidoogaappe guyyiyan, 595 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ³¹Laameeki muleera 777 laittaa de7idi haiqqiis.

³²Nohee 500 laittaa de7idi, Seema, Kaamanne Yaafaeta yeliis.

Asaa Iitatettaa

6 ¹Asai sa7aa bollan darido wode, etau macca naati yelettidosona; ²"Xoossaa naata" geetettiya meretati ha asaa macca naati puulanchcha gidiiyogaa be7idosona; be7idi etappe bantta dooridoogeeta machchidosona. ³GODAI, "Ta Ayyaanai asan merinau de7enna; aissi giikko, asi haiqqiyaagaa; a laittaikka issi xeetanne laatama gidana" yaagiis. "He wodenne hegaappe guyyiyan Xoossaa naati asaa macca naata ekkina, naati yelettido wode, wogga adussa asati sa7aa bollan de7idosona. Etinne beni wode olau minonne erettida asa.

⁵GODAI he wode sa7aa bollan de7iya asaa iitatettaa daridoogaanne eti wozanan qoppiyoobai ubbai ubba wodekka iita xalaala gididoogaa be7iis; ⁶be7idi GODAI asaa ha sa7aa bollan medhdhidoogau azzaniis; ba wozanan keehippe seelettiis. ⁷Hegaa gishshau GODAI, "Taani medhdhido asaa ha sa7aa bollappe muleera quccana; asaa, mehiyaa, do7aa, biitaara gooshettiya meretatanne saluwaa kafota xaissana; aissi giikko, taani eta medhdhidoogau azzanaas" yaagiis. ⁸SHin Nohee GODAA sinttan nashettiis.

Noha

⁹Nohee hanidobai hegaappe kaallidi xaafettiis. Nohee xillo asa; i ba wodiyan

de7ida asaa giddon suure asa; Nohee Xoossaara hemettiis. ¹⁰Nohee Seema, Kaamanne Yaafaeta giyo heezzu attuma naata yeliis.

¹¹He wode biittai sa7ai Xoossaa sinttan tuniis; sa7ai ubbai makkalan kumiis.

¹²Xoossai ha sa7aa xeelliis; xeellidi sa7ai tunidoogaa be7iis; aissi giikko, sa7an de7iya asai ubbai ba ogiyaa tunissi wottiis.

¹³Hegaa gishshau, Xoossai Noha hagaadan yaagidi azaziis; "Taani asa ubbaa xaissana hanais; eta gaasuwan sa7ai makkalan kumido gishshau, taani tumuppe asaakka sa7aakka xaissana. ¹⁴Hegaa gishshau, mino mittaappe neeyyo markkabiya keexxa; he markkabiya giddon cora qol77ota kessa; yaatada sooranne kareera shidan meesha.

¹⁵Markkabiya hagaadan yaatada keexxa; zananaa heezzu xeetu wara, gomppaa ishatamu wara, geesaa hastamu wara ootta; ¹⁶markkabiyaassi kaaraa medhdha; kaaraappenne godaappe gidduwan issi wara gidiyaasaa kallo agga baya; penggiyaa markkabiyaassi miyyessaara kessa; markkabiya heezzu pooqe kessada keexxa.

¹⁷"Taani saloppe garssan de7o shemppooraa de7iya mereta ubbaa xaissanau, ha sa7aa bollan bashshaa haattaa yeddana; yeddin ha sa7an de7iyaabai ubbai xayana. ¹⁸SHin taani ta maachchaa nenaara maaccetana. Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne attuma naatu maccaasata nenaara ekkada markkabiya giddo gelana. ¹⁹Eti nenaara paxa attana mala, paxa de7iya mereta ubbaappe qommuwan qommuwan attumaagaanne maccaagaa naa77aa naa77aa oottada, markkabiya giddo gelissaasa. ²⁰Dumma dumma qommo kafuwaappe, dumma dumma qommo mehiyaappenne biitaara gooshettiya dumma dumma qommo meretatuppe ubbaappe naa77aa naa77aa gididi, paxa attana mala neekko yaana. ²¹Qassi neeninne nenaara de7iyaageeti maanau, dumma dumma qommo miyo kattaa efaada, markkabiya giddon qola" yaagiis.

²²Yaagin Nohee ubbabaakka Xoossai azazidoogaadan oottiis.

7 ¹GODAI hegaappe guyyiyan Noha hagaadan yaagiis; "Neeni ne so asaa

¹⁰ 5:29 Noha: Ha sunttai "SHemppissiis" giyoogaa milatees.

ubbaara markkabiya giddo gela; aissi giikko, taani ha wodiyaa yeletaa gidдон neeni xillo gididoogaa be7aas. ²⁻³Neeni geeshsha gidida mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa, geeshsha gidenna mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe issi attumaagaanne issi maccaagaa, qassi saluwaa kafuwaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa oottada, sa7aa ubbaa bollan duruma dumma zerettai paxa attana mala nenaara ekkada gela. ⁴Aissi giikko, laappun gallasaappe guyyiyan, taani oitamu gallasaanne oitamu qammaa ha sa7aa bollan iraa bukissana; yaatada taani medhdhido mereta ubbaa sa7aa bollappe quccana” yaagiis.

⁵Yaagin Nohee GODAI a azazido ubbaa oottiis.

⁶Bashsha haattai ha sa7aa bolli yiido wode, Nohe laittai usuppun xeeta. ⁷Nohee, a attuma naati, a keettaayyiyaanne a naatu maccaasati bashsha haattaappe attanau markkabiya giddo gelidosona. ⁸Geeshsha mehiyaappenne do7aappe, geeshsha gidenna mehiyaappenne do7aappe, kafuwaappenne biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ⁹Xoossai Noha azazidoogaadankka attumaageenne maccaagee naa77aa naa77aa gididi, Nohekko markkabiya giddo gelidosona. ¹⁰Gelin laappun gallasaappe guyyiyan, bashsha haattai ha sa7aa bollan yiis.

¹¹Nohee usuppun xeetu laittaa de7in, naa77antta aginan, tammanne laappunnta gallassan, he gallassankka biittaa gidдон de7iya gita ciimmaa pultto ubbai xuuqqi bayiis; saluwan de7iya haattaa maskkootetikka dooyetti wodhdhdidosona; ¹²dooyettin irai ha sa7aa bollan oitamu gallasaanne oitamu qammaa bukkiiis. ¹³He gallassankka Noheenne a attuma naati, Seemi, Kaaminne Yaafeeti, Nohe keettaayyiyaanne a naatu heezzaa maccaasati issippe markkabiya giddo gelidosona. ¹⁴Etinne do7a ubbaappe ba qommuwan qommuwan, mehe ubbaappekka ba qommuwan qommuwan, biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ba qommuwan qommuwan, kafo ubbaappe ba qommuwan qommuwan, etaara issippe

gelidosona; ¹⁵de7o shemppooraa de7iyaageeti ubbai naa77aa naa77aa gididi, Nohekko markkabiyan gelidosona; ¹⁶Xoossai Noha azazidoogaadan, mereta ubbaappe attumanne macca gididi, markkabiya giddo gelidosona; gelin Nohee gidдон de7ishin, GODAI markkabiya penggiyaa gorddiis.

¹⁷Bashsha haattai oitamu gallassaa sa7aa bollan bukkiiidi gam77iis; haattai daridi, markkabiya biittaappe pude denttiis. ¹⁸Haattai biittaa bollan keehippe darin, markkabee haattaa bollan toohettiis. ¹⁹Saloppe garssaara de7iya xoqqa dereti ubbai mitettana gakkanaashin, haattai ha sa7aa bollan keehi wolqqaappe dariis. ²⁰Haattai deretu xeeraappe aadhdhidi, tammanne ichchashu wara gakkanaashin tookkiis. ²¹Yaatin sa7aa bollan paxa qaaxxiya meretati ubbai: kafoi, mehee, do7ai, sa7aa bollan sham77i giya mereta ubbainne asai ubbai haiqqiis. ²²Ee, mela biittaa bollan de7iya, ba siireera de7o shemppuwaa shemppiya ubbaikka haiqqiis. ²³Ha sa7an paxa de7iyaabai ubbai: asai, meheenne do7ai, biittaara gooshettiya meretatinne saluwaa kafoti ubbaikka sa7aappe qucettidosona. Qucettin Nohe xalaalainne aara markkabe gidдон de7iyaageeti attidosona. ²⁴He haattai xeetanne ishatamu gallassa gakkanaassi sa7aa bollan gam77iis.

Bashsha Haattaa Wurssettaa

8 ¹SHin Xoossai Noha, aara markkabiya gidдон de7iya do7a ubbaanne mehe ubbaa qoppiis; qoppidi sa7aa bollan carkkuwaa carkkissiiis; carkkissin he haattai wodhdhi wodhdhi biis. ²Qassi biittaa gidдон de7iya ciimmaa pulttoinne saluwan de7iya haattaa maskkooteti gorddettidosona; iraikka saluwan teqettiis. ³Yaanin haattai wodhdhi wodhdhi biis. He xeetanne ishatamanta gallasaappe guyyiyan, haattai wodhdhiis. ⁴Haattai wodhdhin markkabee laappunnta aginan, tammanne laappunnta gallassan Araaraate giyo deretu bolli shemppiis. ⁵Haattai tammannta aginai gakkanaassikka wodhdhi wodhdhi biis; tammannta aginaayyo koiro gallassi deretuyyo xeraai beettiis.

⁶Oitamu gallasaappe guyyiyan, Nohee ba keexxido markkabiya maskkootiyaa dooyiis; ⁷dooyidi issi quuruwaa kare

yeddiis; yeddin quuroi haattai biittaa bollappe melana gakkanaassi, yanne haanne paalliiddi gam77iis. ⁸Qassi Nohee haattai biittaa bollappe wodhdhi wuridaakkonne be7anau issi haraphphiyo kare yeddiis; ⁹shin he haraphphiyaa haattai biittaa ubbaa bollan ha77ikka de7iyo gishshau, shemppiyoosaa demmabeikku. Hegaa gishshau simmada, markkabiyyaa gidдон de7iyya Nohekkoo yaasu; yin i ba kushiyyaa yeddidi, baakko markkabiyyaa giddo ekkiis.

¹⁰Hegaappe guyyiyan, hara laappun gallassaa takkidi, haraphphiyo zaarettidikka markkabiyyaa giddoppe kessidi yeddiis. ¹¹He haraphphiyyaa sa7ai omariyo wode akko simmada yaasu; yaidda wogaraa aacaappe duuttido irxxa haittaa ba doonan saxxa ekkada yaasu. Hegaa gishshau, haattai biittaa bollappe wodhdhidooqaa Nohee eriiis. ¹²Qassi Nohee hara laappun gallassaa takkidi, he haraphphiyo zaarettidi yeddiis; shin he haraphphiyyaa akko simmada yabeikku.

¹³Nohee usappun xeetanne isiini laittaa de7in, koiro aginan koiro gallassi, haattai biittaa bollappe xi77iis; Nohee markkabiyyaa qum77uwaa qaari xeellidi, biittai xi77idoogaa be7iis. ¹⁴Naa77antto aginan laatamanne laappunnta gallassan, biittai muleera meliis.

¹⁵Xoossai he wode Noha hagaadan yaagidi azaziis; ¹⁶“Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne naatu maccaasata ekkada markkabiyyaa giddoppe kiya. ¹⁷Eti yelettidi, daridi corattana mala, paxa de7iyya mereta ubbaappe nenaara de7iyyaageeta: kafota, meheta, do7atanne biittaara gooshettiya ubbaa nenaara kessa” yaagiis. ¹⁸Yaagin Nohee ba attuma naatuura, ba keettaayeeranne ba naatu maccaasatuura markkabiyyaa giddoppe kiyiis. ¹⁹Kiyin mehenne do7a ubbai, biittaara gooshettiya mereta ubbai, kafo ubbainne sa7aa bollan woxxi qaaxxiyaabai ubbai ba qommuwan qommuwan markkabiyyaa giddoppe kiyidosona.

²⁰Kiyidoogaappe guyyiyan, Nohee GODAAYYO yarshshiyooosaa gimbbiis; gimbbidi geeshsha mehiyaanne do7aa ubbaappenne geeshsha kafo ubbaappe ekkidi, yarshshiyooosan xuuggidi yarshshiis. ²¹Yaatin GODAI yarshshuwaa

peenuwaa sawiyaagaa singgidi, ba wozanan hagaadan yaagiis;

“Naaettaasappe doommin, asi wozanan qoppiyoobai ubbai iita gidikkokka, taani asa gishshau gaada naa77antto mulekka ha sa7aa qanggikke. Qassi taani ha77i oottidoogaadan paxa de7iyya mereta ubbaa naa77antto mulekka xaissikke. ²²Ha sa7ai de7ido peesha ubban, zeriyo wodeenne cakkiyo wodee, meegoinne hombbee, boneenne balggoi, gallassainne qammai ubbatookka de7ana” yaagiis.

Xoossai Noheera Maacettido Maachchaa

9 ¹Xoossai Nohanne a attuma naata hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelettite; corattite; sa7a ubbaa kumite. ²Sa7aa do7ati ubbai, saluwaa kafoti ubbai, biittan woxxi qaaxxiyaabai ubbainne abban de7iyya moleti ubbai intteyyo yayyonanne dagamma. Eti intteyyo aadhdhidi imettidosona; ³taani mokkiya dumma dumma kattata intteyyo immidoogaadanka, paxa de7iyya woxxi qaaxxiya mereta ubbai intteyyo quma gidana. ⁴SHin biron shemppooraa de7iyya suuttai a gidдон de7iyo ashuwaa mooppite. ⁵Taani intte shemppuwaara de7iyya intte suuttaa do7a ubbaappe tumu achchana; qassi asa ubbaappekka, a mala asaa suuttaa achchana. ⁶Xoossai asaa bana Xoossaa milatissidi medhdhido gishshau, asa suutta gussiya oona gidikkonne, a suuttaikka asa kushen gukkana. ⁷Intte yelettite; corattite; sa7an darite; an corattite” yaagiis.

⁸Hegaappe guyyiyan, Xoossai Nohanne aara de7iyya a attuma naata hagaadan yaagiis; ⁹⁻¹⁰“Simmi ha77i, taani ta maachchaa inttenaara, intteppe guyyiyan intte zerettaaranne paxa nenaara de7iyya mereta ubbaara maacettais; ee, taani ta maachchaa kafuwaara, mehiyaara, sa7aa do7a ubbaaranne, markkabiyaappe inttenaara kiyida, paxa de7iyya mereta ubbaara maacettais. ¹¹Taani inttenaara ta maachchaa maacettais; hagaappe sinttan paxa de7iyyaabai ubbai bashshaa haattan mulekka xayenna; ha sa7aa bashshiya haatti hagaappe sinttan mulekka de7enna” yaagiis.

¹²Qassikka Xoossai, “Taani taappenne intteppe, inttenaara de7iyya paxa meretatu ubbaappe gidduwan yaana yeleta ubbaara

maacettiyo maachchaa malaatai haggaa;
¹³taani ta zuullaa shaaran essaas; i
 taappenne ha sa7aappe gidduwan de7iya
 maachchau malaata gidana. ¹⁴Taani
 sa7aappe bollan shaaraa ehiido wodenne
 shaaran zuullai beettido wode, ¹⁵taappenne
 intteppe paxa de7iya dumma dumma
 qommo mereta ubbaappe gidduwan
 maacettido ta maachchaa hassayana; paxa
 de7iyaabaa ubbaa xaissanau hagaappe
 sinttan mulekka bashshaa haatti yeenna.
¹⁶Zuullai shaaran beettido wode audenne,
 taani a be7ana; be7ada taappe
 Xoossaappenne ha sa7aa bollan paxa
 de7iya dumma dumma qommo mereta
 ubbaappe gidduwan maacettido merinaa
 maachchaa taani hassayana” yaagiis.
¹⁷Yaagidi Xoossai Noha, “Taani
 taappenne ha sa7aa bollan paxa
 de7iyaabaa ubbaappe gidduwan
 maacettido maachchaa malaatai haggaa”
 yaagiis.

Nohanne A Naata

¹⁸Markkabiyaappe kiyida Nohe attuma
 naati Seema, Kaamanne Yaafeeta; Kaami
 Kanaane aawaa. ¹⁹Hageeti heezzaikka
 Nohe naata; sa7an ubban de7iya asai
 etappe yelettiis.

²⁰Nohee goshshanchcha; i woiniyaa
 turaa tokettaa doommiis. ²¹Issi gallassi i he
 woiniyaa eessaa uyidi mattottiis; mattottidi
 ba dunkkaaniyaa gidдон kallo xiire
 zin77iis. ²²Kanaane aawaa Kaami ba aawaa
 kalluwaa be7iis; be7idi, kare kiyidi, ba
 naa77u ishantuyyo yootiis. ²³SHin
 Seeminne Yaafeeti afala issuwaa ekkidi,
 naa77aikka bantta hashiyaara hashiyaara
 gatti oiqqidi, guyyegutti hemetti gelidi,
 bantta aawaa kalluwaa kammidosona; eti
 bantta aawaa kalluwaa be7enna mala
 bantta som77uwaa wora zaaridosona.

²⁴Nohee mattoi aadhdhin beegottidi, a
 na7ai ubbaappe kaaloi a oottidobaa eriis.

²⁵Eridi a,

“Kanaani qanggettidaagaa gido!
 I ba ishantuyyo wurssetta aille gidana”
 yaagiis.

²⁶Qassikka Nohee,

“GODAI, Seema Xoossai galatetto!
 Kanaani Seema aille gido;

²⁷Xoossai Yaafeeta biittaa aasso.”¹¹

Yaafeeta zareti Seema zaretu gidдон
 de7ona;

Kanaani Yaafeeta aille gido” yaagiis.

²⁸Bashshaa haattaappe guyyiyan,
 Nohee heezzu xeetanne ishatamu laittaa
 de7iis. ²⁹Nohee muleera uddufun xeetanne
 ishatamu laittaa de7idi haiqqiis.

Nohe Naatu Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa

1:5-23)

10 ¹Nohe naatu, Seema,
 Kaamanne Yaafeeta yeletai
 hagaappe kaallidi xaafettidaagaa; bashshaa
 haattaappe guyyiyan, etau attuma naati
 yelettidosona.

²Yaafeeta attuma naati: Goomera,
 Maagooga, Maadaaya, Yaawaana,
 Tubaala, Meshekanne Tiiraasa.

³Goomera attuma naati: Ashkkanaaza,
 Riifaatanne Togarmma.

⁴Yaawaana attuma naati: Eliisha,
 Tarsseesa, Kitiimanne Rooda.

⁵Hageetuppe abbaa doonan de7iya asai
 ubbai ba biittan biittan, ba qalan qalan,
 ba yaran yaraaninne, ba kawotettan
 kawotettan shaahettidosona.

⁶Kaama attuma naati: Kuusha,
 Mixiraima, Puuxanne Kanaana.

⁷Kuusha attuma naati: Saaba, Hawiila,
 Saabita, Raa7imanne Sabtaka.

Raa7ima attuma naati: Saabanne
 Dadaana.

⁸Kuushi Naamiruuda yeliis;
 Naamiruudi ha sa7an koiro wolqqaama
 olanchcha gidiis; ⁹GODAA sinttankka i
 wolqqaama shankkanchcha gidiis;
 “Naamiruudadan GODAA sinttan
 wolqqaama shankkanchcha gida” giyoogee
 hegaa gishshassa. ¹⁰A kawotettaayyo koiro
 katamati Sanaa7oore biittan de7iya
 Baabiloone, Ereeka, Akkaadanne Kalna.
¹¹⁻¹²I he biittaappe Asoore biidi, Nanawe,
 Rahobootanne Kaalaha keexxiis; qassi
 Nanaweppenne Kaalahappe gidduwan
 de7iya Reseena giyo gita katamaakka
 keexxiis.

¹³⁻¹⁴Mixiraimi Ludeta, Anaameta,
 Lahaabeta, Naftuuheteta, Patiroosata,
 Kaasiluuhetanne Pilisxxeema zareta yelida
 Kafttooreta yeliis. ¹⁵⁻¹⁶Kanaanee ba baira
 na7aa Sidoonanne Heeta yeliis; qassi
 Kanaanee Yaabuusata, Amooreta,
 Gerggeeseta, Hiiweta, Arqqeta, Siinata,

¹¹ 9:27 Yaafeeta birshshetta “Aasso” giyoogaa milatees.

Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.

Hegaappe guyyiyan, Kanaane zareti laalettin, ¹⁹Kanaane biittaa zawai Sidoonappe doommidi, Garaaraaranne Gaazaara kanttidi, Sadoomanne Gamooraa, Adaamanne Xaboima biidi, Lashaa7an zawatees. ²⁰Kaama attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.

²¹Seemau naati yelettidosona; i Yaafetayyo baira ishaanne Eboora naatu ubbaayyo maizza aawaa. ²²Seema attuma naati: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama.

²³Araama attuma naati: Uuxa, Huula, Geteeranne Mesheka.

²⁴Arifaakisaadi SHelaaha yeliis. SHelaahi Eboora yeliis.

²⁵Eboorau naa77u attuma naati yelettidosona. Issuwaa sunntai Peeleega; aissi giikko, sa7an de7iya asai a wodiyan shaahettiis; a ishaa sunntai Yoqixaana.

²⁶Yoqixaani naata yeliis. Etinne:

Almmodaada, SHeleefa, Haxarmmaaweta, Yeraaha, ²⁷Hadoraama, Uzaala, Diiqila, ²⁸Oobaala, Abimaa7eela, Saaba, ²⁹Ofiira, Hawiilanne Yobaaba. Hageeti ubbaikka Yoqixaana attuma naata.

³⁰Eti de7ido heerai Meeshappe biidi arshsho baggaara de7iya deree dariyo biittan Safaara gakkées. ³¹Seema attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.

³²Hageeti bantta yaran yaraaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettida Nohe attuma naatu zareta. Bashshaa haattaappe simmin, kawotettati hageetuppe sa7a ubbau laalettidosona.

Baabiloone Pooqiyaa

11 ¹Sa7aa bollan de7iya asi ubbi koiro issi doonaanne issi qaalaa haasayees. ²Asati arshsho baggi simmidi biido wode, Sanaa7oore giyo biittan dembba issuwaa demmidi yan, uttidosona.

³Eti issoi issuwaa, “Haayite; xuubiyaa medhdhidi, taman xuuggoos” yaagidosona. Yaagidi eti shuchchaa gishshaa xuubiyaa, urqqaa gishshaa shidaa ekkidosona; ⁴ekkidi, “Haayite; nu sunntaa xeesissanaanne qassi nuuni ha sa7aa ubbaa bollan laalettinnan attanau issi gita

katamaanne xeerai saluwaa gakkiiyo issi pooqiyaa nuuyyo keexxoos” yaagidosona.

⁵SHin GODAI asati keexxido gita katamaanne pooqiyaa be7anau duge wodhdhiis; ⁶wodhdhidi GODAI hagaadan yaagiis; “Hekko eti issi asa; qassi eti ubbaikka issi qaalan haasayoosona; eti ha77i haggaa oottanau doommiiichhaappe guyyiyan, eti banttayyo oottanau qoppiyooban etau danddayettennabi aibinne baawa. ⁷Haayite; duge wodhdhidi eti issoi haasayyo qaalaa issoi erenna mala, eta qaalaa dummayooos” yaagiis. ⁸Yaagidi GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laalin, eti he gita katamaa keexxiyoogaa aggi bayidosona. ⁹GODAI sa7aa asaa qaalaa yan dummayido gishshau, he katamai Baabiloona geetettiis. GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laaliis.

Seema Yeletaa

¹⁰Seema yeletai hegaappe kaallidi xaafettidaagaa. Bashshaa haattaappe guyyiyan, naa77u laitta gidin, Seema laittai xeetaa gidido wode, Seemi Arifaakisaada yeliis. ¹¹Seemi Arifaakisaada yelidoogaappe guyyiyan, ichchashu xeetu laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹²Arifaakisaadi 35 laittaa de7idi, SHelaaha yeliis; ¹³Arifaakisaadi SHelaaha yelidoogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁴SHelaahi 30 laittaa de7idi, Eboora yeliis; ¹⁵SHelaahi Eboora yelidoogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁶Eboori 34 laittaa de7idi, Peeleega yeliis; ¹⁷Eboori Peeleega yelidoogaappe guyyiyan, 430 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁸Peeleegi 30 laittaa de7idi, Raa7a yeliis; ¹⁹Peeleegi Raa7a yelidoogaappe guyyiyan, 209 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁰Raa7u 32 laittaa de7idi, Saruuga yeliis; ²¹Raa7u Saruuga yelidoogaappe guyyiyan, 207 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²²Saruugi 30 laittaa de7idi, Naakoora yeliis; ²³Saruugi Naakoora yelidoogaappe guyyiyan, 200 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁴Naakoori 29 laittaa de7idi, Taara yeliis; ²⁵Naakoori Taara yelidoogaappe guyyiyan, 119 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁶Taari 70 laittaa de7idi, Abraama, Naakooranne Haaraana yeliis.

Taara Yeletaa

²⁷Taara yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Taari Abraama, Naakooranne Haaraana yeliis; yelin Haaraani Looxa yeliis. ²⁸Haaraani ba aawai Taari paxa de7ishin, ba yelettido Kaladaawetu biittan, Uura giyo gita kataman haiqqiis. ²⁹Abraaminne Naakoorinne naa77aikka machchidosona; Abraama keettaayee sunntai Saarayo; qassi Naakooranne keettaayee sunntai Milkko; Milkka Haaraana na7iyo; Haaraani Milkkiisinne Yiskkaanisi aawaa. ³⁰Saaraya maine; iyyo na7i baawa.

³¹Taari ba na7aa Abraama, ba na7aa Haaraana na7aa Looxanne, ba na7aa Abraama keettaayyiyo Saarayo ekkidi kiyin, eti issippe Kanaane biitti baanau Uuri giyo Kaladaawetu katamaappe denddidosona; shin eti Kaaraane giyo katamaa gakkanaashin biidi, yan utti bayidosona. ³²Taari naa77u xeetanne ichchashu laittaa de7idi, Kaaraanen haiqqiis.

Abraama Xeessaa

12 ¹GODAI Abraama yaagiis; “Neeni ne biittaappe, ne dabbotuppenne ne aawaa keettaa asaappe shaahettata, taani nena bessiyi biitti ba. ²Taani nena gita kawotetta oottana; qassi taani nena anjjana; taani ne sunntaa gitayana; yaatin neeni anjjo gidana; ³taani nena anjjiyaageeta anjjana; qassi nena qanggiyaageeta taani qanggana; ha sa7aa bollan de7iya asai ubbai ne baggaara anjjetana” yaagiis.

⁴Yaagin Abraami GODAI ayyo odidoogaadan denddidi biis; Looxeekka aara biis; Abraami Kaaraaneppe biido wode, ayyo laittai laappun tammanne ichchasha. ⁵Abraami ba keettaayyiyo Saarayo, ba ishaa na7aa Looxa, yan shiishshido bantta aquwaa ubbaanne, Kaaraanen eti demmido ashkkarata ekkidi, Kanaane biitti baanau denddiis; biidi eti Kanaane biitti gakkidosona.

⁶Gakkin Abraami he biittan Sekeemi giyoosan de7iya Moore giyo gita wolaa

gakkanaassi hemettidi biis. He wode Kanaane asati he biittan de7oosona. ⁷SHin GODAI Abraamayyo qonccidi a, “Ha biittaa taani ne zerettaayyo immana” yaagiis. Yaagin i baayyo qonccida GODAAYYO he sohuwan yarshshiyosaa keexxidi goinniis. ⁸Hegaappe denddidi, Beeteleppa arshsho baggaara de7iya deretiyaasaa biidi, hegan Beetele arggo baggi aggidi, qassi Aaye arshsho baggi aggidi, gidduwan ba dunkkaaniyaa toliis; hegan GODAAYYO yarshshiyosaa keexxidi, GODAA sunntaa xeesiis. ⁹Hegaappe guyyiyan, Abraami yaappe denddidi biidi Neegeeba bazzuwaa gakkiiis.

Abraami Gibxxe Biis

¹⁰He wode he biittai koshatiis; koshai suullido gishshau, Abraami amarida wodiya de7anau duge Gibxxe wodhdhiis. ¹¹Gibxxe gelana hanishin, Abraami ba keettaayyiyo Saarayo hagaadan yaagiis; “Siya; neeni keehippe meraa lo77o maccaasa gidiyoojaa taani erais. ¹²Gibxxe asati nena be7iyo wode eti, ‘Hanna a keettaayyiyo’ yaagana; yaagidi eti tana worana; shin nena paxa aggi bayana. ¹³Simmi eti taayyo ne gaasuwan kehana malanne, qassi taani haiqqennan ne gaasuwan attana mala neeni, ‘Taani a michchiyo’ yaaga” yaagiis.

¹⁴Abraami Gibxxe biittaa gelido wode, Gibxxe asati he maccaasiyaa daro meraa lo77o maccaasa gidiyoojaa be7idosona. ¹⁵Qassi Gibxxe kawuwaassi oottiya halaqatikka o be7ido wode, kawuwaa sinttan o nashshidosona; yaatidi o kawuwaa keettaa efiidosona. ¹⁶Yaatin i gaasuwan kawoi Abraama lo77o aifiyan xeelliis; xeellidi Abraamayyo dorssatanne boorata, attuma haretanne macca harena, attuma ashkkaratanne macca ashkkarata, gaameelata akka immiis.

¹⁷SHin GODAI Abraama keettaayee Saarayi gaasuwan Gibxxe kawuwaa bollinne a so asaa bolli hanttaara harggiyaa yeddiis. ¹⁸Yaatin kawoi Abraama xeesidi, “Neeni haggaa aissi ta bolli oottadii? A ne keettaayyiyo gididoogaa aissi taayyo odabeikkii? ¹⁹Neeni o, ‘A ta michchiyo’ gaada taayyo aissi yootadii? Taani o ta machcho oottanau ekkidoi heggaa gishshassa. Simmi ha77i ne keettaayyiyo hanno be7a; o ekkada ba”

yaagiis. ²⁰Yaagidi ba asata azazin, eti Abraama a keettaayeeranne ayyo de7iya ubbabaara kessidi yeddidosona.

Abraaminne Looxee SHaahettidosona

13 ¹Hegaa gishshau Abraami ba keettaayeeranne, baayyo de7iyaabaa ubbaara Gibxeppe Neegeeba bazzuwaa biis; Looxeekka aara biis.

²Abraami he wode mehiyan, biraaninne worqqan daro duretiis.

³I Neegeebappe denddidi Beetele gakkanaassi biis; he sohoinne Beeteleppenne Aayippe gidduwan i koiro ba dunkkaaniyaa toloido sohuwaanne ⁴yarshshiyosaa i koiro keexxido sohuwaa. Yan Abraami GODAA sunntaa xeesiis.

⁵Abraamaara yuuyiya Looxeeyookka miizzai, dorssaa wudeenne dunkkaanee de7ees. ⁶SHin eti issippe de7anau etau biittai gidibeenna; etau daro mehee de7iyo gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona. ⁷Hegaa gaasuwan Abraama wudiyaa heemmiyaageetu giddooninne Looxe wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshshai kiyiis. He wode Kanaanetinne Parzzeti he biittan de7oosona.

⁸Yaanin Abraami Looxa, “Nuuni ishannta gidiyo gishshau, ta giddooninne ne giddon, ta wudiyaa heemmiyaageetu giddooninne ne wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshsha kessoppa. ⁹Biitta ubbai ne sinttan de7ennee? Ane nuuni shaahettoos; neeni haddirssa baggi biikko, taani ushachcha baggi baana; neeni ushachcha baggi biikko, taani haddirssa baggi baana” yaagiis.

¹⁰Yaagin Looxee yuuyi aadhdhi xeellidi, Yorddaanoosa SHaafaa wombbai ubbai biidi Zoo7aara gakkanaassi, GODAA gannatiyaa ¹¹woikko Gibxxe biittaa mala daro haattai de7iyoogaa gidiyoogaa be7iis. (Hegeenne GODAI Sadoomanne Gamooraa geetettiya katamata xaissanaappe kase).

¹²Hegaa gishshau Looxee baayyo Yorddaanoosa wombbaa ubbaa dooridi, arshsho baggi biis; yaatin eti issoi issuwaappe shaahettidosona. ¹³Abraami Kanaane biittan de7i bayiis; shin Looxee wombban de7iyya gita katamatu gidduwan uttidi, Sadooma katamaa matan ba dunkkaaniyaa toliis. ¹⁴He wode Sadooma

asati iitanne GODAA bolli pala nagaraa oottiyaageeta.

¹⁴Looxee Abraamappe shaahettidoogaappe guyyiyan, GODAI Abraama hagaadan yaagiis; “Xoqqu gaada neeni de7iyoosaappe arshsho bagginne arggo baggi, qassi huuphessa bagginne tohossa baggi xeelia. ¹⁵Ha neeni xeelliyo biitta ubbaa taani neeyyoonne ne zariyaayyo merinau immana; ¹⁶taani ne zariyaa sa7aa shafiyaadan darissana; ooninne sa7aa shafiyya qoodana danddayikko, ne zareekka qoodettana. ¹⁷Dendda; denddada biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hemettada be7a; aissi giikko, taani ha biittaa neeyyo immana” yaagiis.

¹⁸Yaagin Abraami ba dunkkaaniyaa shoddidi, Kebroona kataman de7iyya Mamire wolatu gitatu matan de7anau biis. Hegan GODAAYYO yarshshiyoo sohuwaa keexxiis.

Abraami Looxa Wotti Ekkiis

14 ¹He wode Sanaa7oore Kawoi Amiraafeeli, Ellaasaara Kawoi Ariyooki, Elaama Kawoi

Kadorllaa7oomerinne Goima Kawoi Tidi7aali oiddai, ²Sadooma Kawuwaa Beera7aara, Gamooraa Kawuwaa Birshshaara, Adaama Kawuwaa SHin77aabaara, Xaboima Kawuwaa SHemebeeraanne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a Kawuwaa olau salppidosona. ³Hageeti ichchashu kawoti gaittidi issi wolqqa gididi, (Maxine Abbaa giyo) Siiddima Wombban shiiqididosona. ⁴Eti kase tammanne naa77u laittaa Kadorllaa7oomerayyo haarettidosona; shin tammanne heezzanta laittan ayyo makkalidosona.

⁵Tammanne oiddantta laittan Kadorllaa7oomerinne aara zuppetida kawoti bantta olanchchata ekkidi biidi, Asttaarooti Qarunnaiman de7iyya Raafaayeta, Haaman de7iyya Zuuzetanne SHaawe-Qiriyaataiman de7iyya Eemeta olidi xoonidosona. ⁶Xoonidi Hooraa biittaa asatakka Se7iira Deriyan olidi, bazzuwaa matan de7iyya Elpparaana giyoosaa gakkanaassi yedettidosona. ⁷Hegaappe guyye simmidi, Ain-Mishppaaxa yiidosona. (Ha77i he sohoi Qaadeesa

¹² 13:10 GODAA gannatiyaa: Hagaa giyoogee “Edene Gannatiyaa” giyoogaa.

geetettes.) Eti Amaaleeqatu biittaa ubbaanne qassi Haxaaxooni-Taamaara giyoosan de7iya Amooreta olidi xoonidosona.

⁸Hegaappe simmin, Sadooma kawoi, Gamooraa kawoi, Adaama kawoi, Xaboima kawoinne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a kawoi dendididosona; dendididi Siiddima Wombban salppidosona. ⁹Hageeti ubbai Elaama kawuwaara, Goima kawuwaara, Sanaa7oore kawuwaaranne Ellaasaara kawuwaara (ha ichchashu kawoti oiddu kawotuura) olettidosona. ¹⁰Siiddima Wombban he wode, shidaadan oiqqiyaabai kumido ollai bessiis; Sadooma kawoinne Gamooraa kawoi bantta olanchchatuura olaappe baqatishin, etappe amaridaageeti he ollatun kunddididosona; shin attidaageeti deriyau baqatidosona. ¹¹Oiddu kawoti Sadoomanne Gamooraa katamatu aquwaa ubbaanne eta quma ubbaa bonqqidi ekki biidosona. ¹²Abraama ishaa na7ai Looxee Sadooman de7iyo gishshau, akka a aquwaakka ekki biidosona.

¹³Hegaappe guyyiyan, issi bitanee baqati kessi ekkidi yiis; yiidi Ibraawiyaa Abraamassi haggaa yootiis. Abraami he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa Mamire wolaa matan de7ees. Eti ubbaikka olaa zaaranau Abraamaara maachchaa maacetti uttididosona. ¹⁴Abraami ba dabboi omoodeetidoogaa siyido wode, olaa eriya ba son yelettida heezzu xeetanne tammanne hospupun asaa denttiis; he oiddu kawota kaalliiddi Daani giyo katamaa gakkanaassi biis. ¹⁵Biidi gakkidi, qamman ba asaa citan citan shaakkidi, ba morkketuura olettidi eta xooniis. Xoonidi Damasqqoppe huuphessa baggaara de7iya Hooba giyoosaa gakkanaassi yedettiis. ¹⁶Aquwaa ubbaa, qassi ba dabbuwaa Looxanne a aquwaa, maccaasaanne hara asaa wotti ekkiiis.

¹⁷Abraami Kadorilla7oomeranne aara zuppetida kawota xoonidi simmidoogaappe guyyiyan, Sadooma kawoi, (Kawotu Wombbaa giyo) SHaaweeha Wombban a mokkanau kiyiis.

Malkki-Xedeqi Abraama Anjjiis

¹⁸He wode, Saleema Kawoi Malkki-Xedeqi oittaaanne woine eessaa ekkidi yiis; i Ubbaaappe Xoqqiya Xoossaa qeesiyaa. ¹⁹I Abraama haggadaan yaagidi anjjiis;

“Ubbaaappe Xoqqiya Xoossai, saluwaanne sa7aa medhdhidaagee Abraama anjjo;

²⁰qassi Ubbaaappe Xoqqiya Xoossai, ne morkketa ne kushiyan aatti immidaagee galatetto” yaagiis.

Yaagin Abraami ubbabaappe asirataa kessidi, Malkki-Xedeqayyo immiis.

²¹Sadooma kawoi Abraama, “Asaa tau immada, aquwaa neeyyo ekka” yaagiis.

²²SHin Abraami Sadooma kawuwaa, “Taani GODAASSI, Ubbaaappe Xoqqiya Xoossaassi, saluwaanne sa7aa medhdhidaagaassi, ta kushiya denttada caaqaichchaas. ²³⁻²⁴Ta asai miidobaappenne tanaara biida Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkijaabaappe attin, neeni, ‘Abraama taani dureyaas’ mulekka geennaadan, taani nebaappe harai atto qunccuute woikko caamma qachchiyoobaanne ekkikke. Eti banttana gakkijaabaa ekkona” yaagiis.

GODAI Abraamaara Maacettiis

15 ¹Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai ajuutan Abraamakko yiidi, “Abraamaa, yayyoppa! Taani neeyyo gondalle; ne woiito keehi gita” yaagiis.

²Yaagin Abraami, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taayyo mulekka na7i baina gishshau, neeni immiyo woiito taayyo aisse? Damasqqoi El77eezari tana laattana shin” yaagiis. ³Qassikka Abraami, “Neeeni taayyo ainne na7a immabaakka; heggaa gishshau ta son de7iya ashkkarai tana laattiyaaggaa” yaagiis.

⁴Yaagin GODAA qaalai akko yiidi, “Ha ashkkarai nena laattenna; shin ne gulbbataappe kiyiyaagee nena laattana” yaagiis. ⁵Yaagi simmidi kare a kessidi, “Saluwaa pude xeella; neeni xoolintteta qoodanau danddayikko qooda; ne zereettaikka haggaa keena gidana” yaagiis.

⁶Abraami GODAA ammaniis; GODAI heggaa ayyo xillotettadan qoodiis.

⁷GODAI qassikka a, “Taani neeni ha biittaa laattana mala neeyyo immanau Uri giyo Kaladaawetu katamaappe nena kessa ehiida GODAATTENNEE” yaagiis.

⁸SHin Abraami a, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taani ha biittaa laattanaaggaa aibin eroo?” yaagiis.

⁹Yaagin GODAI a, “Heezzu laitta ussa, heezzu laitta deeshsha, heezzu laitta

dorssanne naa77u qommo haraphpheta taassi ekkada ya” yaagiis. ¹⁰Yaagin i hageeta ubbaa ayyo ekki efiis; efiidi eta phalqqidi naa77u kessiis; naa77aa kessidoogaa issuwaa issuwaa ginan wottiis; shin kafota naa77u kessi phalqqibeenna. ¹¹He wode ankkoti he ashuwaa bolli wodhdhidosona; shin Abraami eta yedettiis.

¹²Awai wulliyoo wode Abraama wolqqaama xiskkoii oiqqiis; oiqqin daganttiya sakkana xurnai a bolli wodhdhiis. ¹³Yaatin GODAI a, “Ne zerettai hara biittan bete gididi de7anaagaa neeni tumuppe era; eti ailletidi oiddu xeetu laittaa naaqqetana. ¹⁴SHin ailleyidi eta haariya kawotettaa taani qaxxayana; hegaappe guyyiyan, eti daro aquwaara he biittaappe kiyana. ¹⁵Nena gidikko, neeni ne maizza aawatukko sarotettan baana; neeni kechi cimada haiqqananne moogettana. ¹⁶SHin oiddanto yeletan ne zerettai ha biitti simmana; aissi giikko, Amoooretu nagarai biron likkiyaa gakkiiichchibeenna” yaagiis.

¹⁷Awai wullin sa7ai xumiis; xumin coociyaa cuwainne tamaa lacoi akeekennan kiyi beettidi, he naa77u kessi phalqqidoogeetuppe gidduwaara kanttiis. ¹⁸He gallassi GODAI Abraamaara hagaadan yaagidi maachchaa maacettiis; “Gibxxe SHaafaappe doommidi Efiraaxiisa giyo gita shaafaa gakkanaassi, ha biittaa taani ne zerettaassi immaas; ¹⁹⁻²¹ha biittai Qeenatu, Qeniizetu, Qadimoonetu, Hiitetu, Parzzetu, Raafaayetu, Amoooretu, Kanaanetu, Gerggeesetunne Yaabuusatu biittaa” yaagiis.

Aggaaronne Isimaa7eela

16 ¹Abraama keettaayyiyaa Saarayaa ayyo ha77inne na7a yelabeikku; shin iyyo Gibxxeppe yiida Aggaaro giyo issi ailliyaa de7ausu. ²Hegaa gishshau Saarayaa Abraama xeesada, “Be7a, GODAI tau yelo diggiis. Neeni baada, ta ailleera zin77a; ooni erii, taani i baggaara na7aayoo gidanaakkonne” yaagaasu. Yaagin Abraami Saarayi qaalaa siyidi maayyiis. ³Abraami Kanaane biittan tammu laitta uttidoogaappe guyyiyan, Abraama keettaayyiyaa Saarayaa Gibxxeppe ehiido ba

ailliyoo Aggaaro, ba keettaawaa Abraamassi machcho immaasu. ⁴Immin Aggaaro ekkiis; ekkina a shahaaraasu. A baayyoo shahaarai attidoogaa erido wode, ba godiyo karuwaa doomma bayaasu.

⁵He wode Saarayaa Abraama, “Tana ha naaquwaa naaqissiyaagee nena; taani ta ailliyoo neeyyoo immin, a ha77i baayyoo shahaarai attidoogaa erada, tana karausu. Nebaanne tabaa GODAI pirddo” yaagaasu.

⁶Yaagin Abraami Saarayoo, “Hanno be7a; ne ailliyaa ne kushiyaana; neeni o ne lo77aa ootta” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Saarayaa Aggaaro naaqqin, a kiyada ippe baqataasu.

⁷Baqatin GODAA kiitanchchai pultuuwa matan bazzon Aggaaro demmiis; he pultooi SHura giyo biitti efiya ogiyaa mataana. ⁸I Aggaaro, “Bii Saarayi aillee Aggaaree, auppe yaadii? Qassi au bai?” yaagidi oichchiis.

Oichchin a, “Taani ta godee Saarayippe baqatais” yaagaasu.

⁹Yaagin GODAA kiitanchchai iyyo, “Nene ne godeekko guyye simmada ba; baada iyyo haaretta” yaagidi yootiis.

¹⁰Qassikka GODAA kiitanchchai o, “Ne zariyaa qoodanau danddayettennaagaa keesaa taani corayana” yaagiis. ¹¹Qassikka GODAA kiitanchchai o, “Ha77i neeni shahaara; neeni attuma na7a yelana; yelada a Isimaa7eela” gaada sunttana; aissi giikko, GODAI ne waasuwa siyiis.

¹²I bazzon yeda de7iya hare mala asa gidana; asa ubbaara i eqettana; qassi asai ubbaikka aara eqettana; i ba ishanntu ubbaara ixo gididi de7ana” yaagiis.

¹³Yaagin Aggaara, “Taani tana be7iyaagaa be7ada paxa attanee?” yaagaasu; yaagada a baayyoo haasayida GODAA, “Nene tana be7iya Xoossaa” yaagada sunttaasu. ¹⁴Hegaa gishshau he pultuuwa ollai, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pultuuwa” geetettiis; he ollai hanno gakkanaassi Qaadeesappenne Baareedappe gidduwan de7ees.

¹⁵Aggaara Abraamayyoo attuma na7a yelaasu; Abraami Aggaara yelido na7aa Isimaa7eela giidi sunttiis. ¹⁶Aggaara Isimaa7eela Abraamayyoo yelido wode, Abraama laittai hosppun tammanne usuppuna.

¹³ 16:11 Isimaa7eela: Ha sunttaa birshshettai “Xoossai siyees” giyoogaa.

Qaxxaraa, Maachchaa Malaataa

17 ¹Abraama laittai uddufun tammanne uddufunaa gidियो wode, GODAI ayyo qonccidi a, "Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni ta sinttan hemetta; suure gida. ²Taani taappenne neeppe gidduwan ta maachchaa wottais; taani nena keehi corayana" yaagiis. ³Yaagin Abraami ba som77uwan duge gufanniis; gufannin Xoossai ayyo hagaadan yaagiis; ⁴"Simmi, taani nenaara maacettiyo maachchai hagai; neeni daro kawotettaayyo aawa gidana. ⁵Hagaappe doommidi ne sunttai Abraama geetettenna; shin ne sunttai Abraama" gidana. Aissi giikko, taani nena daro kawotettaayyo aawa oottaas. ⁶Taani nena keehi yeletissana; taani neeppe kawotettata medhdhana; kawotikka neeppe kiyana. ⁷Taani taappenne neeppe, neeppe guyyiyan ne zerreppenenne gidduwan, yeletaappe yeletaa gakkanaassi ta maachchaa maacettais; ha maachchai taani neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerretaaayyo Xoossaa gidana mala merinaa maachcha. ⁸Ha77i neeni bete gidada de7iyo Kanaane biittai ubbai neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerretaaayyo merinaassi laata gidana mala taani immana; qassi taani eta Xoossaa gidana" yaagiis.

⁹Qassikka Xoossai Abraama, "Nena gidikko, neeni ta maachchaa naaga; neenikka neeppe guyyiyan ne zerretaikka, yeletaappe yeletaa gakkanaassi naagite. ¹⁰Taappenne neuppenne, neeppe guyyiyan ne zerretaappe gidduwan intte naagana ta maachchai hagai; intte gidduwan de7iya attuma ubbai qaxxaretto. ¹¹Intte attumatettaa shoohuwaa qaxxaretteeta; hegee taappenne intteppe gidduwan de7iya maachchaayyo malaata gidana. ¹²Intte giddon sinttappe yelettana attuma naati ubbai yelettido hospunnta gallassan qaxxarettana koshshees. Ne son yelettidaageeta gidin, woikko allagaappe miishshan shamettida ailleta gidin, ne zerreta gidennaageetakka attumaageeta qaxxaranau koshshees. ¹³Ne son yelettidaageetikka ne miishshan shamettidaageetikka qaxxarettona. Hagee

intte ashuwan de7iya ta maachchai merinaa maachcha gidana.

¹⁴Qaxxarettiichhibeenna, ba shoohuwaara de7iya attuma asai ubbai ba asaappe duuxxana; aissi giikko, i ta maachchaa kanttiis" yaagiis.

¹⁵Qassikka Xoossai Abraama, "Simmi, ne keettaayee Saarayi sunttaa Saarayo gooppa; hagaappe sinttau i sunttai Saaro." ¹⁶Taani o anjjana; taani ippe neeyyo attuma na7a tumu immana. O taani anjjana; a kawotettatuyyo aayo gidana; asaa kawoti ippe yaana" yaagiis.

¹⁷Yaagin Abraami ba som77uwan gufanniis; i miiccidi ba wozanan, "Xeetu laitta asi tumu na7a yelanee? Qassi uddufun tammu gidido Saara na7a yelanee?" yaagidi qoppiis. ¹⁸Yaagi qoppidi Abraami Xoossaa, "Isimaa7eeli tana laattiyaagaa gidanau danddayennee?" yaagiis.

¹⁹SHin Xoossai, "CHii, ne keettaayyiyaa Saara neeyyo attuma na7a tumuppe yelana; yelettin neeni Yisaaqa" gaada a sunttana. Appe guyyiyan, a zerretaassi merinaa maachcha gidana mala, taani aara ta maachchaa maacettana. ²⁰Qassi Isimaa7eelabaa gidikkonne, neeni oichchidoogaa taani siyaas; taani akka anjjana; taani a yeletissananne a zerretaa keehi corayana; i tammanne naa77u daannata yelana; taani a zerretaa gita kawotetta oottana. ²¹SHin taani ta maachchaa laitti hannode Saara neeyyo yeliyo Yisaaqaara maacettana" yaagiis. ²²Xoossai Abraamaara haasayidi wurssidoogaappe guyyiyan, Abraamappe shaahettidi pude biis.

²³He gallassankka Abraami ba na7aa Isimaa7eela, ba son yelettida ubbaa, ba miishshan shammidoogeeta ubbaa, ba son de7iya attuma asa ubbaa, Xoossai ayyo odidoogaadan eta attumatettaa shoohuwaa qaxxariis. ²⁴Abraami ba attumatettaa shoohuwaa qaxxarettiyo wode, uddufun tammanne uddufun laitta asa; ²⁵a na7ai Isimaa7eeli ba attumatettaa shoohuwaa qaxxarettiyo wode, tammanne heezzu laitta na7a. ²⁶Abraaminne a na7ai Isimaa7eeli naa77aikka he gallassi qaxxarettidosona. ²⁷Abraama son de7iya

¹⁴ 17:5 Abraama: Ha sunttaa birshshettai "Daro asaa aawaa" giyoogaa. ¹⁵ 17:15 Saaro: Ha sunttaa birshshettai "Halaqiyo" giyoogaa. ¹⁶ 17:19 Yisaaqa: Ha sunttaa birshshettai "I miiccees" giyoogaa.

attuma asai ubbai, a son yelettidaageetinne miishshan shammidoogeeti ubbai aara qaxxarettidosona.

Heezzu Imattata

18 ¹Abrahaami Mamire wolatu gitatu garssan ba dunkkaaniyaa penggen seeta gallassan uttidaashin, GODAI ayyo qoncciiis. ²Abrahaami xoqqu giidi xeellidi heezzu asati a matan eqqidaageeta be7iis; be7idi etaara gaittanau ba dunkkaaniyaa penggeppe denddidi woxxiis; woxxi gakkidi, biittan hokkidi, eta sinttan ziggiis. ³Ziggi simmidi i, “Abeet ta godau, taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, tana ne ashkkaraa aggada aadhdhoppa. ⁴Hai guutta haatti yo; yin intte tohoi meecettin, ha mittaa kuwan shemppi ekkite. ⁵Intte ha77i taakko intte ashkkaraakko yiido gishshau, gazddidi intte biyoosaa baana mala, taani intteyyo miyoobaa ehais” yaagiis.

Yaagin eti, “Daro lo77o; neeni giyoogaadan ootta” yaagidosona.

⁶Yaagin Abrahaami dunkkaaniyaa giddo Saarikko eesoti biidi, “Eesotada liiqo xiilliyaaappe heezzu kere gidiyaagaa ekka munaqqada oittaa uukka” yaagiis. ⁷Qassi, Abrahaami ba wudiyaakko woxxi biidi, lo77o anqgara maraa dooridi, issi ashkkarau immin, i eesuan shukkidi giigissiiis. ⁸Yaatin Abrahaami meqqida maattaanne giigissido maraa ashuwaa imattatu sintti aattiis; eti miishin, i he mittaa garssan eta matan eqqiis.

⁹Eti a, “Ne keettaayyiyaa Saara awanee?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, “Hinini dunkkaane giddon de7ausu” yaagiis.

¹⁰Yaagin GODAI a, “Taani laitti hannode tumu neekko simmana; he wode ne keettaayyiyaa Saara attuma na7a yelana” yaagiis.

Saara he wode appe guyye baggaara de7iya dunkkaaniyaa penggen de7iyaara heгаа siyausu. ¹¹Abrahaaminne Saara bantta laittaa keehi sugidi ceggiichchidosona. Saariyyo kushe qitai yiyoogaa aggirggiis. ¹²Hegaa gishshau Saara ba wozanan, “Taani ha77i cima wuraichchidoogaappe guyyiyaanne ta godai ceeggidoogaappe guyyiyan, ha77i taayyo attuma asaara gaittiyoogee waani hananee?” yaagada miiccaasu.

¹³GODAI Abrahaama he wode, “Taani cimaichchidoogaappe guyyiyan, tumu na7a yelaneeyye?” gaada, Saara aissi miiccadee? ¹⁴GODAU danddayettennabi tumu de7iyye? Laitti hannode taani neekko simmana; he wode Saara attuma na7a yelana” yaagiis.

¹⁵Yaagin Saara keehi yayyido gishshau, “Taani miiccabeikke” yaagada lahottaasu. SHin i, “Ee, neeni tumu miiccadasa” yaagiis.

Abrahaami Sadooma Gishshau Gaannatiis

¹⁶Hegaappe guyyiyan asati denddidi biidi, Sadooma katamaa duge zaari xeellidosona; Abrahaaminne eta moissiiddi etaara biis. ¹⁷GODAI he wode, “Taani ta oottana haniyoobaa Abrahaamappe qosikke. ¹⁸Abrahaami tumuppe gitanne wolqqaama kawotetta gidana; ha sa7aa kawotettati ubbai a baggaara anjettana. ¹⁹Aissi giikko, xillotettaanne pirddaa oottidi, GODAA ogiyaa naaganaadan ba naatanne baappe guyyiyan, ba so asaa i zorana mala, taani a dooraas; hegeenne GODAI Abrahaamayyo immana giidoogaa ubbaa polanaassa” yaagiis.

²⁰⁻²¹Yaagidi GODAI Abrahaama, “Sadoomappenne Gamoorappe waassiyoo waasoi keehi darido gishshaunne eta nagarai keehi deexxido gishshau, eti oottidobi taakko gakkida waasuwa keesa iitakkonne be7anau ane taani duge wodhdhais; heгаа mala iita gidana xayikkonne erana” yaagiis.

²²Hegaappe guyyiyan, naa77u asati Sadoomakko simmidi biidosona; shin Abrahaami GODAA sinttan eqqidossankka de7ees. ²³He wode Abrahaami akko shiiqidi yaagiis; “Tumu neeni xillota iitatuura xaissuutee? ²⁴He gita kataman ishatamu xilloti de7iyaakkokka, neeni xaissuutee? Neeni an de7iya ishatamu xilloti gishshau he katamaa ashshikkii? ²⁵Hegee neeppe haakko; xillota iitatuura woriyoogeenne xillotanne iitata issi aifiyan xeelliyoogee neeppe haakko. Ha sa7aa ubbaa pirddiyaagee xillo pirddenneeyye?” yaagiis.

²⁶Yaagin GODAI, “He Sadooma kataman ishatamu xilloti de7ikko, he sohuwaa ubbaa eta gishshau taani ashshana” yaagiis.

²⁷Hegaappe guyyiyan Abrahaami, "Taani biittanne bidintta gidaidda ta Godaara xalan haasayanau simmi doommaichchaas; ²⁸ishatamu xillotuppe ichchashai paccikko, neeni he ichchashatu gishshau he katamaa ubbaa xaissuutee?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "Taani yan oitamanne ichchashu xillota demmikko, he katamaa xaissikke" yaagiis.

²⁹Abrahaami zaarettidikka, "Yan oitamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin i, "Taani he oitamatu gishshau, he katamaa xaissikke" yaagiis.

³⁰Hegaappe guyyiyan i, "Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani gujjad akka haasayais. Yan hasttamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "Taani yan hasttamaa demmikko, he katamaa xaissikke" yaagiis.

³¹Abrahaami qassikka, "Taani Godaara xalan haasayanau doommaichchaas; yan laatamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "He laatamatu gishshau taani a xaissikke" yaagiis.

³²Hegaappe guyyiyan Abrahaami, "Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani mexi issitoo haasayais; yan tammaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "He tammatu gishshau taani he katamaa xaissikke" yaagiis.

³³GODAI Abrahaamaara haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan biis; Abrahaamikka ba soo simmiis.

Sadooma Nagaraa

19 ¹He naa77u kiitanchchati omarssi Sadooma katamaa gakkidosona; he wode Looxee he katamaa penggen uttiis. Looxee eta be7inneetaara gaittanau eqqidi biis; biidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis; ²ziggiidi, "Ta godaato, intte ashkkaaraa soo simmerketti; intte gediya meecettidi qammaa aqite; guuran denddidi intte biyoosaa beeta" yaagiis.

Yaagin eti, "CHii; nuuni ha katamaa gutaran aqana" yaagidosona.

³SHin i eta kechi shoobbido gishshau, aara biidi a soo gelidosona; gelin i etau qumaa kattidi, caalenna oittaa uukkidi aattin, eti miidosona.

⁴Eti zin77ennan de7ishin, Sadooma katamaa attuma asai ubbai, naatuppe cimaa gakkanaashin, issoinne attennan

yiidi, keettaa yuuyi aadhdhi dooddidosona. ⁵Dooddidi Looxa xeesidi yaagidosona; "Hachchi qammi ne soo yiida attuma asati awan de7iyoonaa? Nuuni etaara shaaramuxana mala eta nuukko kare kessa" yaagidosona.

⁶Yaagin Looxee etaara gaittanau kare kiyiiddi, kariyaa guyye gorddiis; ⁷gorddidi eta hagaadan yaagiis; "Ta ishato, ha iita oosuwa ootoppite. ⁸Simmi taayyo naa77u macca naati, attuma asi xaallibeenna geela7oti de7oosona; taani eta intteyyo kare kessais; intte eta inttena lo77aadan oottana danddayeeta. SHin ha asatu bolli ainne ootoppite; aissi giikko, eti ta keettaa gelidi ta kaaraa garssan de7oosona" yaagiis.

⁹Yaagin asati a, "Nu sinttappe kichcha!" yaagidosona; qassikka eti, "Ha bitanee ha biittan bete gididi yiidi, ha77i nu bolli pirddanau kajjeelees! Ha77i nuuni nena etau qoppidoogaappe iitaa oottana baawee!" yaagidosona. Yaagidi eti Looxa guyye sugi yeggidi penggiyaa menttanau shiiqididosona. ¹⁰SHin he naa77u asati bantta kushiyaa kare yeddidi, Looxa soo goochchi gelissidi penggiyaa gorddi bayidosona. ¹¹Hegaappe guyyiyan, eti keettaa penggen de7iya asaa, guuttaappe gitaa gakkanaassi qooqissi aggididosona. Yaatin eti penggiyaa demmanau koyiiddi daafuridosona.

Looxee Sadoomappe Kiyidi Biis

¹²He naa77u asati Looxa, "Neeyyo hagan ne macca naata giigissidaageeti, ne attuma naati woikko ne macca naati woikko nebaa gidiya asi oona gidikkonne ha kataman de7ii? De7ikko, eta hagaappe kessargga. ¹³Aissi giikko, nuuni ha sohuwaa xaissana haneettees. Etappe waassiyoo waasoi GODAA sinttan kechi darido gishshau, GODAI nuna ha katamaa xaissanau kiittiis" yaagidosona.

¹⁴Hegaa gishshau Looxee kiyidi, ba macca naata giigissidaageetukko biidi eta, "Eesuwana denddidi hagaappe kiyiichchite; aissi giikko, GODAI ha katamaa xaissana hanees" yaagiis. SHin a macca naata giigissidaageeti i naacees giidi qoppidosona.

¹⁵Sa7ai wonttanau bazzozi zo77iyo wode, he kiitanchchati Looxa, "Dendda! Ne keettaayyiyoonne hagan de7iya ne naa77u macca naata ekkada eesuwana kiya!

Kiyana xayikko, ha katamai pirddeettiyo wode neenikka xayaasa” yaagidi dirbbantidosona. ¹⁶SHin Looxee yooqu gin, he asati a kushiya, a keettaayee kushiyaanne a macca naatu naa77aa kushiya oiqqidi, he katamaappe eta kessidosona; aissi giikko, GODAI etayyo qarettiis. ¹⁷Kiitanchchati eta katamaappe kessidosaarakka, he kiitanchchatuppe issoi yaagiis; “Intte shemppuwaa ekkidi baqatite! Guyye xeelloppite! Qassi ha wombban awanka eqqoppite! Deriyaakko baqatite! Hankkoode intte xayana” yaagiis.

¹⁸SHin Looxee etayyo yaagiis; “CHii! Hai ta godaato, yaagoppite. ¹⁹Taani intte ashkkarai intte sinttan nashettido gishshau, tana ashshanau taayyo daroppe kehideta. SHin taani deriyaakko baqatanau danddayikke; hagee bashshai gakkidi tana muukkananne taanikka haiqqana. ²⁰Xeellite; hagan issi katamai de7ees; i woxxanau matanne guutta katama. Taani yaa baqatoo? I qii guutta katama gidennce? Ta shemppoi yan attana” yaagiis.

²¹Yaagin kiitanchchai, “Ee, taani ne oishaa siyana; taani neeni giyo katamaa xaissikke. ²²SHin yaa eesuwana baqata; aissi giikko, neeni yaa gakkanaashin, taani ainne oottanau danddayikke” yaagiis. Hegaa gishshau he katamaa sunttai Xoo7aaro”²³ geetettiis.

Sadoomanne Gamoora Katamati Xayidosona

²³Looxee Xoo7aaro gakkido wode, biron xalqqee dolees. ²⁴GODAI he wode tamaanne eexxiya dinniyaa Sadoomanne Gamoora bollan GODAA matappe saluwaappe bukissi bayiis. ²⁵Hegaadan oottidi GODAI he katamata, he wombbaa ubbaa, he katamatu gidдон de7iya ubbaanne he biittan de7iya mittaa maataa xaissiis. ²⁶SHin Looxee keettaayiyaa guyye xeellada maxine tuussa gidaasu.

²⁷Wonttetta gallassi maallado guuran Abrahaami denddidi, GODAA sinttan kase i eqqido sohuwaa simmidi biis. ²⁸I Sadoomanne Gamoora he wombban de7iya biitta ubbaa duge xeelliis; xeelliyo

wode cuwai coociyaa tamaa cuwaadan he biittaappe denddiyaagaa be7iis.

²⁹Xoossai he wombbaa katamata xaissido wode, Abrahaama hassayiis; hassayidi Looxee de7ido katamata xaissiiddi Looxa bashshaappe kessiis.

Looxe Yeletaa

³⁰Looxee Xoo7aaron uttanau yayyido gishshau, ba macca naatu naa77aara deriyaa kiyiis; kiyidi gonggolo gidдон ba naa77u macca naatuura uttiis. ³¹Issi gallassi baira na7iyaa kaaliyo, “Nu aawai cimiis; sa7a ubban de7iya wogaadan nunaara zin77anau ha biittan mulekka attuma asi baawa. ³²Haaya; woiniyaa eessaa nu aawaa ushshidi, aara zin77idi, nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³³He gallassa qammikka bannta aawaa woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin bairiyaa gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka denddiyo wodekka i eribeenna.

³⁴Wonttetta gallassi bairiyaa kaaliyo, “Siya; zino taani ta aawaara zin77aas; hachchi qammi qassi woiniyaa eessaa ushshin, neenikka gelada aara zin77a; yaatidi nuuni nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³⁵Yaagin he gallassi qammi qassikka woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin kaaliyaakka gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka denddiyo wodekka i eribeenna. ³⁶Yaatidi Looxe macca naati naa77aikka bannta aawaayyo shahaaridosona. ³⁷Bairiyaa attuma na7aa yelaasu; a sunttaa Moo7aaba”³⁸ gaada sunttaasu; inne hachchi gakkanau Moo7aabatu aawaa. ³⁹Qassi kaaliyaakka attuma na7aa yelaasu; a sunttaa Ben77aama”⁴⁰ gaada sunttaasu; inne hachchi gakkanau Amoonatu aawaa.

Abrahaamane Abimeleka

20 ¹Abrahaami Mamireppe denddidi, Neegeeba giyo biitti biis; biidi Qaadeesanne SHura giyo katamatuppe gidduwan de7iis;

Garaaranka amarida wodiya takkiis.

²Yan Abrahaami ba keettaayiyoo Saaro, “A ta michchiyo” yaagiis. Yaagin Garaara Kawoi Abimeleki kiittidi Saaro efiis.

³SHin Xoossai issi qammi aimuwan

¹⁷ 19:22 Xoo7aaro: Ha sunttaa birshshettai “Guutta” giyoogaa. ¹⁸ 19:37 Moo7aaba: Ha Ibraisxxe sunttai “Ta aawaappe” yaagiyooabaa milatees. ¹⁹ 19:38 Ben77aama: Ha sunttaa birshshettai “Ta asatu na7aa” giyoogaa.

Abimelekakko yiidi, a hagaadan yaagiis; “Neeni ehiido maccaasee gaasuwan haiqqaasa; aissi giikko, a azina machcho” yaagiis.

⁴SHin Abimeleki ikko shiiqibeenna. Yaanidaagee, “Godau, neeni xillo kawotettaa xaissuutee? ⁵I, ‘A ta michchiyo’ gibeenneeyye? Qassi a, ‘I ta ishaa’ gabeikkee? Taani ta wozanaa suuretetaaninne ta kushiyya geeshshatettan haggaa oottaas” yaagiis.

⁶Hegaappe guyyiyan, Xoossai aimuwan a yaagiis; “Ee, neeni ne wozanaa geeshshatettan oottidoogaa taani eraas; hegaa gishshau, neeni o bochchenna malanne ta sinttan nagara oottenna mala nena taani teqqaas. ⁷Ha77i ha bitaniyaa keettaayyiyo zaara; aissi giikko, i hananabaa yootiyaagaa; i neeyyo Xoossaa woossana; woossin neeni paxa attana. SHin o zaarana xayikko, neeninne neeyyo de7iyaabai ubbai haiqqiyoogaa tumuppe era” yaagiis.

⁸Yaagin Abimeleki wonttetta gallassi maallado ba kawotettaa halaqata ubbaa xeesiis; xeesidi ha yoho ubbaa etayyo yootin, eti kechi daro yayyidosona. ⁹Yaatin Abimeleki Abrahaama xeesidi, “Neeni aibabaa nu bolli oottadii? Neeni ta bollinne ta kawotettaa bolli gita nagaraa ehanau taani neeyyo aiba iitabaa oottidanaa? Neeni ta bolli oosettanau bessennabaa oottadasa” yaagiis. ¹⁰Qassikka Abimeleki Abrahaama, “Nena haggaa ootissidabi aibee?” yaagidi oichchiis.

¹¹Oichchin Abrahaami yaagiis; “‘Xoossau yayyiya issi asinne ha sohuwan baawa’ gaada qoppido gishshaassanne, ‘Ta keettaayee gaasuwan eti tana worana’ gaada qoppido gishshassa. ¹²Hegaa bolli a tumukka ta michchiyo; ta aayee na7iyo gidennaagaappe attin, ta aawaa na7iyo; qassi a ta keettaayo gidaasu. ¹³Xoossai tana ta aawaa keettaappe kessido wode taani iyyo, ‘Nuuni biido biittan ubban neeni taayyo oottana kehatetta haggaa; ‘I ta ishaa’ gaada tabaa haasaya’ yaagaas” yaagiis.

¹⁴Hegaappe guyyiyan Abimeleki dorssaa, mehiyaa, macca ailletanne attuma ailleta ehiidi, Abrahaamayyo immiis; qassi a keettaayyiyo Saaro ayyo zaariis.

¹⁵Abimeleki, “Simmi ta biittai ne sinttaana; nena lo77asan de7a” yaagiis.

¹⁶Saarokka, “Taani ne ishaayyo issi sha7u xaqara biraa” immais; hagee simmi nenaara de7iya ubbaa sinttan neeni xillo gidiyooaanne neeni shatimmidoogaa erissiyaagaa gido” yaagiis.

¹⁷⁻¹⁸GODAI Abrahaama keettaayee Saari gaasuwan Abimeleka keettaa asa ubbaa qanttaa mainissi wottido gishshau, Abrahaami Xoossaa woossin, Abimeleki, a keettaayyiyaanne a macca ashkkarati na7a yelana mala Xoossai eta pattiis.

Yisaaqi Yelettiis

21 ¹Xoossai ba yootidoogaadan Saarikko yiis; yiidi Xoossai Saariyyo ba giidoogaadan oottiis. ²Saara shahaarada, ceeggida Abrahaamayyo Xoossai giido wodee gakkinn, attuma na7aa yelaasu. ³Saara ayyo yelido ba na7aa sunntaa Abrahaami “Yisaaqa” yaagidi sunttiis. ⁴Abrahaami ba na7aa Yisaaqa Xoossai azazidoogaadan hospunnata gallassan qaxxariis. ⁵A na7aa Yisaaqi ayyo yelettido wode, Abrahaama laittai xeeta. ⁶Saara, “Xoossai taayyo miichchaa” immiis; qassi haggaa siyiya ubbai tanaara miiccana” yaagaasu. ⁷Qassikka Saara, “Abrahaamayyo Saara na7a xantana giidabi oonee? Gidikkonne taani ha77i ayyo i ceeggido wodiyan na7a yelaas” yaagaasu.

Aggaaranne Isimaa7eeli Yedetettidosona

⁸Guutta na7ai diccidi, xanttaa duuxxiis; Abrahaami Yisaaqi xanttaa duuxxido gallassi wolqqaama gibiraa kessiis. ⁹SHin Gibxxeppe yiida Aggaara Abrahaamayyo yelido na7ai qoosiyooogaa Saara be7aasu. ¹⁰Be7ada Abrahaama, “Ha aillee na7ai ta na7aa Yisaaqaara mulekka laattenna gishshau, ailliyoonne i na7aa kessa yedda” yaagaasu.

¹¹Yaagin ha yohoi ba na7aa bochchiyo gishshau, Abrahaami kechippe metootiis. ¹²SHin Xoossai Abrahaama, “Na7aayyoonne ne ailleeyyo kechi metootoppa; Saara neeyyo yootiyoobaa ubbaa siya; aissi giikko, ne zeretta Yisaaqa baggaara xeesettana. ¹³Qassi aillee

²⁰ 20:16 Issi sha7u xaqara biraa: Hagee tammanne isiinne bagga kilo giraame deexxees. ²¹ 21:6 Miichchaa “Yisaaqa” giyoogee “I miiccees” giyoogaa.

na7aa taani kawotetta kessana; aissi giikko, ikka ne zare” yaagiis.

¹⁴Maallado guuran Abrahaami denddiis; denddidi qumaanne lukkaamon haattaa ekkidi, Aggaaro hashiyaa toossidi, i na7aakka iyyo immidi kessi yeddiis. A baada, Berssaabehi giyo bazzuwan toilattaasu. ¹⁵⁻¹⁶Haattaikka lukkaamuwan wurido wode a, “Na7ai haiqqishin, uttada be7ikke” yaagada, na7aa issi buuraa garssan wottada, naa77u xeetu wara gidiyaa keenaa baada utta bayaasu. Matan uttada, ba qaalaa xoqqissada yeekkaasu.

¹⁷Xoossai na7aa waasuwa siyiis; Xoossaa kiitanchchai Aggaaro saluwaappe xeesidi, “Aggaaree, waanadii? Xoossai na7ai zin77idosan waassiyooqaa siyido gishshau yayyoppa; ¹⁸dendda eqqa; na7aanne ne kushiyan dentta; aissi giikko, taani a gita kawotetta oottana” yaagiis. ¹⁹Xoossai i aifiyaa dooyin, haatta ollaa be7aasu; baada lukkaamuwan haattaa kuntaasu; na7aakka ushshaasu. ²⁰Na7ai dicciyo wode, Xoossai aara gidii; i bazzuwan de7idi, wonddafiyaa dukkiya asa gidii. ²¹I Paaraana giyo bazzuwan de7ishin, a aayiyaa Gibxxeppe ayyo machcho demmaasu.

Abrahaamappenne Abimelekappe Gidduwan Wottido Maachchaa

²²He wode, Abimeleki ba wotaaddaratu halaqaa Pikoolaara Abrahaamakko biidi, “Neeni oottiyo ubban Xoossai nenaara de7ees. ²³Neeni ta bolli woikko ta naatu bolli woikko ta zereetaa bolli genebaa oottenna mala, ha77i hagan, Xoossaa sinttan taayyo caaqqaa; taani neeyyo kehidoogaadan, neenikka taayyoonne neeni imattatetta de7iyo ha biittaayyo keha” yaagiis.

²⁴Yaagin Abrahaami, “Taani caaqqais” yaagiis.

²⁵He wode, Abrahaami Abimeleka ashkkarati ekkido haattaa ollaabaa Abimelekayyo maganniis. ²⁶SHin Abimeleki, “Hegaa ooni oottidaakko taani erikke; neenikka qassi taayyo yootabaakka; taani hachchi gakkanau hegaa siyabeikke” yaagiis.

²⁷Hegaappe guyyiyan Abrahaami dorssaanne miizzata ehiidi, Abimelekayyo immin, eti naa77ai maachchaa maacettidosona. ²⁸Abrahaami laappun macca dorssa marata wudiyaappe shaakkiis; ²⁹shaakkin Abimeleki Abrahaama, “Ha neeni dumma shaakka wottido laappun macca dorssa marata aissi shaakkadii?” yaagidi oichchiis.

³⁰Oichchin Abrahaami, “Taani ha haattaa ollaa bookkidoogau markka gidana mala, ha laappun macca dorssa marata ta kushiyaappe ekka” yaagiis.

³¹Hegan he naa77u asati maacettido gishshau, he sohoi Berssaabehi” geetettiis.

³²Berssaabehan maachchaa maacettidoogaappe guyyiyan, Abimelekinne a wotaaddaratu halaqaa Pikooli denddidi, Pilisxxeema biittaa simmidosona. ³³Abrahaami Berssaabehan taamaariskki giyo mittaa tokkiis. Hegan GODAA, Merinaa Xoossaa, sunntaa xeesiis. ³⁴Abrahaami Pilisxxeema biittan daro wodiya de7iis.

Yisaaqa Baayyo Yarshshanaadan Xoossai Abrahaama Azaziis

22 ¹Hegaappe simmin, Xoossai Abrahaama paacciis; i a, “Abrahaamaa” yaagidi xeesiis.

Xeesin i, “Yee” yaagidi koyiis.

²Koyin Xoossai, “Neeni siiqiyo ne mexi issi na7aa Yisaaqa ekkada, Mooriyaa giyo biitti ba; baada yan taani neeyyo yootiyo issi deriyaa bollan a xuuggiyo yarshsho oottada taayyo yarshsha” yaagiis.

³Yaagin wonttetta gallassi Abrahaami guuran denddidi, ba hariyaa caaniis; ba ashkkaratuppe naa77aanne ba na7aa Yisaaqa banaara ekkidi, xuuggiyo yarshshuwaayyo gidiiya mittaa qeri ekkidi, Xoossai ayyo yootidosaa baanau denddiis. ⁴Biiddi heezantta gallassi Abrahaami xoqqu giidi, he sohuwaa haahuwan be7iis. ⁵Abrahaami ba ashkkarata, “Ha hariyaara hagan de7ishshite; taaninne ta na7ai yaa biidi Xoossaassi goinnidi, inttekkoo simmana” yaagiis.

⁶Abrahaami yarshshuwaa mittaa denttidi, ba na7aa Yisaaqa toossiis; toossidi tamaanne billamaa i baayyo

²² 21:31 Berssaabehi: Ha sunntaa birshshettai “Maachchaa Haattaa Ollaa” woikko “Laappun Haattaa Ollaa” giyoogaa.

oiqqiis. Eti naa77ai issippe biishin, ⁷Yisaaqi ba aawaa Abrahaama, “Ta aawau” yaagiis.

Yaagin Abrahaami, “Yee, ta na7au” yaagiis.

Yaagin i, “Tamainne mittai hageeho; shin xuuggidi yarshshiyoo dorssa mari awaanee?” yaagiis.

⁸Yaagin Abrahaami, “Ta na7au, xuuggidi yarshshiyoo dorssa maraa Xoossai baayyo immana” yaagiis. Yaanin eti naa77ai issippe biidosona.

⁹Eti Xoossai ayyo yootido sohuwaa gakkido wode, Abrahaami yarshshuwaa yarshshiyoo sana yan gimbbidi, mittaa daciaa yeggiis; ba na7aa Yisaaqa qachchidi, he mittaa bollan zin77iis. ¹⁰Zin77iisidi Abrahaami ba na7aa shukkanau ba kushiya yeddidi billamaa ekkiis. ¹¹SHIN GODAA kiitanchchai saluwaappe a, “Abrahaamaa, Abrahaamaa” yaagidi xeesiis.

Xeesin i, “Yee” giidi koyiis.

¹²Koyin a, “Na7aa bollan ne kushiya wottoppa; a ainne oottoppa; neeni ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, neeni Xoossau yayyiyaagaa gidiyoojaa taani ha77i erais” yaagiis.

¹³Yaagin Abrahaami xoqqu gi xeellidi, hegan dorssa issoi kacee buuran geli qaxetti uttidoogaa be7iis. Abrahaami biidi he dorssaa ekkidi, ba na7aa gishshaa xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshi bayiis.

¹⁴Hegaa gishshau Abrahaami, “GODAI immana” yaagidi he sohuwaa sunttiis; hachchi gakkanaashinkka haisee, “GODAA deriyan imettana” geetteetes.

¹⁵GODAA kiitanchchai saluwaappe naa77antidi Abrahaama xeesidi yaagiis; ¹⁶“GODAI, ‘Hagaadan yaagada neeyyo taani ta huuphiyan caaqqais; neeni haggaa oottido gishshaunne ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, ¹⁷taani nena tumu anjjana; ne zerettaakka taani saluwaa xoolintiyaa keenne abbaa doona shafiyaa keeni oottada corayana. Ne zerettati bantta morkketu katamata laattana. ¹⁸Neeni taayyo azazettido gishshau, ha sa7aa kawotettati ubbai ne zerettaa baggaara anjjettana’ yaagees” yaagiis.

¹⁹Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba ashkkaratukko simmin, eti ubbai issippe Berssaabeha dendididi biidosona. Abrahaami Berssaabehan de7iis.

Naakoora Yeletaa

²⁰Hegaappe simmin Abrahaamassi, “Milkka ne ishaa Naakooraayyo naata yelaasu; ²¹etinne bairai Uuxa; Uuxa ishathi Buuza, ²²Araama aawaa Qamu7eela, Keesada, Haazo, Piddaasha, Yidilaafanne Baatu7eela. ²³Hageeta ha hospun naatakka Milkka Abrahaama ishaa Naakooraayyo yelaasu; Baatu7eeli Ribiqo yeliis. ²⁴Raa7uma giyo a kaadumatiyaa qassi Xebaaha, Gahaama, Tahaashanne Maa7ika yelaasu” yaagidi yootidosona.

Saari Haiquwaa

23 ¹Saara xeeanne laatamanne laappun laitta de7aasu.

²Hegaappe guyyiyan a Kanaane biittan de7iya (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arba7a kataman haiqqaasu. Haiqqin Abrahaami Saariyyo yeekkananne kayyottanau biis.

³Yeekki simmidi, Abrahaami ba keettaayee ahaa matappe dendididi biidi, Hiiteta hagaadan yaagiis; ⁴“Taani intte gidдон betenne imatta; ta keettaayee ahaa mooganau taayyo intte gadiyaappe makkaanaa baizzerketti!” yaagiis.

⁵Yaagin Hiiteta ayyo, “Godoo, nuuni yootiyoojaa siya; neeni nu gidдон wolqqaama halaqa; neeni ne keettaayee ahaa nu duufuwaappe nena lo77idaagan mooga; neeni ne keettaayee ahaa mooganau ba duufuwaa ooninne nena diggenna” yaagi zaaridosona.

⁷Yaagin Abrahaami dendi eqqidi, Hiiteta sinttan ziggii. ⁸I etayyo, “Intte tana, ‘Ne keettaayee ahaa mooga’ giikko siyite; Xoohaara na7aa Efiroonayyo a gadiyaa gaxan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa taayyo makkaana kessanau baizzana mala kumetta waagan nuna zal77isserketti” yaagiis.

⁹Hiitiyaa Efirooni he wode katamaa penggen shiiqida ba asaa gidдон uttiis; uttidaagee Hiiteta ubbai siyishin, Abrahaamayyo yaagiis; ¹¹“Hagaadan gidenna; ta godau, ta yootiyoojaa siya; taani gadiyaakka a gidдон de7iya gonggoluwaa neeyyo immais; taani neeyyo a ta asaa sinttan immais; neeni ne keettaayee ahaa mooga” yaagiis.

¹²Yaagin Abrahaami he biittaa asaa sinttan zaaretti ziggidi, ¹³asai siyishin Efiroona, “Ta yootiyoojaa siyarkkii! Taani he gadiyaa waagaa qanxxana; neeni taappe ekkarkkii! Hegan taani ta keettaayee ahaa moogana” yaagiis.

¹⁴⁻¹⁵Yaagin Efirooni Abrahaamayyo zaaridi, "Ta godau, taani odiyoogaa siya; gadee oiddu xeetu xaqara biraa"²³ kessiyaagaa; shin hegee ne giddooninne ta giddon ainne gidenna; ne keettaayee ahaa mooga" yaagiis. ¹⁶Yaagin Abrahaami Hiiteti siyishin, Efirooni giido waagaa maayyiis; maayidi, he wode miishshan oiddu xeetu xaqara biraa Efiroonayyo immiis.

¹⁷Immin Mamire katamaa matan Maakipheelan de7iya Efiroona gadee, hegan de7iya gonggoloinne he gadiyan de7iya mitta ubbai, ¹⁸katamaa penggen shiiqida Hiitetu ubbaa sinttan higgiiyan Abrahaama gade gidiiis.

¹⁹Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro Kanaane biittan (Kebroona giyo) Mamire katamaa matan de7iya Maakipheela giyo gade gonggoluwana moogiis. ²⁰Hegaa gishshau he gadeenne hegan de7iya gonggoloi Hiitetu sinttan higgiiyan Abrahaamassi makkaana gidiiis.

Yisaaqassi Machcha Oishettaasu

24 ¹Abrahaami keehippe sa7aa sugidi cimiis; GODAI a ubbabanka anjiiis. ²Abrahaami ba ashkkaaraa, ba so asa ubbau halaqatiya, ba aqo ubbau godattiyaagaa hagaadan yaagiis; "Ne kushiyan ta gulbbataa oiqa; ³taani eta giddon de7iyoo Kanaanetu macca naatuppe ta na7aayyo machcho oichchenna mala, GODAN, saluwaa Xoossaaninne sa7aa Xoossan taani nena caaqaattais; "shin neeni ta yelettido biittaa, ta dabbotukko baada, ta na7aa Yisaaqayyo machcho oichcha" yaagiis.

⁵Yaagin a ashkkaarai, "Maccaasiyaa tanaara yaanau dosennabaa gidikko, ne na7aa neeni yiido biitti guyye efoo?" yaagidi oichchiis.

⁶Oichchin Abrahaami, "Ta na7aa yaa efeennaadan nena era! ⁷GODAI, saluwaa Xoossai, tana ta aawaa sooppenne ta yelettido biittaaappe kessidaagee taayyo, 'Ne zariyaayyo taani ha biittaa immana' yaagidi caaqqidaagee, neeni ta na7aayyo yaappe machcho demmana mala, i ba kiitanchchaa neeppe sinttau kiittana. ⁸Maccaasiyaa nenaara guyye yaanau

dosennabaa gidikko, ha taani nena caaqaattido caaqoi neeyyo gometenna; shin ta na7aa yaa guyye mulekka efooppa" yaagiis. ⁹Yaagin ashkkaarai ba godaa Abrahaama gulbbataa oiqqiis; oiqqidi ha yohuwaassi caaqqiis.

¹⁰Hegaappe guyyiyan, ashkkaarai ba godaa gaameelatuppe tammaa ekkidi, ba godaa miishshaappekka murutaa murutaa ekkidi biis; biidi Masphphexoomiyaa giyo biittan Naakoora katamaa gakkiiis.

¹¹Gakkidi omarssi, maccaasai haattaa tikkanau yiyo wodiyan, katamaappe gaxan haatta ollaa matan ba gaameelata gulbbatissiiis.

¹²Yaatidi i hagaadan yaagidi woossiis; "GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, hachchi taani qoppada yiidobaa tau injjeya; qassi ta godaa Abrahaamayyo kehabaa ootta. ¹³Be7a! Taani ha haattaa puluttuwaa matan eqqais; ha katamaa asaa macca naatinne haattaa tikkanau haa yoosona. ¹⁴Taani, 'Ane otuwaa ziqqi oottada tana haattaa ushsha' giyo wode, akka, 'Hekko uya; qassi ne gaameelatakka taani ushshana' yaagiyaara, hinna ne ashkkaaraa Yisaaqayyo neeni dooridooro gidu; neeni ta godaayyo kehabaa oottidoogaa taani hegan erana" yaagiis.

¹⁵Biron i woosaa zaarennan de7ishin, Ribiqqa haatta otuwaa tookkada puttu gaasu. O Baatu7eeli yeliis; Baatu7eeli Milkki na7aa; Milkka Abrahaama ishaa Naakoora keettaayyiyo. ¹⁶Ribiqqa keehi puulanchchanne attuma asi xalibeenna geela7o. Puluttuwaa duge wodhdhada, ba otuwaa kunttada kiyaasu. ¹⁷Kiyin he ashkkaarai ikko woxxi biidi o, "Ne otuwaappe tana guutta haattaa ushsharkkii!" yaagiis.

¹⁸Yaagin a, "Eeno ta godau, uyikkii" yaagaasu. Eesotada otuwaa ba hashiyaappe wottada, geddi ootta oiqqada a ushshaasu.

¹⁹A ushshidoogaappe guyyiyan, "Ne gaameelatikka alana gakkanaassi taani etayyo haattaa duuqqana" yaagaasu.

²⁰Attida haattaa eesuwan wonggiriyan tigada, hara haattaa duuqqanau ollaa woxxaasu; gaameelati ubbai alana gakkanaashin, haattaa ollaappe duuqqa duuqqada ehaada wonggiriyan tigada ushshaasu. ²¹I qoppidi yiido qofaa GODAI

injjeiiddi de7iyaakkonne eranau bitanee co77u giidi o xeellees.

²²Gaameelati haattaa uyi simmin, bitanee ichchashu giraame bagga gidiya worqqa qalabatiyaanne, xeetanne tammu giraame gidiya naa77u worqqa sagaayota kessiis; ²³kessidi o, "Neeni o na7ee? Ane tau yoota; ne aawaa son nuuyyo aqiyooosi de7anee?" yaagiis.

²⁴Yaagin a, "Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli Milkka Naakoorayyo yelido na7aa. ²⁵Nuugan gidiya galabainne bassoi de7ees; qassi intte aqanaukka sohoi de7ees" yaagaasu.

²⁶Bitanee gulbbati GODAAYYO goinnidi, ²⁷hagaadan yaagiis; "Ta godaayyo kehiyoogaanne ammanettiyoogaa aggibeenna GODAI, ta godaa Abrahaama Xoossai galatetto! Taani yiishin, GODAI tana ta godaa dabbotu soo kaalettiis" yaagiis.

²⁸Na7iyaa woxxa baada, ba aayee son de7iya asaassi hanidabaa odaasu.

²⁹Ribiqeeyyo Laabaana giyo ishai de7ees; Laabaani kare kiyidi, haattaa pulttuwaa matan de7iya bitaniyaakko woxxiis.

³⁰Qalabatiyaanne ba michchee kushiyan de7iya sagaayota be7osaaranne Ribiq a bitanee bana giidobaa yootin siyosaara, kiyidi bitaniyaakko bi be7iis; bitanee gaameelatuura pulttuwaa matan eqqidaagaa demmiis. ³¹Demmidi a, "GODAI nena anjjidoogoo, haaya! Neeni hagan karen aissi eqqai? Taani neeyyo keettaanne gaameelatuyyookka sohuwaa giigissaas" yaagiis.

³²Yaagin bitanee soo geliis; Laabaani gaameelatu caanaa birshshiis; galabaanne bassuwaa gaameelatuyyo yeggiis. Tohuwaa meecanau ayyoonne aara de7iya asatuyyo haattaa ehiis; ³³qumaikka a sintti aadhdhiis. SHin i, "Taani tana ehidabaa intteyyo yootennan de7aidda katta miikke" yaagiis.

Yaagin Laabaani, "Yaakko yoota" yaagiis.

³⁴Hegaa gishshau i, "Taani Abrahaama ashkkaaraa. ³⁵GODAI ta godaa kechi anjjin, i duretiis; dorssaa, miizzaa, biraa, worqqa, attuma ashkkaarata, macca ashkkaarata, gaameelatanne haret ayyo immiis. ³⁶Ta godaa keettaayyiyaa Saara ba ceegatettaa laittan ayyo attuma na7a yelaasu; yelin i baayyo de7iyaabaa ubbaa ayyo immiis. ³⁷Ta godai tana hagaadan

caaqettiis; 'Taani de7iyo Kanaane biittaa macca naatuppe ta na7aayyo machcho oichchoppa; ³⁸shin ta aawaa asaakko, ta zaretukko baada, ta na7aayyo machcho oichcha' yaagiis. ³⁹Yaagin taani ta godaa, 'Na7iyaa tanaara yaanau dosennan aggikko shin?' yaagaas. ⁴⁰Yaagin i, 'GODAI, taani a sinttan hemettidoogee nenaara ba kiitanchchaa kiittana; neeni ta na7aayyo ta aawaa asaappe, ta zaretuppe machcho demmana mala, ne biyoobaakka injjeyana. ⁴¹Neeni ta zaretukko bin, eti neeyyo o immennan ixkikko, he wode neeyyo caaqoi gometenna' yaagiis.

⁴²"Taani hachchi ha pulttuwaakko yiido wode yaagaas; 'GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, ne shene gidikko, taani biyo yohuwaa injjeya. ⁴³Be7a; taani ha pulttuwaa matan eqqais; geela7o issinniyaa haattaa tikkana yiiikko, taani o, "Tana ne otuwaappe guutta haattaa ushsharkkii!" yaagana. ⁴⁴Yaagin a tana, "Eeno uya; qassi ne gaameelatuyyookka taani haattaa duuqqana" yaagiyaara, GODAI ta godaa na7aayyo dooridooro gidu' yaagaas.

⁴⁵"Taani ta wozanan woossiyoogaa zaarennan de7ishin, Ribiq a ba otuwaa tookka ekkada, puttu gaasu; pulttuwaa duge wodhdhada haattaa duuqqaasu; taani o, "Tana haattaa ushsharkkii" yaagaas.

⁴⁶"Yaagin a eesuwan ba hashiyaappe otuwaa wottada, 'Hekko uya; qassi taani ne gaameelata ushshana' yaagaasu. Yaagin taani uyaas; qassi ta gaameelata a ushshaasu.

⁴⁷"Taani o, 'Neeni o na7ii?' yaagaas.

"Yaagin a, "Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli, Milkka Naakoorayyo yelido na7aa' yaagaasu.

"Yaagin taani iyyo qalabatiyaa aattaas; i kushiyanikka sagaayota wottaas.

⁴⁸Hegaappe guyyiyan taani gulbbatada, GODAAYYO goinnaas; taani GODAA, ta godaa Abrahaama Xoossaa, ta godaa ishah na7aa na7iyo a na7aassi ekkana tana likke ogiyaa kaalettidaagaa galatais.

⁴⁹Ha77ikka intte ta godaayyo kehanabaanne ammanettanabaa gidikko, taayyo yootite; gidana xayikkonne yootite; hegaappe sinttan taani hananabaa erana" yaagiis.

⁵⁰Laabaaninne Baatu7eeli zaaridi yaagidosona; "Ha yohoi GODAAPPE yiis;

nuuni neeyyo yaa haa gaanau danddayokko. ⁵¹Ribiqo hanno be7a; ekkada efa; efin GODAI giidoogaadan ne godaa na7aassi machcho gidu bayin" yaagidosona.

⁵²Abrahaama ashkkarai eti giyoobaa siyido wode, sa7an gulbbatidi GODAAYO goinniis. ⁵³Ashkkarai biraa alleequwaanne worqqaa alleequwaa, maayuwaakka kessidi, Ribiqiyyo immiis; qassi al77o miishshata i ishaayyoonne i aayeyyo immiis.

⁵⁴Hegaappe guyyiyan, inne aara de7iyaageeti miidosonanne uyidosona; yaatidi yan aqidosa; eti guuran denddin, "Tana ta godaakko yeddite" yaagiis.

⁵⁵Yaagin i ishainne i aayiyaa, "Na7iyaa issi tammu gallassa keenaa nunaara takku; hegaappe guyyiyan a baana" yaagidosona.

⁵⁶SHin i, "GODAI taani yiidobaa injjeyirggin, intte tana gam77issoppite; taani ta godaakko baana mala tana moissite" yaagiis.

⁵⁷Yaagin eti, "Na7iyo xeesidi ane o oichchoos" yaagidosona. ⁵⁸Yaagidi Ribiqo xeesidi, "Ha bitaniyaara buutee?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin a, "Ee; taani baana" yaagaasu.

⁵⁹Yaanin eti bantta michchiyo Ribiqo, o dichchiyaariira, Abrahaama ashkkaraaranne a asatuura moissidosona.

⁶⁰Eti Ribiqo,

"Nu michchee Ribiqee,
sha7aappe sha7aa gakkanau coratta.
Ne zareti bantta morkketu katamata
laattona" yaagidi anjjidosona.

⁶¹Hegaappe guyyiyan, Ribiqanne i danggiriixeti denddidi, gaameelata toggidi, bitaniyaara biidosona. Yaatin ashkkarai Ribiqo ekkidi biis.

⁶²He wode Yisaaqi, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" giyo pulttuwaa mati biidi; Neegeeba bazuwan de7ees. ⁶³Issi gallassi omarssi Yisaaqi ba wozanan qoppiiddi dembaa kiyidi yuuyees; yuuyiiddi i xoqqu giidi xeelliyo wode, gaameelati yiyaageeta be7iis. ⁶⁴Ribiqakka xoqqu gaada xeelliyo wode, Yisaaqa be7aasu; be7ada gaameelaappe wodhdhaasu. ⁶⁵Wodhdhada ashkkaraa, "Ha nunaara gaittanau dembaara yiya bitanee oonee?" yaagaasu.

Yaagin ashkkarai, "I ta godaattennee" yaagiis. Yaagin a ba shaashiyaa ekkada gullettaasu.

⁶⁶Qassi ashkkarai ba oottidobaa ubbaa Yisaaqassi yootiis. ⁶⁷Yisaaqi Ribiqo ba aayee Saari dunkkaaniyaa efiis. Efiidi o machchiis; akka ayyo machcho gidaasu. Yaatin i o siiqiisinne ba aayee haiquwan kayyottiyoogaappe minettiis.

Abrahaami Hara Naata Yeliis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa
1:32-33)

25 ¹Qassi Abrahaami Qaxuro geetettiya hara machchiyo ekkiiis. ²A Ziimiraana, Yoqishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha ayyo yelaasu.

³Yoqishaani Saabanne Dadaana yeliis. Dadaani Ashooreta, Lexuushetanne Le7aamata yeliis.

⁴Midiyaama naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abiidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbaikka Qaxuri naata.

⁵Abrahaami babaa ubbaa Yisaaqa laatissiis. ⁶SHin i biron paxa de7iiddi, ba kaadumatatuppe yelido naatussi bau de7iyaabaappe woitiis. Woitidi ba na7aa Yisaaqappe eta shaakkidi, arshsho bagga biittau yeddiis.

Abrahaama Haiquwaa

⁷Abrahaami muleera issi xeetanne laappun tammanne ichchashu laittaa de7iis. ⁸Abrahaami daro wodiya de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. ⁹A naati Yisaaqinne Isimaa7eeli a Maakipheela giyo gonggolo duufuwan moogidosona; he gonggolo Mamire matan, Hiitiyaa Xoohaara na7aa Efiroona gadiyan de7ees. ¹⁰Hegeenne Abrahaami Hiitetuppe shammido gadiyaa. Abrahaami ba keettaayiyaa Saara moogettidosan moogettiis. ¹¹Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a na7aa Yisaaqa anjjiis. He wode Yisaaqi, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" giyo pulttuwaa matan de7ees.

Isimaa7eela Yeletaa

¹²Saari ailliyaa, Gibxxeppe yiida Aggaara, Abrahaamayyo yelido na7aa Isimaa7eela yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹³Isimaa7eela naati bantta suntaaninne bantta yeletaa maaran hageeta; hegeetinne: Nabaayoota,

Qeedaara, Adibi7eela, Mibssaama,
¹⁴Mishimaa7a, Duuma, Maasa,
¹⁵Hadaada, Teema, Yixura, Naafiishanne
 Qeedima. ¹⁶Isimaa7eela naati hageeta; eta
 sunntai eta moottaaninne de7iyo
 man77iyan haggaa. Eti bantta yaranka
 tammanna naa77u halaqata. ¹⁷Isimaa7eeli
 muleera xee'tanne hasttamanne laappun
 laittaa de7idi, haiqqiis; haiqqidi ba
 maizzan gaittiis. ¹⁸Isimaa7eela zareti
 Gibxxeppe awai mokkiyo baggan de7iya
 Hawiilappenne SHurappe gidduwan,
 Asoora efiya ogiyaa matan de7idosona.
 Eti bantta ishanntu ubbaara morkkiyan
 de7idosona.

Yisaaqa Yeletaa

¹⁹Abrahaama na7aa Yisaaqa yeletai
 hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.
 Abrahaami Yisaaqa yeliis. ²⁰Yisaaqau
 laittai oitamaa gidido wode, Ribiqo ekkiis;
 a Masphhexoomiyan de7iya Sooriyaa
 Baatu7eela na7iyoonne Sooriyaa Laabaana
 michchiyo. ²¹Yisaaqi ba keettaayyiyaa
 maine gidido gishshau, iyyo GODAA
 woossiis; woossin GODAI a woosaa siyiis.
 Yaatin a keettaayyiyaa Ribiqo shahaaraasu.
²²SHin i ulo giddon de7iya naati mentte
 gidi uttidi, issoi issuwaara sugettidosona;
 yaatin a, "Hagee tau aissi hanii?"
 yaagaasu. Hegaa gishshau GODAA
 oichchanau baasu.

²³Bin GODAI iyyo, "Ne uluwan naa77u
 kawotetta de7ees; qassi ne giddon de7iya
 naa77u dere asati issoi issuwaappe
 shaahettana; issi dere asati hinkkootuppe
 minnana; qassi bairai kaaluwaayyo
 azazettana" yaagiis.

²⁴A yeliyo wodee gakkinn, i uluwan
 mentte attuma naati de7oosona. ²⁵Koiro
 yelettidaagee arssa; a bollaa ubbaa ikisee
 maayyiis; hegaa gishshau eti a Eesawa²⁴
 giidi sunntidosona. ²⁶Hegaappe guyyiyan,
 a ishai yelettiis; yelettiiddi i ba kushiyan
 Eesawa ginddiyaa oiqqi uttiis; hegaa
 gishshau a Yaaqooba²⁵ giidi sunntidosona.
 Ribiqo eta yelido wode, Yisaaqau usuppun
 tammu laitta gidiis.

²⁷Naati diccididosona; Eesawi shankkaa
 hiillaa eriya bazzo asa gidiis; shin
 Yaaqoobi dunkkaaniyan de7iya woppa asa

gidiis. ²⁸Yisaaqi Eesawa siiqiis; aissi
 giikko, i shankkatidobaappe maanau
 dosiis; shin Ribiqo Yaaqooba siiqaasu.

²⁹Issitoo Yaaqoobi woxiyaa kattishin,
 Eesawi namisai woridoogee, bazzoppe
 yiis. ³⁰Eesawi Yaaqooba, "Tana ha zo7o
 woxiyaappe miza; tana namisai worees"
 yaagiis. (Hegaa gishshau qassi a sunntai
 Eedooma³⁰ geetettiis.)

³¹Yaaqoobi a, "Koiro taayyo ne
 bairatettaa baizza" yaagiis.

³²Yaagin Eesawi, "Be7a! Taani
 haiqqana hanais; ha bairatettan tau ai
 go77i de7ii?" yaagiis.

³³Yaagin Yaaqoobi zaaridi, "Ane taayyo
 koiro neeni caaqqaa" yaagiis. Yaagin i
 caaqqiis; ba bairatettaanne Yaaqoobau
 baizziis. ³⁴Baizzin Yaaqoobi Eesawassi
 buddeenaanne misiraa woxiyaa immiis;
 immiin i miisinne uyiis; hegaappe
 guyyiyan denddidi biis. Eesawi ba
 bairatettaa hagaadan kariis.

Yisaaqanne Abimeleka

26 ¹He biittan kase Abrahaama
 wodiyan de7iya koshaa bolli
 hara koshai denddiis; yaatin Yisaaqi
 Pilisxxeema kawuwaa Abimelekakko
 Garaari biis. ²GODAI Yisaaqayyo qonccidi
 hagaadan yaagiis; "Gibxxe biitti duge
 booppa; taani neeyyo yootido biittan de7a.
³Ha biittan amaridaagaa takkashsha; taani
 nenaara gidana; nena anjjana; aissi giikko,
 ha biittaa ubbaa taani neeyyoonne ne
 zerettaayyo immana; taani ne aawaa
 Abrahaamayyo caaqqido caaquwaa
 minttana. ⁴Ne zerettaa saluwaa
 xoolinttiyaadan darissana; ha biittaa ubbaa
 taani etayyo immana; sa7aa kawotetta
 ubbai ne zerettaa baggaara anjettana.
⁵Aissi giikko, Abrahaami ta qaalaa siyiis;
 ta pirddatanne ta azazota, ta awaajotanne
 ta higgeta naagiis" yaagiis. ⁶Hegaa
 gishshau Yisaaqi Garaaran uttiis.

⁷He biittaa asai Ribiqibaa denttidi
 Yisaaqa, "Hanna neeyyo aibee?" yaagidi
 oichchiis.

Oichchin i, "Hanna taayyo michchiyo"
 yaagiis. Aissi giikko, i Ribiqo daro
 meranchcha gidiyo gishshau, "Taani, 'A ta

²⁴ 25:25 Eesawa: Ha sunntaa birshshettai "Ikisaamaa" giyoogaa. ²⁵ 25:26 Yaaqooba: Ha sunntaa
 birshshettai "Ginddiyaa oiqqiyaagaa" giyoogaa. ²⁶ 25:30 Eedooma: Ha sunntaa birshshettai
 "Zo7uwaa" giyoogaa.

keettaayyiyo' giikko, ha sohuwaa asai i gaasuwan tana woranaakkonne" yaagi qoppidi yayyiis.

⁸Yisaaqi hegan daro wodiya de7idoogaappe guyyiyan, Pilisxxeema Kawoi Abimeleki maskkootiyaara duge xeellidi, Yisaaqi ba keettaayee Ribiqiira gaittishin be7iis. ⁹Hegaa gishshau Abimeleki Yisaaqa xeesidi, "Hekko a tumu ne machchiyo! Neeni aissi, 'A ta michchiyo' gaadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yisaaqi, "A ta keettaayyiyo' giikko, i gaasuwan asai tana worana gaada gaas" yaagiis.

¹⁰Yaagin Abimeleki, "Hagee neeni nu bollan oottidobi aibee? Ta asaappe issi asi ne keettaayeera aqi haliis shin; neeni nu bollan gomiyaa eha haladasa" yaagiis.

¹¹Hegaa gishshau Abimeleki ba asaa ubbaa, "Ha bitaniyaa woikko a keettaayyiyo bochchiya ooninne tumu haiqqana" yaagidi azaziis.

¹²Yisaaqi he biittan kattaa zeridi, he laittanka xectu kushiyaa cakkiis; aissi giikko, GODAI a anjjiis. ¹³I duretiis; i duriyaa mannana gakkanaassi ayyo aqoi dari dari biis. ¹⁴Yisaaqassi dorsaa wudee, miizaa wudeenne ashkkarati keehippe darido gishshau, Pilisxxeema asati a qanaatidosona. ¹⁵Hegaa gishshau, a aawaa Abrahaama wodiyan, a aawaa ashkkarati bookkido haatta olla ubbaa Pilisxxeema asati biittaa zaaridi baridosona.

¹⁶He wode Abimeleki Yisaaqa, "Nuuppe shaahettada ba; neeni nuuppe aadhada minnadasa" yaagiis. ¹⁷Yaagin Yisaaqi hegaappe denddidi, Garaara Wombbaa biidi yan uttiis. ¹⁸Yisaaqi ba aawaa Abrahaama wodiyan bookkettida haatta ollata, Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Pilisxxeema asati baridoogeeta zaari bookki kessidi, a aawai sunttando sunttanka eta xeesiis.

¹⁹Yisaaqa ashkkarati wombban bookkidi, pulttiya haatta ollaa yan demmidosona. ²⁰SHin Garaara henttanchchati Yisaaqa henttanchchatuura, "Haattai nuugaa" yaagidi ooyettidosona. Eti aara palamettido gishshau, Yisaaqi he haatta ollaa, "Palamaa" giidi sunttiis.

²¹Hegaappe guyyiyan, eti hara haatta ollaakka bookkidosona; shin eti he haattaa ollaa geedonkka ooyettidosona; hega gishshau i he haattaa ollaa "Morkketettaa" giidi sunttiis. ²²Hegaappe guuttaa zardda7idi, hara haatta ollaa bookkisiis; a gaasuwan ooninne ooyettibeenna; "Xoossai ha77i nuuyyo aassiis; nuuni ha biittan corattana" giidi a, "Aaho sohuwaa" giidi sunttiis.

²³Hegaappe denddidi, pude Berssaabehi biis. ²⁴He biido gallassi qammikka GODAI ayyo qonccidi a, "Taani ne aawaa Abrahaama Xoossaa; taani nenaara de7iyo gishshau, neeni yayyoppa; taani nena anjjana; ta ashkkaaraa Abrahaama gishshau ne zerettaa taani corayana" yaagiis. ²⁵Yaagin Yisaaqi hegan yarshshiyosaa keexxidi, GODAA sunntaa xeesiis. Yan i ba dunkkaaniyaa toliis; qassi yan a ashkkarati haatta ollaa bookkidosona.

²⁶Hegaappe guyyiyan, Abimeleki bana zoriya Ahuuzatanne ba wotaaddaratu halaqaa Pikooola ekkidi, Garaarappe Yisaaqakko yiis. ²⁷Yisaaqi eta, "Intte kase tana ixixidi, intte biittaappe kessi yeddooho; ha77i qassi taakko ai ekkana yiidetii?" yaagiis.

²⁸⁻²⁹Yaagin eti a, "GODAI nenaara de7iyoogaa nuuni qoncciyann be7ida. Hegaa gishshau caaqo maachchai nu giddooninne ne giddon de7ana koshshees yaagoos. Nuuni nena bochchibookko; shin nuuni neeyyo kehatetta xalaalaa oottidi, nena sarotettan moissi yeddida. Hegaadanka neeni nu bolli iitabaa oottenna mala, ane nenaara maachchaa maacettoos. Ha77i neeni GODAI anjjidoogaa" yaagidosona. ³⁰He wode Yisaaqi etau gibiraa giigissin, miidosonanne uyidosona. ³¹Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, eti issai issuwaara caaqqettidosona. Yisaaqi eta moissin, eti appe saro shaahettidi biidosona.

³²He gallassi Yisaaqa ashkkarati yiidi, bantta bookkido haatta ollaabaa ayyo odidosona; "Nuuni haattaa demmida" yaagidosona. ³³I he haatta ollaa Saabehi giidi sunttiis; hega gishshau he katamaa sunntai hachchi gakkanaassi Berssaabehi" geettees.

Eesawi Dawutta Maccaasata Ekkiis

³⁴Eesawa laittai oitamaa gidiyo wode, Hiitiyaa Bi7eera na7iyo Yooditonne Hiitiyaa Eloona na7iyo Baasemaato machchiis. ³⁵Eti Yisaaqanne Ribiqo azzanissiiddi de7idosona.

Yisaaqi Yaaqooba Anjjiis

27 ¹Yisaaqi cimin, a aifec xeelaa ixrido wode, ba bairatiya na7aa Eesawa xeesidi a, “Ta na7au” yaagiis.

Yaagin i, “Yee” giidi koyiis.

²Koyin i, “Be7a, ha77i taani ceeggaas; taani haiqqana gallassaa erikke. ³Yaaniyo gishshau, ha77i ne shankkatiyo wondafiyaanne zubbiiyaa ekkada, bazzo ba; baada do7aa taayyo shankkatada, ash ekkada ya. ⁴Mal77o qumaa, taani dosiyooгаа kattada aatta; hegeenne taani haiqqanaappe kase nena anjjanaassa” yaagiis.

⁵Ribiqo Yisaaqi ba na7aa Eesawayyo yootiyo wode siyaasu. Eesawi do7aa shankkatidi ehaanau bazzo biidoogaappe guyyiyan, ⁶Ribiqo ba na7aa Yaaqooba, “Ne aawai ne ishaa Eesawa, ⁷Do7aa shankkata ehaada, taayyo mal77o qumaa taani maanau katta; hegeenne taani haiqqanaappe kasetada, GODAA sinttan nena anjjanaassa” yaagishin taani siyaas. ⁸Ta na7au, ha77i taani nena azaziyoobaa loittada siya. ⁹Wudiyaa garssi baada, naa77u anqqara deeshsha marata tau ekkada ya; ehin taani ne aawaayyo mal77o qumaa i dosiyooagaan kattana. ¹⁰Ne aawai miidi haiqqennan kasetidi nena anjjana mala, assi aattaasa” yaagaasu.

¹¹SHin Yaaqoobi ba aayyiyo Ribiqo, “Ta ishaa Eesawa bollan ikisee de7ees; shin ta bollai liiqo. ¹²Ta aawai tana oiqqi be7ikko shin? Taani a cimmiyoobaa ayyo milatikko, taani anjjuwaa gishshaa qanggettaa ta bolli ehaanaakkonne” yaagiis.

¹³Yaagin a aayyiya a, “Ta na7au, he qanggettai tana gakko. Taani neeyyo yootiyoogaa ootta; baada deeshsha marata tau ekkada ya” yaagaasu.

¹⁴Biidi ehiidi ba aayeyyo immiis; immin a aayyiya mal77o qumaa a aawai dosiyooagaan kattaasu. ¹⁵Hegaappe guyyiyan, Ribiqo son ba matan de7iya ba baira na7aa Eesawa maayuwaa lo77uwaa ehaada, ba kaalo na7aa Yaaqooba maizzaasu. ¹⁶Qassi he deeshshatu calaa a

kushiyaanne a liiqo qooriyaa maizzaasu.

¹⁷Maizzada ba kattido mal77o qumaanne oittaa ba na7aa Yaaqooba kushiyan wottaasu.

¹⁸Yaatin i ba aawaakko biidi gelidi, “Ta aawau” yaagiis.

Yaagin i, “Yee! Ta na7au, neeni oonce?” yaagiis.

¹⁹Yaagin Yaaqoobi ba aawaa, “Taani ne baira na7aa Eesawa; neeni tana azazidoogaadan taani oottaas; suura; suura uttada, taani shankkaappe ehiidobaa ma; yaatada tana anjja” yaagiis.

²⁰Yaagin Yisaaqi ba na7aa, “Ta na7au, waata eesuwan demmadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “GODAI ne Xoossai tana maaddiina” yaagiis.

²¹Yisaaqi Yaaqooba, “Ta na7au, neeni tumu ta na7aa Eesawakonne taani oiqa be7anau ane taakko shiiqa” yaagiis.

²²Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqakko shiiqin oiqqi be7idi, “Ha qalalai Yaaqooba qaalaa; shin kushee Eesawa kushiya” yaagiis. ²³A kushee a ishaa Eesawa kushiyaadan ikisiyaara de7iyo gishshau, eribeenna; i erennan a anjjiis. ²⁴A, “Tumu neeni ta na7aa Eesawee?” yaagidi oichchiis.

Yaagin i, “Ee, tanattee” yaagiis.

²⁵Yaagin i, “Ta na7au, taani neeni shankkatidobaa maanau haa aatta; maada taani nena anjjana” yaagiis. Yaaqoobi aattin, i miis; qassi i ayyo woine eessaa ehin uyiis.

²⁶Hegaappe guyyiyan a aawaa Yisaaqi, “Ta na7au, haaya; shiiqada tana yera” yaagiis.

²⁷Yaaqoobi shiiqidi a yeriis; Yisaaqi a maayuwaa singgi siyiiddi, hagaadan yaagidi anjjiis; “Ta na7aa peenoi GODAI anjjido goshshaadan sawees. ²⁸Xoossai saluwaa akkaanne sa7aa shicaa, kattaanne ooratta woine eessaa koridi neeyyo immo.

²⁹Kawotettati neeyyo haarettona; asati neeyyo gulbbatona. Neeni ne ishantuyyo goda gida; ne aayec zareti neeyyo gulbbatona. Nena qanggiyaagee qanggettidaagaa gido; nena anjjiyaagee anjjettidaagaa gido” yaagiis.

³⁰Yisaaqi Yaaqooba anjji wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqi sinttappe kiyaanne Eesawi shankkaappe puttu giis. ³¹Ikka qassi mal77o qumaa kattidi, ba aawaayyo aattiis.

Aattidi a, “Ta aawau, suura; suura uttada, taani shankkatidobaappe ma; yaatada tana anjja” yaagiis.

³²Yaagin a aawaa Yisaaqi a, “Neeni oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Taani ne na7aa, ne baira na7aa Eesawa” yaagiis.

³³Yisaaqi dagammidi kokkoriiddi; “Yaatin do7aa shankkatidoogaa ekkidi taayyo aattidaagee oonee? Taani ha77i neeni yaana sinttan maada, a anjjaichchaas; tumukka i anjettidaagaa gidana” yaagiis.

³⁴Eesawi ba aawaa qaalaa siyido wode, ba qaalaa xoqqu oottidi, daro yibbaata yeehuwaa yeekkiiddi ba aawaa, “Tana anjja; ta aawau, tanakka anjja!” yaagiis.

³⁵SHin i, “Ne ishai yiidi cimmiidi, ne anjjuwaa ekkirggiis” yaagiis.

³⁶Eesawi, “A eridi Yaaqooba”²⁸ sunttida; i tana cimmiishin, hagee naa77antto; i ta bairatettaa ekkiiis; qassi ha77i ta anjjuwaa ekkiiis” yaagiis. Qassi i, “Neeni taayyo anjjuwaappe aibanne ashshabeikkii?” yaagidi oichchiis.

³⁷Oichchin Yisaaqi Eesawa, “Taani a neeyyo goda oottaas; a ishannta ubbaakka a ashkkarata oottaas; qassi taani kattaaninne ooratta woine eessan a minttaas. Yaatin, ta na7au, neeyyo taani ai oottoo?” yaagiis.

³⁸Eesawi ba aawaa, “Ta aawau, neeyyo issi anjjo xalaalai de7ii? Ta aawau, tanakka qassi anjja” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba qaalaa xoqqu oottidi yeekkiis.

³⁹A aawaa Yisaaqi zaaridi, “Ne de7iyoosai ha sa7aa duretettaappe haakkana; saluwaa akkaikka neeyyo wodhdhenna; ⁴⁰neeni ne bisuwan aqana; neeni ne ishaayyo haarettana. SHin neeni aara eqettiyo wode, a qambaraa ne morggiyaappe olana” yaagiis.

⁴¹Yaaqooba a aawai anjjido gishshau, Eesawi ba uluwan a morkkiis; i ba wozanan, “Ta aawai haiqqana matiis; taani ayyo kayyotta simmada, ta ishaa Yaaqooba worana” yaagiis.

⁴²SHin Ribiqi ha ba baira na7aa Eesawa qaalaa siyido gishshau, ba kaalo na7aa Yaaqooba xeesissa ehaada hagaadan yaagaasu; “Ne ishai Eesawi nena woridi

haluwaa kessanau halchchees. ⁴³Hayyanaa ta na7au, taani neeyyo odiyooogaa ootta. Dendda! Denddada Kaaraanen de7iya ta ishaa Laabaanakko baqata! ⁴⁴Yaata ne ishaa hanqqoi dochchana gakkanaassi, amarida wodiyaa aara de7ashsha. ⁴⁵Ne ishai neeyyo hanqqettiyoogaa aggiyo wodenne, neeni a bolli oottidobaa i baliyo wode, taani kiittada nena yaappe ehiissana. Taani issi gallassi intte naa77aappe mela kiyana koyikke” yaagaasu.

Yisaaqi Yaaqooba Laabaanakko Yeddiis

⁴⁶Hegaappe guyyiyan Ribiqi Yisaaqa, “Eesawi ekkido Hiitetu macca naatu gaasuwan taani ta de7uwaa shenetaas; qassi Yaaqoobikka hageetu mala Hiitetu macca naatuppe machcho ekkikko, taani simmi haiqqanau koyais” yaagaasu.

28 ¹Hegaa gishshau, Yisaaqi Yaaqooba xeesidi hagaadan anjiisimme azaziis; “Kanaane biittaa macca naatuppe neeyyo machcho ekkoppa. ²Dendda! Denddada ne aayee aawaa Baatu7eelakko, Masphphexoomiyaa biitti ba; baada yaappe ne aayee ishaa Laabaana macca naatuppe issinno neeyyo machcho ekka. ³Ubbaa Danddayiya Xoossai nena anjjo; i nena yeletisso; neeni issi dere asa keena gakkanaassi nena corisso. ⁴Neeni ha77i betetettan uttido ha biittaa nebaa oottana mala neeyyoonne ne zerettaayyo Xoossai Abrahaama anjjuwaa immo” yaagiis. ⁵Yaagidi Yisaaqi Yaaqooba yeddiis; yeddin Yaaqoobi Masphphexoomiyaa biitti Laabaanakko biis. Laabaani Yaaqoobanne Eesawa yeliya aayee Ribiqi ishaanne Sooriyaa Baatu7eela na7aa.

Eesawi Hara Maccaasa Gujjidi Ekkiis

⁶Yisaaqi Yaaqooba anjjidoogaa, yaappe machcho ekkana Masphphexoomiyaa biitti a yeddidoogaa, qassi i Yaaqooba anjjido wode, “Kanaane maccaasa ekkoppa” yaagidi azazidoogaanne, ⁷Yaaqoobi ba aawaayyoonne ba aayeyyo azazettidi, Masphphexoomiyaa biitti biidoogaa Eesawi eriis. ⁸Eesawi hegan Kanaane biittaa maccaasi ba aawaa Yisaaqa ai keenaa iitiyaakko akeekiis. ⁹Hegaa gishshau Eesawi Abrahaama na7aa

²⁸ 27:36 Yaaqooba: Ibraawetto qaalaa ha sunntai “cimmiis” giyoobaa milatees.

Isimaa7eelakko biidi, a na7iyo Mahilaato ba keettaayetu bolli gujjidi ekkiiis. A Nabaayoota michchiyo.

Yaaqoobi Beeteelen Be7ido Aimuwaa

¹⁰Yaaqoobi Berssaabehappe Kaaraane baanau denddiis. ¹¹I issi sohuwaa gakkishin awai wullin, yan qammaa aqiiis. He sohuwan de7iya shuchchatuppe issuwaa ekkidi, ba huuphiyan borkkotidi he sohuwan xiskkiis. ¹²I aimo aimottiis; he aimuwan gayye issi biittan eqqin, ayyo xeerai saluwaa gakkiiyoogan, Xoossaa kiitanchchati gi77ishiininne wodhdhishin be7iis; ¹³gayyiyaassi bolla xeeran GODAI eqqidi a, "Taani GODAA, ne aawaa Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa. Ha neeni zin77ido biittaa neeyyoonne ne zerettaayyo immana; ¹⁴Ne zerettaa sa7aa shafiyaadan darana; neeni arggoora, arshshoora, huuphessaaranne tohossaara de7iya sohota gakkanau aakkana; sa7aa bollan de7iya asai ubbai ne baggaaranne ne zerettaa baggaara anjettana. ¹⁵Taani nenaara de7ais; neeni biyoosa ubban taani nena naagana; qassi taani nena ha biitti guyye zaarada ehaana; taani neeyyo oottana giidoogaa oottana gakkanaassi nena yeggikke" yaagiis.

¹⁶Yaaqoobi xiskuwaappe beegottido wode, "GODAI tuma ha sohuwan de7ees; taani erabeikkeppe attin" yaagiis. ¹⁷I yayyidi, "Ha sohoi aiba yashshii! Ha sohoi Xoossaa keettappe attin, ainne harasaa gidenna; hagee saluwaa pengge" yaagiis.

¹⁸Wonttetta gallassi maallado guuran Yaaqoobi denddidi, ba borkkotido shuchchaa ekkidi, tuussadan essidi, Xoossaaayyo dummayanau a bolli zaitiyaa tigiis. ¹⁹Yaaqoobi he sohuwaa Beetele ²⁰giidi xeesiis. SHin he katamai hegaappe kase Looza geetettees.

²⁰⁻²¹Yaaqoobi hagaadan yaagidi shiiqettiis; "Ta aawaa soo taani saro simmana mala Xoossai tanaara gidikko, taani biyo ha buussan tana naagikkonne tau miyo qumanne maayiyo maayo immikko, GODAI ta Xoossaa gidana; ²²taani tuussadan essido ha shuchchai Xoossaa keetta gidana. Neeni tau immiyoobaa ubbaappe tammaappe issuwaa taani neeyyo immana" yaagiis.

Yaaqoobi Laabaana Soo Gakkiiis

29 ¹Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi denddidi biidi, arshsho bagga asatu biitti gakkiiis. ²Gakkidi issi haattaa ollai dembban de7iyaagaa be7iis; heezzu dorssaa wudeti qassi he ollaa matan zin77idosona. Aissi giikko, wude ubbai haattaa uyyoi he ollaappe. He haattaa ollaa doonan de7iya shuchchai gita. ³Dorssaa wude ubbai hegan dagattido wode, he wudiya heemmiyaageeti haattaa ollaa doonaappe he shuchchaa gonddorssidi dorssaa ushshoosona. Ushshidi he shuchchaa ollaa doonan zaaridi wottoosona.

⁴Yaaqoobi eta, "Ta ishato, intte auppe yiidetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin, "Nuuni Kaaraaneppe yiida" yaagidosona.

⁵Yaagin i, "Naakoora na7aa na7aa Laabaana intte ereetiyye?" yaagiis.

Yaagin, "Ee, a eroos" yaagidosona.

⁶Yaaqoobi eta, "I lo77o de7ii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin, "Ee, lo77o; a na7iyo Raaheelo dorssaa ekkada yiyaaro hanno be7a" yaagidosona.

⁷Yaagin Yaaqoobi eta, "Be7ite; awai ha77i xoqqan de7ees; wudiya mehee soo shiiqiyo wodee biron gakkiiichchibeenna; dorssaa ha77i ushshi efiidi, heemmite" yaagiis.

⁸SHin eti, "Wude ubbai shiiqana gakkanaassinne, shuchchaa haatta ollaa doonaappe gonddorssana gakkanaassi, nuuni ushshanau danddayokko. Hegaappe guyyiyan, nuuni dorssaa ushshana" yaagidosona.

⁹I biron haasayishin, Laabaana na7iyaa Raaheela ba aawaa dorssata laagga ekkada gakkasu; aissi giikko, a dorssa hentanchchiyo. ¹⁰Yaaqoobi ba aayee ishaa Laabaana na7iyo Raaheelo be7ido wodenne, ba aayee ishaa Laabaana dorssaa be7ido wode, biidi ollaa doonaappe shuchchaa gonddorssiis; gonddorssidi ba aayee ishaa dorssata haattaa ushshiiis. ¹¹Yaaqoobi Raaheelo yeridi, ufaissau ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis. ¹²Yaaqoobi iyyo aawaa dabbonne Ribiqee na7aa gidiyoogaa Raaheeliyyo yootiis. Hegaa gishshau a woxxa baada ba aawaayyo yootaasu.

¹³Laabaani ba michchee na7aa Yaaqooba woriyaa siyidosaarakka, aara gaittanau woxxiis. A idimmi yeridi, ba soo effiis. Yan Yaaqoobi hanidabaa ubbaa Laabaanayyo yootiis. ¹⁴Yootin Laabaani a, "Neeni tumu ta ashonne ta suutta" yaagiis. Yaaqoobi aara issi agina kumettaa uttiis.

Yaaqoobi Raaheeli Gishshaunne Liyi Gishshau Laabaanassi Oottiis

¹⁵Hegaappe guyyiyan Laabaani a, "Neeni taayyo dabbo gidido gishshau, tau coo mela oottuuteeyye? Ane neeyyo ai qanxanau bessiyaakko taayyo yoota" yaagiis. ¹⁶Laabaanayyo naa77u macca naati de7oosona; bairee sunntai Liyo, kaaleege Raaheelo. ¹⁷Liya aifiyaara cuca; shin Raaheela yallisanne puulanchcha.

¹⁸Yaaqoobi Raaheelo siiqidi a, "Taani ne kaalo na7ee Raaheeli gishshau neeyyo laappun laittaa oottana" yaagiis.

¹⁹Yaagin Laabaani, "O hara asau immnaappe neeyyo immiyoogee lo77o; neeni tanaara hagan de7a" yaagiis.

²⁰Hegaa gishshau Yaaqoobi Raaheelo ekkana laappun laittaa oottiis; shin i o siiqiyo gishshau, ayyo amarida gallassa milatiis.

²¹Hegaappe guyyiyan Yaaqoobi Laabaana, "Ta machchiyo tau imma; ta wodeenne polettiis; taani o ekkanau koyais" yaagiis. ²²Hegaa gishshau Laabaani hegan de7iya asaa ubbaa xeesidi, bullachchaa kessiis. ²³SHin sa7ai qammin, i ba na7iyo Liyo effiidi Yaaqoobau immiis. Immin Yaaqoobi o ekkiiis. ²⁴Qassi Laabaani ba ashkkariyo Zilppo ba na7ee Liyissi danggiriixe gidanaadan immiis.

²⁵Sa7ai wonttin xeelliyo wode, hekko Liyo! Yaanin Yaaqoobi Laabaana, "Hagee neeni ta bolli oottidoogee aibee? Taani neeyyo oottidoi Raaheeli gishshassa gidenneeyye? Tana aissi cimmaadii?" yaagiis.

²⁶Yaagin Laabaani a, "Nu biittan bairiyaa de7ishin, kaaliyo azinau immiyoogee woga gidenna. ²⁷He mishiratettaa saaminttaa wurssa; qassi kaalotiyaarokka nuuni neeyyo immana;

hegaappe guyyiyan, hara laappun laittaa taayyo oottaasa" yaagiis.

²⁸Yaaqoobi hegaadan hanidi he saaminttaa wurssiis; hegaappe guyyiyan, Laabaani ba na7iyo Raaheelo ayyo immiis. ²⁹Qassi Laabaani ba ashkkariyo Baalo ba na7ee Raaheelissi danggiriixe gidanaadan immiis. ³⁰Yaaqoobi Raaheelokka ekkiiis. Raaheelo Liyippe aattidi siiqiis. Hara laappun laittaa Laabaanayyo oottiis.

Yaaqoobassi Naati Yelettidosona

³¹GODAI Liya siiqettabeennaagaa be7idi, iyyo yeliyo uluwaa dooyiis; shin Raaheela maine. ³²Liya shahaarada attuma na7aa yelaasu. A sunntaanne Roobeela ³³ sunntaasu; aissi giikko a, "GODAI ta metuwaa be7iis; ha77i tumu tana ta azinai siiqana" yaagaasu.

³⁴A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, "GODAI taani siiqettabeennaagaa siyido gishshau, taayyo hagaakka gujjiis" yaagada, a Simoona ³⁵ sunntaasu.

³⁶A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, "Taani ayyo heezzu attuma naata yelido gishshau, ta azinai ha77i tanaara waaxettana" yaagada, a Leewa ³⁷ sunntaasu.

³⁸A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, "Hachchiigan taani GODAA galatana" yaagaasu. Hegaa gishshau a Yihudaa ³⁹ sunntaasu. Hegaappe guyyiyan yeluwaa essaasu.

30 ¹Raaheela Yaaqoobau naata yelabeennaagaa be7ido wode, ba michchiyo qanaataasu; hega gishshau Yaaqooba, "Tau naata imma; hegee xayikko, taani haiqqana" yaagaasu.

²Yaagin Yaaqoobi Raaheelo hanqqettidi, "Tana neeyyo yelo diggida Xoossaa gaadiiyye?" yaagiis.

³Yaagin a, "Ta danggiriixiyo Baalo hinno be7a; a ta gishshaa yelana mala neeni o ekka; yaatobare i baggaara taanikka na7aayo gidana" yaagaasu. ⁴Ba danggiriixiyo Baalo machcho ootti ekkana mala, ayyo immaasu; immin Yaaqoobi o ekkiiis. ⁵Baala shahaarada attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ⁶Yaatin Raaheela,

³⁰ 29:32 Roobeela: Ha sunntaa birshshettai "Hashshu! Attuma na7aa!" woikko "Ta metuwaa be7iis" giyoogaa. ³¹ 29:33 Simoona: Ha sunntaa birshshettai "Siyiis" giyoogaa. ³² 29:34 Leewa: Ha sunntaa birshshettai "Waaxettana" giyoogaa. ³³ 29:35 Yihudaa: Ha sunntaa birshshettai "Galataa" giyoogaa.

“Xoossai taassi daannatiis; ta woosaakka siyidi, tau attuma na7a immiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Daana sunttaasu.

⁷Raaheeli danggiriixiyaa Baala harantuuwaa shahaarada, Yaaqoobayyo naa77antto attuma na7aa yelaasu. ⁸Yelin Raaheela, “Taani ta michcheera wolqqaama baaxiyaa baaxetada xoonas” yaagaasu. Hegaa gishshau a Niftaaleema³⁴ sunttaasu.

⁹Liya baayyo yeloi eqqidoogaa be7ada, ba danggiriixiyoo Zilppo efaada Yaaqoobi o machchana mala immaasu. ¹⁰Liyi danggiriixiyaa Zilppa attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ¹¹Liya, “Laa hagee aiba lo77o qaadee!” yaagaasu. Hegaa gishshau Gaada³⁵ sunttaasu.

¹²Liyi danggiriixiyaa Zilppa Yaaqoobau naa77antto attuma na7aa yelaasu. ¹³Yelin Liya, “Taani ai keenaa ufattiyaanaashsha! Maccaasai tana ufattiyaaro gaana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Aseera³⁶ sunttaasu.

¹⁴Gistiyyaa cakkiyo aginan Roobeeli gade biidi, inkkoyiyaa giyo timaatime milatiya teeraa demmidi, ba aayee Liyissi ehiis. Raaheela Liyo, “Ne na7aa inkkoyiyaappe taayyo imma” yaagaasu.

¹⁵SHin Liya, “Ta azinaa neeni wotta ekkidoogee gidennan ixxin, qassi ta na7aa inkkoyiyaa ekkuutee?” yaagaasu.

Yaagin Raaheela, “Yaanikko, ne na7aa inkkoyiyaa gishshau Yaaqoobi hachchi qammaa nenaara aqo” yaagaasu.

¹⁶He gallassa omarssi Yaaqoobi bazzoppe yiido wode, Liya a mokkanau kiyada a, “Neeni tanaara aqana koshshees; aissi giikko, taani ta na7aa inkkoyiyan nena keruu akkaichchaas” yaagaasu. Hegaa gishshau i he gallassa qammi iira aqiis.

¹⁷Xoossai Liyi woosaa siyiis; siyin a shahaarada, ichchashantta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ¹⁸Yelin Liya, “Taani ta danggiriixiyoo ta azinaassi immido gishshau, Xoossai hegaa keruu taayyo qanxxiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yisaakooraa³⁷ sunttaasu.

¹⁹Liya harantuuwaakka shahaarada, usuppunta attuma na7aa Yaaqoobau

yelaasu. ²⁰Liya, “Xoossai tau al77o imotaa immiis; taani ta azinaayyo usuppun naata yelido gishshau, ha77i i tana bonchchana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Zaabiloona³⁸ sunttaasu. ²¹Hegaappe guyyiyan issi macca na7iyoo yelaasu; yelada o Diino sunttaasu.

²²Xoossai Raaheelo hassayiis; i woosaa siyidi i yeliyo uluwaa dooyiis. ²³A shahaarada attuma na7aa yelaasu; yelada, “Xoossai ta yeellaa qucciis. ²⁴GODAI tau hara attuma na7akka gujjeerenneeshsha” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yooseefa³⁹ sunttaasu.

Yaaqoobi Laabaanaara Damoozan Palamettiis

²⁵Raaheela Yooseefa yelidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi Laabaana, “Taani ta aawaa biitti simmana mala, tana moissa.

²⁶Taani eta gishshau neeyyo oottido ta maccaasatanne ta naata hamma; taani baana; aissi giikko, taani neeyyo ai keena ooso oottidaakko neeni eraasa” yaagiis.

²⁷SHin Laabaani a, “Taani neeyyo issibaa odais; GODAI ne gaasuwan tana anjjidoogaa taani be7aas. ²⁸Ne damoozaa tau oda; taani neeyyo a qanxxana” yaagiis.

²⁹Yaagin Yaaqoobi, “Taani neeyyo waata oottidaakko, ne meheekka waani yelettidaakko neeni eraasa. ³⁰Taani yaanaappe kase neeyyo de7iya guuttai ha77i keehi dariis; GODAI nena taani aadhdhdidosan ubban anjjiis. SHin ha77i, taani ta so asau oottanai audee?” yaagiis.

³¹Yaagin Laabaani, “Taani neeyyo ai immoo?” yaagidi a oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, “Tau ainne immoppa; shin neeni taayyo issibaa oottikko, taani ne wudiyaa qassikka heemmananne naagana. ³²Taani hachchi ne wudiyaa ubbaa giddoora aadhdhdhana; hegan ne dorssaappe punccariyaa woikko gazzaa ubbaa, kareta dorssa mara ubbaanne deeshshaappe gazzaanne punccariyaa ubbaa taani shaakkana; eti ta damooza gidana. ³³Hegaa gishshau ta xillotetai neeni taayyo qanxxido damoozaa qoodanau sinttappe yiyo wode, taayyo markkattana; ta deeshshaappe gazza woikko punccare gidennabi woikko

³⁴ 30:8 Niftaaleema: Ha suntaa birshshettai “Baaxiyaa” giyoogaa. ³⁵ 30:11 Gaada: Ha suntaa birshshettai “Lo77o qaada” giyoogaa. ³⁶ 30:13 Aseera: Ha suntaa birshshettai “Ufaissa” giyoogaa. ³⁷ 30:18 Yisaakooraa: Ha suntaa birshshettai “Keraa qanxxees” giyoogaa. ³⁸ 30:20 Zaabiloona: Ha suntaa birshshettai “Bonchchuwaa” giyoogaa. ³⁹ 30:24 Yooseefa: Ha suntaa birshshettai “Gujja” woikko “qucciis” giyoogaa.

karetta gidenna ai dorssa marinne ta matan beettikko, wuuqettidabaadan qoodettana” yaagiis.

³⁴Yaagin Laabaani, “Maayaas; neeni giidoogaadan gidobai” yaagiis. ³⁵SHin he gallassan Laabaani kalaade woikko gazza gidida attuma deeshshaa ubbaa, punccare woikko gazza gidida macca deeshshaa ubbaa, bootta gidida ubbaanne kareta dorssa mara ubbaa kessidi, ba attuma naata henttiis. ³⁶Yaatiidi he wudiyaara heezzu gallassa ogiyaa Yaaqoobappe haakkidi biis. SHin Yaaqoobi attida Laabaana wudiyaara heemmiis.

³⁷Yaaqoobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne xanqqarssaappe qayye gatimaa kessidi, poquwaa poqqi poqqidi, giddo bootta zawaa qaaridi gazzayiis. ³⁸Wudee haattaa uyanau yiyo soho ubban, wonggiriyan, wudiyaara sinttan poqqido gatimata wottiis. Orggiyau eqqidaageeti haattaa uyanau yiidi, ³⁹he gatimatu sinttan birasettidosona; birasettidi eti kalaade, punccarenne gazza marata yelidosona. ⁴⁰Yelin Yaaqoobi marata wudiyaappe shaakkidi dumma wottiis; attida wudiyaara kalaadenne kareta gididi Laabaana mehiyaa sintti zaariis. Yaatiidi baayyo wudiyaara dummayiis; Laabaana mehetuura eta gattibeenna.

⁴¹Gooba maccaageeti orggiyau eqqiyo wode audenne, eti he gatimatu matan birasettana mala, Yaaqoobi he gatimata haattaa wonggiriyan, mehetu sinttan wottees. ⁴²SHin meheti laafa gidikko, eta sinttan gatimata wottenna. Hegaa gishshau laafiya meheti Laabaanabaa gidin, goobiyaageeti Yaaqoobabaa gididosona. ⁴³Hagaadan hanidi, Yaaqoobi keehi daro durretidi, daro wudiyaara, macca ashkkaratanne attuma ashkkarata, daro gaameelatanne hareta haariis.

Yaaqoobi Laabaanappe Baqatidi Biis

31 ¹Yaaqoobi Laabaana naati bana, “Yaaqoobi nu aawaabaa ubbaa ekkiiichchiis; ha aquwaa ubbaa nu aawaabaappe demmiis” giyoogaa siyiis. ²Yaaqoobi Laabaana som77oi baayyo kaseegaa mala gidennaagaa be7iis.

³He wode GODAI Yaaqooba, “Neeni ne aawatu biitti, ne dabbotukko guyye simma; taani nenaara gidana” yaagiis.

⁴Yaagin Yaaqoobi Raaheelonne Liyo ba wudee de7iyosaa dembbaa yaana mala kiittidi xeesissiis. ⁵I eta, “Intte aawaa som77oi taayyo kaseegaa mala gidennaagaa taani be7ais; shin ta aawaa Xoossai tanaara de7ees. ⁶Taani ta wolqqa ubban intte aawaayyo oottidoogaa intte ereeta; ⁷shin intte aawai tana cimmiidi, ta damoozaa tammutoo laammiis. Gidikkonne Xoossai tana i qohennaadan diggiis. ⁸I, ‘Punccareti ne damooza gidana’ gin, wude ubbai punccariyaa yeliis; qassi i, ‘Kalaadeti ne damooza gidana’ gin, wude ubbai kalaadiyaa yeliis. ⁹Xoossai hagaadan intte aawaa mehiyaa wotti ekkidi tau immiis.

¹⁰“Meheti orggiyau eqqiyo aginan, taani issi aimo aimottaas; he aimuwan taani xeelliyo wode, wudiyaara birassiya deeshsha orggeti kalaade, punccarenne gazza. ¹¹Xoossaa kiitanchchai aimuwan tana, ‘Yaaqoobaa’ yaagiis; yaagin taani, ‘Yee’ yaagada koyaas. ¹²Koyin tana i, ‘Xoqqu gaada wudiyaara birassiya deeshsha orgge ubbaa kalaadiyaa, punccariyaanne gazzaa be7a; aissi giikko, Laabaani ne bolli oottiyobaa ubbaa taani be7aas. ¹³Neeni essido shuchchaa tiyada, taayyo shiiqettido Beetele Xoossai tana. Ha77i denda! Dendda ha biittaappe kiya; kiyada guyye ne yeleta biitti simma’ yaagiis” yaagiis.

¹⁴Hegaappe guyyiyan, Raaheelanne Liya hagaadan yaagidi zaaridosona; “Nu aawaabaappe nuna gakkanabi aibee? ¹⁵I nuna allagadan xeellees gidennee? I nuna baizzi ekkiiis; baizzidi ekkidobaakka mi xaissiis. ¹⁶Xoossai nu aawaappe wotti ekkido aqo ubbai tumukka nubaanne nu naatuba. Hegaa gishshau Xoossai neeyyo odidobaa ubbaa ootta” yaagidosona.

¹⁷⁻¹⁸Yaagin Yaaqoobi Kanaane biittan de7iya ba aawaa Yisaaqakko baanau denddiis; i ba naatanne ba keettaayeta gaameelaa togissiis; wude ubbaa baappe sinttaara laaggidi, Maspheexoomiyan de7iiddi i shiishshido aqo ubbaa ekkidi biis. ¹⁹Laabaani ba dorssatu ikisiyaa qanxxanau biichchidaashin, Raaheela ba aawaa so misileta wuuqqaasu. ²⁰Qassi Yaaqoobi Sooriyaa Laabaanayyo ba baqatiyoogaa odennan cimmiis. ²¹I baayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi baqatiis; baqatidi

Efiraaxiisa SHaafaa pinnidi, Gala7aade giyo gezziyaakko simmidi biis.

Laabaani Yaaqooba Kaalliis

²²Heezantta gallassan, Laabaani Yaaqoobi baqati biichchidoogaa siyiis.

²³Ba dabbota banaara ekkidi, laappun gallassa ogiyaa Yaaqooba geeduwaa kaalliiddi, Gala7aade gezziyan a gakkiiis.

²⁴He wode Xoossai qammi Sooriyaa Laabaanakko aimuwan yiidi a, "Neeni Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!" yaagiis.

²⁵Laabaani gakkiiyo wode, Yaaqoobi Gala7aade gezziyan dunkkaanidi uttiis; qassi Laabaaninne a dabboti yan dunkkaanidosona.

²⁶Hegaappe guyyiyan Laabaani Yaaqooba, "Neeni hagaadan aissi oottadii? Neeni tana cimmada, ta macca naata olan omoodettidabaadan laaggada kessadasa.

²⁷Neeni aissi qosan taappe kessa ekkada, tana cimmadii? Taani nena ufaissaaninne yettan, karaabiyaaninne diittan moissana mala taayyo aissi odabeikkii? ²⁸Neeni harai atto, ta naatu naatanne ta macca naata taani yera ekkenna mala diggadasa. Neeni eeyyabaa oottadasa. ²⁹Taani nena genanau tau wolqqai de7ees; shin ne aawaa Xoossai zino qammi tana, 'Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!' yaagidi taayyo yootiis. ³⁰Ha77i gidikkonne, neeni ne aawaa soo baanau kechi laamotido gishshau kiyadasa. SHin ta so misileta neeni aissi wuuqqadii?" yaagiis.

³¹Yaaqoobi Laabaana, "Neeni ne naata taappe wolqqan wotta ekkanaakkonne gaada qoppido gishshaunne yayyido gishshau, hagaadan oottaas. ³²SHin ne so misileta oiqqida asa oonanne neeni demmikko, he urai siifetto! Nebaa gididabi ta matan beettikko, nu dabbotu sinttan koya; koyada, nebaa gidikko ekka" yaagiis; aissi giikko, Yaaqoobi Raaheela he so misileta wuuqqidoogaa eribeenna.

³³Hegaa gishshau Laabaani Yaaqooba dunkkaane giddo, Liyi dunkkaane giddonne naa77u kaadumatatu dunkkaane giddo geliis; shin ainne demmibeenna. Liyi dunkkaaniyaappe kiyidi, Raaheeli dunkkaaniyaa geliis. ³⁴Raaheela so misileta ekkada, gaameelaa kooraa garssan qosada, a bolli uttaasu. Laabaani dunkkaaniyan de7iyaabaa ubbaa patipannidi koyiis; shin

ainne demmibeenna. ³⁵Raaheela ba aawaa, "Ta godau, tana hanqqettoppa; taani neeyyo eqqana danddayikke; taayyo kushe qitai yi uttiis" yaagaasu. I koyiis; shin so misileta demmibeenna.

³⁶Yaaqoobi Laabaana hanqqettidi woqqasiis; Yaaqoobi Laabaana, "Taani ai mooridanaa? Hagaa neeni tana kaallanau, taani oottido nagari aibee? ³⁷Ha77i neeni ta miishsha ubbaa patipannada koyadasa; ne so miishshappe ai demmadii? Eti nu naa77aa gidduwan pirddana mala, ta dabbotu sinttaaninne ne dabbotu sinttan hagan wotta.

³⁸"Taani nenaara laatamu laittaa kumettaa de7aas; ne dorssaikka ne deeshshaikka aucayibeenna; woikko ne wudiyaappe galssaa mabeikke. ³⁹Do7ai menttidoogaanne neeyyo ehabeikke; shin heгаа tanan qoodaas. Gallassi wuuqettidabaa woikko qammi wuuqettidabaa tana qanxxissadasa.

⁴⁰Gallassa suuloi, qamma kinchchoi tana qohiis; xiskkoi taappe xayiiis. ⁴¹Taani hagaadan ne son laatamu laittaa de7aas; tammanne oiddu laittaa ne naa77u macca naatu gishshaunne usuppun laittaa ne wudiyaa gishshau neeyyo oottaidda de7aas; shin neeni ta damoozaa tammutoo laammadasa. ⁴²Ta aawaa Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqi Yayyidoogee tanaara gidibeennabaa gidiyaakko, siree bannan neeni tana mela kushe kessa yeddadasa; shin Xoossai ta tuggaanne ta kushiyaa oosuwaa be7idi, zino qammi nena seeriis" yaagiis.

Yaaqoobinne Laabaani Maacettido Maachchaa

⁴³Yaagin Laabaani Yaaqooba, "Maccaasati ta macca naata; naatika ta naata; wudeekka ta wudiyaa; neeni be7iyo ubbai taagaa. Hachchi ha macca naatu taageetu bollinne eti yelido naatu bolli ai oottanau danddayiyaanaa? ⁴⁴Ha77i haaya; neeninne taani maachchaa maacettoos; hegee neeppenne taappe gidduwan markka gido" yaagiis.

⁴⁵Hegaa gishshau Yaaqoobi issi shuchchaa ekkidi tuussadan essiis. ⁴⁶Essidi i ba dabbota, "SHuchchaa shiishshite" yaagiis; yaagin eti shuchchaa shiishshidi keelidosona; he keelaa lanqqen miidosona. ⁴⁷Laabaani he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giidi sunttiis; qassi Yaaqoobi a Gal77eeda

giidi sunttiis.⁴⁰ ⁴⁸Laabaani, "Ha keelai neeppenne taappe gidduwan hachchi markka" yaagiis. Hegaa gishshau a sunttai Gal77eeda geetettiis.

⁴⁹Qassi i he shuchchaa tuussaa Mixiphpha⁴¹ giidi sunttiis; aissi giikko, Laabaani, "Nuuni issoi issuwaappe haakkidi de7iyo wode, GODAI ne gidduwaaninne ta gidduwan gididi naago.

⁵⁰Neeni ta macca naata naaqqikko, woikko neeni ta macca naatu bolli hara maccaasata ekkikko, nunaara ha77i ooninne bannabaa gidikkonne ne gidduwaaninne ta gidduwan Xoossai markka gidiyooгаа hassaya" yaagiis.

⁵¹Laabaani qassikka Yaaqooba, "Keelettida shuchchai hageeho; qassi taani ne gidduwaaninne ta gidduwan essido shuchchaa tuussai hageeho. ⁵²Taani ha keelaappe nena genanau neekko kanttennaadan, neenikka tana genanau ha keelaappenne ha shuchchaa tuussaappe kanttennaadan, ha keelainne ha shuchchaa tuussai markka. ⁵³Abrahaama Xoossai, Naakoora Xoossai, eta aawaa Xoossai, nu gidduwan i pirddo" yaagiis. Yaagin Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqi Yayyidoogaa sunttan caaqqiis. ⁵⁴Yaaqoobi deriyaa bollan yarshshuwaa yarshshiiis; ba dabbotakka qumaa maanau xeesiis. Eti miidi deriyaa bollan aqidosona.

⁵⁵Wonttetta gallassi guuran Laabaani denddidi, ba naatu naatanne ba macca naata yeriis; qassi eta anjjiis. Anjjidi, ba soo simmiis.

Yaaqoobi Eesawaara Gaittanau Giigiis

32 ¹Yaaqoobi denddidi ba ogiyaa biishin, Xoossaa kiitanchchati aara gaittidosa. ²Yaaqoobi eta be7ido wode, "Hagee Xoossai aqiyosaa" yaagidi, he sohuwaa Maahinaima⁴² giidi sunttiis.

³Yaaqoobi Se7iira giyoosan, Eedooma biittan de7iya ba ishaa Eesawakko kiitaa baappe sinttau kiittiis. ⁴I eta hagaadan yaagidi azaziis; "Intte ta godaa Eesawayyo gaanabai hagee; 'Ne ashkkaarai Yaaqoobi, 'Taani Laabaana matan de7aidda hanno gakkanaassi gam77aas. ⁵Taayyo miizzainne haree, dorssainne deeshshai,

attuma ashkkaaratinne macca ashkkaarati de7oosona; ha77i taani ha kiitaa ta godaa sinttan nashettana mala kiittaas" yaagiis' yaagite" yaagiis.

⁶Kiitettidaageeti Yaaqoobakko simmida a, "Nuuni ne ishaa Eesawakko biida; ha77i i qassi nenaara gaittanau yees; aaranne oiddu xeetu asai de7ees" yaagidosona.

⁷Yaagin Yaaqoobi yayyidi batibatiis; banaara de7iya asaa naa77u citan shaakkiis; qassi ba dorssaa, deeshshaa, miizzaanne gaameelaa naa77u citan shaakkiis. ⁸I, "Eesawi yiidi issi citaa oliyaabaa gidikko, attida citai kessi ekkikkonne" yaagidi qoppiis.

⁹He wode Yaaqoobi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, ta aawaa Abrahaama Xoossau, ta aawaa Yisaaqa Xoossau, tana, 'Ne biitti, ne dabbotukko simma; taani neeyyo lo77obaa oottana' giidaagoo, ¹⁰neeni ne ashkkaraayyo oottido kehatettaunne tumatettau ubbau taani bessennaagaa. Taani ha Yorddaanoosa SHaafaa pinnido wode, taayyo issi xam77a xalaalai de7ees; shin ha77i taani naa77u cita gidaas. ¹¹Taani nena woossais; ta ishaa Eesawa kushiyaappe tana ashsha; aissi giikko, i yiidi, tananne aayeta eta naatuura xaissanaakkonne gaada yayyaas. ¹²SHin neeni tana, 'Taani neeyyo tumu lo77obaa oottana; taani ne zereettaanne qoodanau danddayettenna abbaa shafiyaa keena oottana' giidoogaa qoppa" yaagiis.

¹³He gallassa qammi i yan aqiis; bau de7iyaabaa ubbaappe ba ishaa Eesawayyo immiyoobaa qoridi kessiis; ¹⁴⁻¹⁵i kessidoogeeti naa77u xeetu macca deeshshatanne laatamu deeshsha orggeta, naa77u xeetu macca dorssatanne laatamu dorssa orggeta, hasttamu xantiya gaameelata eta maratuura, oitamu macca miizzata, tammu korima boorata, laatamu macca haretanne tammu attuma haret. ¹⁶Hageeta wudiyan wudiyan shaakkidi, ba ashkkaaratu kushiyan wottidi, ba ashkkaarata, "Taappe sinttau biidi, wudiya wudiyaappe haahuwan haahuwan laaggite" yaagiis.

¹⁷Sinttan kaalettiyaagaa, "Ta ishah Eesawi nenaara gaittidi nena, 'Neeni

⁴⁰ 31:47 Yigaari-Sahaadutanne Gal77eeda: Ha Aramaisxxenne Ibraisxxe sunttata birshshettai "Markkatu keelaa" giyoogaa. ⁴¹ 31:49 Mixiphpha: Ha sunttaa birshshettai "Naagiyoosaa" giyoogaa. ⁴² 32:2 Maahinaima: Ha sunttaa birshshettai "Naa77u citai aqiyosaa" giyoogaa.

oossee? Neeni awa bai? Ne sinttan de7iya mehe ubbai oossee?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko, ¹⁸neeni ayyo, 'Hageeti ne ashkkaraa Yaaqoobassa; eti ta godaa Eesawayyo immanau yeddidoogeeta; qassi ikka nuuppe guyyeera yees' yaaga" yaagidi azaziis.

¹⁹Qassi i naa77antta heezantanne wudiyaa kaalliyaa harata ubbata hagaadan azaziis; "Intte Eesawaara gaittiyo wode, hannidenkka geeta; ²⁰'Ne ashkkaraa Yaaqoobi nuuppe guyyeera yees' geennan aggoppite" yaagiis. Aissi giikko i, "Taani taappe sinttau immanau kiittidoban a doshissana; ooni erii, hegaappe guyyiyan taani aara gaittiyo wode, i tana mokki ekkanaakkonne" yaagidi qoppiis. ²¹Hegaa gishshau ba immiyooobaa baappe sinttau yeddiis. SHin i ba huuphen he gallassi qammi yan aqiis.

Yaaqoobi Xoossaara Baaxetiis

²²⁻²³He gallassi qammi Yaaqoobi denddidi, ba naa77u keettaayeta, ba naa77u kaadumatatanne ba naata tammanne isiineta ekkidi, Yaabooqa giyo pinuwaa gakkiiis; i eta shaafaa pinttiis; bau de7iyaabaa ubbaakka pinttidi yeddiis; ²⁴shin Yaaqoobi barkka attiiis.

He wode issi asi sa7ai wonttana gakkanaassi aara baaxetiis. ²⁵He asi a xoonanau danddayibeennaagaa be7ido wode, Yaaqoobayyo bulxxiyaa meqettaa bochchiis; bochchin a bulxxiyaa meqettai kiyi wodhdhiis. ²⁶Yaatin bitanee a, "Sa7ai wonttido gishshau, tana yedda" yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, "Neeni tana anjjennan taani nena yeddikke" yaagiis.

²⁷Yaagin bitanee a, "Ne sunntai oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Yaaqooba" yaagidi zaariis.

²⁸Yaagin bitanee a, "Hagaappe sinttau ne sunntai Israa7eela" geetettope attin, Yaaqooba geetettoppo; aissi giikko, neeni Xoossaaranne asaara baaxetada xoonadasa" yaagiis.

²⁹Yaaqoobi a, "Ne sunntai oonee?" yaagidi oichchiis.

SHin bitanee, "Neeni ta sunntaa aissi oichchai?" yaagiis; yaagidi a anjjiis.

³⁰Hegaa gishshau Yaaqoobi he sohuwaa PHinii7eela" giidi sunntiis; aissi giikko i, "Taani Xoossaa baazzan xeellaas; gidikkonne taani paxa attaa" yaagiis. ³¹PHinii7eelappe denddiyo wode, a bolli xalqqee doliis. I ba bulxxiyaa meqettaa gishshau wobbees. ³²Yaaqooba bulxxee ashuwaa matan boshettido gishshau, Israa7eela asai mehiyaa bulxxiyaa ashuwaa hachchi gakkanaassikka meenna.

Yaaqoobi Eesawaara Gaittiis

33 ¹Yaaqoobi xoqqu gi xeellidi, Eesawi ba oiddu xeetu asaara yiyaagaa be7iis. Hegaa gishshau naata Liyissi, Raaheelissinne naa77u kaadumatatussi shaakkiis.

²Kaadumatatanne eta naata sinttan, Liyonne i naata eta geeduwan, Raaheelonne Yooseefa wurssettan wottiis. ³SHin i ba huuphen sinttau aadhdhidi, ba ishaakko matiiddi, sa7aa gakkid gakkidi laapputon ziggiis.

⁴SHin Eesawi aara gaittanau woxxidi, a qooriyaa qoommidi yeriis. Eti yeekkidosona. ⁵Yaatin Eesawi xoqqu gi xeellidi, maccaasatanne naata be7iis; be7idi i, "Ha nenaara de7iyaageeti oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, "Eti Xoossai ne ashkkaraayyo kehatettan immido naata" yaagiis. ⁶Yaagin kaadumatati bantta naatuura shiiqidi ziggidosona. ⁷Hegaappe guyyiyan, Liyanne i naati yiidi ziggidosona; wurssettan Yooseefinne Raaheela yiidi ziggidosona.

⁸Eesawi, "Ha sinttan tanaara gaittida wudee ubbai qassi aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Ta godau, hegee taani ne sinttan nashettanaassa" yaagiis.

⁹SHin Eesawi, "Ta ishau, taayyo daroi de7ees; nebai neessa gido" yaagiis.

¹⁰Yaagin Yaaqoobi, "CHii, ha77i taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, ha taani immiyooogaa taappe ekka. Neeni tana mokka ekkido gishshau, taani ne som77uwaa be7iyooogee Xoossaa som77uwaa be7iyooogaa mala. ¹¹Taani neeyyo ehiido ha imuwaa ekka; aissi

⁴³ 32:28 Israa7eela: Ha sunntaa birshshettai "Xoossaa baaxetiis" giyoogaa. ⁴⁴ 32:30 PHinii7eela: Ha sunntaa birshshettai "Xoossaa som77uwaa" giyoogaa.

giikko, Xoossai kehidi immin, taayyo bessiis” yaagiis. Yaaqoobi shoobiyaa to利多 gishshau, Eesawi heгаа ekkiis.

¹²Hegaappe guyyiyan Eesawi, “Ane hindda; nu ogiyaa boos; taani nenaara issippe baana” yaagiis.

¹³SHin Yaaqoobi a, “Ta godau, naati shugo gidiyooгаа eraasa; qassi taani bantta galo marata xanttiya dorssatanne miizaa naagana koshshees; asai eta issi gallassaa to利多 laaggikko, mehe ubbai haiqqana. ¹⁴Hegaa gishshau, ta godau, ne ashkkaraappe sinttatada ba; taani Se7iiran ta godaa gakkanaassi, ta sinttan de7iya mehiyaa hemetaa keesaanne naatu hemetaa keesaa loddan kaallana” yaagiis.

¹⁵Yaagin Eesawi a, “Yaanikko taani ta asaappe amaridaagaa neeyyo ashshais” yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, “Hegee aissee? Taani ta godaa sinttan nashettiyoogee tau gidana” yaagiis.

¹⁶Hegaa gishshau Eesawi he gallassi ogiyan gelidi, Se7iira simmiis. ¹⁷SHin Yaaqoobi Sukkota biis; yan baayyo keettaa keexxiis; ba mehetuyyoonne daaseta daasiis. Hegaa gishshau he sohuwaa Sukkota” giidi sunttiis.

¹⁸Yaaqoobi Masphphexoomiyaappe simmido wode, Kanaane biittan de7iya Sekeema giyo katamaa sarotettan gakkiis; i he katamaayyo baazzan uttiis. ¹⁹Ba dunkkaaniyaa to利多 gadiyaa SHEkeema aawaa Hamoora naatuppe xetu xaqara biran shammiis. ²⁰Yan yarshshiyooosaa keexxiidi a, “Xoossaa, Israa7eela Xoossaa” giidi sunttiis.

SHEkeemi Diino Dafiiis

34 ¹Liya Yaaqoobayyo yelido na7iyaa Diina, he wode he biittaa maccaasata be7anau kiyaasu. ²He biittaa haariya Hiiwiya Hamoora na7aa SHEkeemi o be7idi, o dafi efiidi mooriis. ³A wozanai Yaaqooba na7iyo Diino amottiis; i o siiqiis; siiqidi o lo77iyaabaa iyyo haasayiis. ⁴SHEkeemi ba aawaa Hamoora, “Taayyo ha na7iyo machcho oichcharkkii” yaagiis.

⁵Yaaqoobi ba na7iyaa Diina moorettidoogaa siyiyo wode, a attuma naati bazzon mehiyaara de7oosona; heгаа gishshau eti gakkanaashin co77u giis.

⁶Hegaappe guyyiyan, SHEkeema aawaa Hamoori Yaaqoobaara haasayanau yiis. ⁷Yaaqooba attuma naati heгаа siyidosaa bazzoppe yiidosona; eti azzanidosonanne yiillotidosona; aissi giikko, SHEkeemi Yaaqooba na7iyo dafi efiidi mooriyoogan, Israa7eela bolli pokkobaа, oottanau bessennabaa oottiis.

⁸SHin Hamoori eta, “Ta na7ai SHEkeemi intte na7eessi daro dagammiis; hayyanintta o assi machcho immerkketii! ⁹Nunaara ekkettienne gelettite; intte macca naata nuuyyo immite; nu macca naatanne intteyyo ekkite. ¹⁰Intte nu giddon uttana danddayeeta; biittai keehi aaho; an de7ite; zal77ite; an aquwaa demmite” yaagiis.

¹¹He wode SHEkeemi Diini aawaanne i ishantta, “Taani intte sinttan nashettikko, intte caddiyooabaa aiba gidikkonne immana. ¹²Intte mishira na7eessi immiyooabanne koitaa intte koyido keenaa darissidi tana caddite; taani intte tana caddidobaa aibanne immana; shin taani machchanau na7iyo taayyo immerkketii!” yaagiis.

¹³Bantta michchiyo Diino SHEkeemi tunissido gishshau, Yaaqooba attuma naati SHEkeemayyoonne a aawaa Hamoorayyo worddobaa yootidosona; ¹⁴eta hagaadan yaagidosona; “Nuuni heгаа malabaa oottana danddayokko; nuuni nu michchiyo qaxxarettibeenna asau immokko; hegee nuna kaushshiyaabaa. ¹⁵Nuuni intte issibaa oottikko intteyyo, ‘Eeno’ gaana; hegee aibee giikko, intte biittaa attumaasai ubbai qaxxarettidi nunadan hanikko, ¹⁶yaanikko nuuni nu macca naata intteyyo immanau ‘Eeno’ gaana; intte macca naatakka nuuyyo ekkana. Nuuni intte giddon uttidi, inttenaara issi asa gidana. ¹⁷SHin intte qaxxarettanau maayennabaa gidikko, nuuni nu michchiyo ekkidi baana” yaagidosona.

¹⁸Yaagin eti giidobai Hamooraanne a na7aa SHEkeemau lo77o milatiis. ¹⁹He wodallai, ba aawaa keettan de7iya ubbaappe aadhdhi bonchchettidaagee, Yaaqooba na7en ufaittido gishshau, eti giidobaa oottanau takkibeenna. ²⁰He wode Hamoorinne a na7ai SHEkeemi bantta katamaa gutaraа biidi, bantta katamaa asau hagaadan yaagidi yootidosona; ²¹“Ha asati nunaara siga; eti nu biittan

de7onanne zal77ona; biittai keehi aaho. Eta macca naatanne nuuni ekkana; etinne nu macca naata ekkana. ²²SHin nunaara eti issi asadan de7anau nuuni issibaa maayettanau koshshees; hegeenne, eti qaxxarettidoogaadan nu attumaasai ubbai qaxxarettanaagaa. ²³Nuuni hegaadan oottikko, eta miizzai, eta aqoinne eta hara mehe ubbai nubaa gidennee? Hegaa gishshau ane nuuni eti giyoogaa maayoos; etinne nu gidдон de7ana” yaagidosona.

²⁴Katamaa gutaraa shiiqida asati ubbai Hamoorayyoonne a na7aa SHekeemayyo, “Eeno” giidosona. Yaatin he katamaa attumaasati ubbai qaxxarettidosona.

²⁵Heezantto gallassi, eti ubbai bantta qaxxaraa masunttaa sahattishin, Yaaqooba attuma naatuppe naa77ai, Simooninne Leewi, Diini ishantti, bantta bisuwaa ekkidi, ooninne erennan katamaa gelidi, attumaasata ubbaa woridosona.

²⁶Hamooranne a na7aa SHekeema bisuwan woridi, bantta michchiyo Diino SHekeema keettaappe ekkidi efiidosona. ²⁷Yaaqooba attuma naati he ahatu bolli gelidi, bantta michchiyo Diino tunissida katamaa bonqqidosona. ²⁸Eta dorssaa wudiyaa, miizzaa wudiyaa, hariyaa, katama gidдон de7iyaabanne gaxan de7iyaabaa ubbaa ekkidosona. ²⁹Eta aquwaa ubbaa, eta naata ubbaanne maccaasata ubbaa omooddidosona; keettan de7idabaa ubbaa bonqqidosona.

³⁶Yaaqoobi Simoonanne Leewa, “Intte ta bolli metuwaa ehiichchideta; ha biittan de7iya Kanaanetinne Parzzeti tana ixkana; nuuni qoodan guutta; eti issippe gididi ta bolli woraajjikko, taaninne ta so asai xayana” yaagiis.

³¹SHin eti, “Yaatin i nu michchiyo shaaramuxadan ootana bessii?” yaagidosona.

Yaaqoobi Beetele Simmiis

35 ¹Xoossai hegaappe guyyiyan Yaaqooba, “Dendda! Denddada pude Beetele ba; baada yan de7a. Neeni ne ishaa Eesawappe baqatiyo wode neeyyo qonccida Xoossaayyo yan yarshshiyosaa keexxa” yaagiis.

²Yaagin Yaaqoobi ba so asaanne banaara de7iyaageeta ubbaa, “Intte gidduwan de7iya allaga xoossatu misileta diggite; intte bollaa geeshshite; intte

maayuwaanne laammite. ³Ane denddidi, pude Beetele boos; ta metuwaa gallassi taayyo siyida, taani biidosan ubban tanaara gidida Xoossau, taani yan yarshshiyosaa keexxana” yaagiis. ⁴Hegaa gishshau eti banttayyo de7iya allaga xoossatu misileta ubbaanne bantta haittan de7iya gutuchchaa ubbaa Yaaqoobau immidosona; immin Yaaqoobi hegeeta Sekeeman de7iya wolaa garssan moogiis.

⁵Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobinne a attuma naati denddidi biishin, issi urainne eta oiqqanau kaallibeenna; aissi giikko, eti biishin, eta yuushuwan de7iya katamaa asaa ubbaa bolli Xoossaa dagamai wodhdhiis.

⁶Yaaqoobinne aara de7iya asai ubbai Kanaane biittan de7iya (Beetele giyo) Looza gakkidosona. ⁷Gakkin yan i yarshshiyosaa keexxiis; i he sohuwaa El-Beetele” giidi sunttiis; aissi giikko, i ba ishaappe baqatidi biyo wode, Xoossai ayyo qonccido sohoi heгаа. “Xoossaa keettaa Xoossaa” giyoogaa.

⁸Ribiqo dichchiya Deboora yan haiqqaasu; Beeteleppa hirkkiira de7iya wolaa garssan a moogettaasu; heгаа gishshau he mittaa sunttai Yeehuwaa Wolaa geetettiis.

⁹Yaaqoobi Maspheexoomiyaappe simmidoogaappe guyyiyan, Xoossai ayyo zaaretti qonccidi, a anjjiis; ¹⁰Xoossai a, “Ne sunttai Yaaqooba; shin hagaappe sinttanau neeni mulekka Yaaqooba geetettakka; ne sunttai Israa7eela gidana” yaagidi i a Israa7eela sunttiis.

¹¹Qassi Xoossai Yaaqooba, “Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni yeletta; coratta; kawotettatinne kawotettaa asai neeppe kiyana; kawotikka ne gulbbataappe kiyana. ¹²Taani Abrahaamaunne Yisaaqu immido biittaa, qassi neeyyo immais; neeppe guyyiyan, Xoossai aara haasayido sohuwaappe pude kiyiis.

¹⁴Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwan shuchchaa essidi, a bolli ushshaa yarshshuwaa tigiis; zaitiyaakka a bolli tigiis. ¹⁵Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwaa “Beetele” giidi sunttiis.

⁴⁶ 35:7 El-Beetele: Ha sunttaa birshshetta “Xoossaa keettaa Xoossaa” giyoogaa.

Raaheelinne Yisaaqa Haiquwaa

¹⁶Eti hegaappe guyyiyan, Beeteleppa dendididona. Eti Efiraataa gakkanau guutaa ashshidaashin, Raaheelo maaretai oiqqiis; maaretan a kechi waayettaasu.

¹⁷Maaretai o waayissido wode o yelissiyaara, "Yayyoppa; hageekka attuma na7aa" yaagaasu. ¹⁸SHin a haiqqaidda, shemppoi kiyishin, ba na7aa Ben77ona⁴⁷ sunttaasu; shin a aawai a Biniyaama⁴⁸ sunttiis.

¹⁹Hegaappe guyyiyan, Raaheela haiqqa bayaasu; haiqqada Beetalihceeme giyo Efiraata efiya ogiyaa doonan moogettaasu.

²⁰Yaaqoobi i duufuwan hawulttiyaa shuchchaa essiis; he hawulttee hachchi gakkanaassikka Raaheeli duufuwaa erissees.

²¹Israa7eeli hegaappe dendididi, Edera gimbbiyaappe hefinttan ba dunkkaaniyaa tokkiis. ²²Israa7eeli he biittan de7ishin, Roobeeli biidi, ba aawaassi yelida kaadumatee Baaliira zin77iis. Israa7eelinne ha yohuwaa siyiis.

Yaaqooba attuma naati tammanne naa77a. ²³Liyi naati Yaaqooba baira na7aa Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloona. ²⁴Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama.

²⁵Raaheeli danggiriixee Baali attuma naati Daananne Nifttaaleema. ²⁶Liyi danggiriixee Zilppi attuma naati Gaadanne Aseera. Hageeti Masphphexoomiyan Yaaqoobayyo yelettida a attuma naata.

²⁷Yaaqoobi (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a matan Mamiren de7iya, ba aawaa Yisaaqa soo yiis; he sohoi kase Abrahaaminne Yisaaqi de7ido soho.

²⁸Yisaaqi xeetanne hospun tammu laittaa de7iis; ²⁹i daro wodiya de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. A naati Eesawinne Yaaqoobi a moogidosona.

Eesawa Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:34-37)

36 ¹Eedooma giyo Eesawa yeletai hegaappe kaallidi xaafettidaagaa. ²Eesawi Kanaane biittaa macca naatuppe bau machchota ekkiis;

etinne Hiitiyaa Eloona na7iyo Aado, Hiiwiya Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaamonne ³Isimaa7eela na7iyo, Nabaayoota michchiyo Baasemaato.

⁴Aada Eesawayyo Elifaaza yelaasu; Baasemaatakka Ra7u7eela yelaasu;

⁵Oholiibaama Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu; Kanaane biittan Eesawayyo yelettida attuma naati hageeta.

⁶Eesawi ba keettaayeta, ba attuma naatanne macca naata, ba so asa ubbaa, ba miizzatanne ba mehe ubbaa Kanaane biittan i haaridobaa ubbaa ekkidi, ba ishaa Yaaqoobappe haakkiya biitti biis. ⁷Eta aqoi darido gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona; eta mehee darido gishshau, eti de7iyo biittai eta naa77aayyo gidanau danddayibeenna.

⁸Yaani Eedooma giyo Eesawi Se7iira giyo gezziyan uttiis.

⁹Se7iira gezziyan de7ida Eedoomatu aawaa Eesawa yeletai hegaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹⁰Hagee Eesawa attuma naatu suntaa; hegeetinne Eesawa keettaayee Aadi na7aa Elifaazanne Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa Ra7u7eela.

¹¹Elifaaza naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaamanne Qanaaza. ¹²Qassi Timinaa7a Eesawa na7aa Elifaazayyo kaadumata; a Elifaazayyo Amaaleeqa yelaasu. Hageeti Eesawa keettaayee Aadi na7aa naata.

¹³Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; hageeti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

¹⁴Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaama attuma naati hageeta; a Eesawayyo Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu.

¹⁵Eesawa yeletaa halaqati hegaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eesawayyo baira na7aa Elifaaza attuma naati, halaqa gididaageeti Temaana, Omaara, Xafa, Qanaaza, ¹⁶Qoraaha, Ga7itaamanne Amaaleeqa; Eedooma biittan Elifaazi yelido halaqati hageeta; hageeti ubbai Aadi na7aa naata.

¹⁷Eesawa na7aa Ra7u7eela attuma naati, halaqa gididaageeti Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; Eedooma biittan Ra7u7eeli yelido halaqati hageeta;

⁴⁷ 35:18 Ben77ona: Ha suntaa birshshettai "Metuwaa na7aa" giyoogaa. ⁴⁸ 35:18 Biniyaama: Ha suntaa birshshettai "Ta ushachcha kushiyaa na7aa" giyoogaa.

eti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

¹⁸Eesawa keettaayee Oholiibaami attuma naati, halaqa gididaageeti Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha; eti Aana na7ee, Eesawa keettaayee Oholiibaamippe yelettida halaqata.

¹⁹Eedooma giyo Eesawa attuma naati hageeta; eta halaqatikka hageeta.

Se7iira Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:38-42)

²⁰Eedooma biittan de7iya Hooriyaa Se7iira attuma naati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta; hegeetikka Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana,

²¹Dishoona, Exeeranne Dishaana; hegeeti, Eedooma biittan de7iya Se7iira attuma naati, Hooretu halaqata.

²²Loxaana attuma naati Hooranne Heemaama; Loxaana michchiyaa Timinaa7o.

²³SHobaala attuma naati Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, SHefanne Oonaama.

²⁴Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana; hagee Aani bazzon ba aawaa Xibaa7oona hareta heemmiiddi haattaa bilbbuwaa demmidaagaa.

²⁵Aana na7ai Dishoona; na7iyaa qassi Oholiibaamo.

²⁶Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana.

²⁷Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana.

²⁸Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.

²⁹Hooretu halaqati hageeta; Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana,

³⁰Dishoona, Exeeranne Dishaana. Hageeti Se7iira biittan bantta yaran yaran shaahettida Hooretu halaqata.

Eedooma Kawota

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:43-54)

³¹Israa7eelan kawoi kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

³²Ba7ooraa na7ai Belaa7i Eedooman kawotiis; a katamaa sunttai Dinaaba geetettees.

³³Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi kawotiis.

³⁴Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami kawotiis.

³⁵Hushaami haiqqin, Badaada na7ai Hadaadi, Midiyaama asata Moo7aaba biittan xoonidaagee kawotiis; a katamaa sunttai Awiita geetettiis.

³⁶Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili kawotiis.

³⁷Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Rahobootappe yiida SHaa7uli kawotiis.

³⁸SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani kawotiis.

³⁹Akiboora na7aa Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaari kawotiis; a katamaa sunttai Paa7u geetettees; a keettaayiyaa Mezaahaaba na7iyaa Maaxireeda yelido Mahexaabi7eelo geetettaasu.

⁴⁰Eesawa yeletaa halaqati bantta yaran yaran, bantta sohuwan sohuwaaninne bantta sunttan sunttan hageeta; Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta, ⁴¹Oholiibaama, Eela, Piinoona, ⁴²Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, ⁴³Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti bantta haariyo biittan, bantta de7iyoosan de7iyoosan Eedooma halaqata. Hagee Eesawi, Eedoomatu aawaa.

Yooseefanne A Ishantta

37 ¹Yaaqoobi ba aawai de7ido Kanaane biittan uttiis.

²Yaaqooba naati hanidobai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yooseefi tammanne laappun laitta na7a gidido wode, ba aawaa kaadumatatuppe, Baalippenne Zilppippe yelettida ba ishantuura wudiyaa heemmes. He wode i ba aawaayyo eti oottido iitabaa yootees.

³Israa7eeli Yooseefa cimidi yelido gishshau, ba hara attuma naatu ubbaappe aattidi siiqees. I ayyo alleeqettida maayuwaa giigissiis. ⁴A ishantti bantta aawai a etappe aattidi siiqiyooogaa be7ido wode, eti a ixxidi, keha qaala ayyo haasayanau danddayibookkona.

⁵Yooseefi aimo aimottidi, ba ishantuuyyo yootiis; yootin eti a yaa darissidi ixxidosona. ⁶I eta, "Taani aimottido aimuwaa siyite. ⁷Nuuni gaden mirqqiyaa qachchishin, ta mirqqee issi kuttan denddidi sitti giidi eqqi bayin, intte mirqqeti yuuyi aadhhdidi ta mirqqiyaassi ziggidosona" yaagiis.

⁸Yaagin a ishantti a, "Neeni nu bollan kawotana hanaiyye? Woikko nuna tumu

haarana hanaiyye?" yaagidosona. Eti a aimuwaa gishshaunne a oduwaa gishshau, yaa darissidi ixidosona.

⁹Qassi Yooseefi hara aimuwaa aimottidi, ba ishanttuuyo yootiis; "Siyite; taani hara aimuwaakka aimottaas. He aimuwan awai, aginainne tammanne isiini xoolintteti taayyo ziggoosona" yaagiis.

¹⁰Ba aawaayyoonne ba ishanttuuyo he aimuwaa yootido wode, a aawai a, "Hagee neeni aimottidoogee aiba aimoo? Tumu taani, ne aayyiyaanne ne ishantti yiidi, ne sinttan sa7an gufannidi neeyyo zigganeeyye?" yaagidi seeriis. ¹¹A ishantti a qanaatidosona; shin a aawai ha yohuwaa ba wozanan wottiis.

Ishantti Yooseefa Baizzidosona

¹²Issi gallassi a ishantti Sekeema matan bantta aawaa dorssaa heemmanau biidosona; ¹³bin Israa7eeli Yooseefa, "Ne ishantti Sekeeman wudiyaa heemmiyoogaa eraasa. Haaya; taani nena etakko kiittana" yaagiis.

Yaagin Yooseefi, "Eeno" yaagiis.

¹⁴Yaagin i a, "Ba; baada ne ishantinne wudee saro gidiyoojaa be7a; be7ada etabaa taayyo yootaasa" yaagiis. Yaagidi a Kebroona dilbaappe kiittiis.

Kiitettidi i Sekeema biis. ¹⁵Yan dembaa gidдон i yaa haa simerettishin, issi asi a demmidi, "Na7au, ai koyai?" yaagidi oichchiis.

¹⁶Oichchin i, "Ta ishantta koyais; eti wudiyaa heemmiyoosai awaanakonne hailaa taayyo odarkkii!" yaagiis.

¹⁷Yaagin bitanee, "Hagaappe denddiichchidosona; eti, 'Nuuni Dootaana boos' giishin siyaas" yaagiis. Hegaa gishshau, Yooseefi ba ishanttu geeduwaa biidi, eta Dootaanan demmiis.

¹⁸SHin i haahuwan de7ishin, eti a be7idosona; i etakko gakkennan de7ishin, eti a woranau a bolli maqettidosona.

¹⁹Issoi issuwaa, "Be7ite! Aimuwaawai yees. ²⁰Haayite; a woridi, ha ollatuppe issuwaa gidдо yeggoos. Hegaappe guyyiyan, 'Iita do7i a miis' yaagana; yaatidi a aimoi ehiyoobaa be7ana" yaagidosona.

²¹Roobeeli hejaa siyido wode, eta kushiyaappe a ashshanau koyidi, "A worennan aggoos. ²²Suutta gussoppite; a intte bazzuwan de7iya ha ollaa gidдо olite;

a bolli kushe wottoppite" yaagiis.

Roobeeli hejaa a etappe ashshidi guyye a aawaakko yeddanaa giis.

²³Yooseefi ba ishanttukko gakkido wode, i maayido alleeqettida maayuwaa appe qaari ekkidosona; ²⁴a efiidi haatti banna mela ollan yeggidosona.

²⁵Eti bantta qumaa maanau uttidaashin, Isimaa7eela asati Gibxxe baanau Gala7aadeppe yiyaageeta xoqqu giidi be7idosona; eti bantta gaameelan sawuwaa, balasaane giyo xaliyaanne karbbiyaa caani wottidosona.

²⁶Yihudai ba ishantta, "Nuuni nu ishaa woridi a suutta qosiyaabaa gidikko nuna ai go77ii? ²⁷Haayite; a Isimaa7eelatuyyo baizzoos; a bolli nu kushiya wottokko; aissi giikko, i nu ishaa, nu ashuwaa" yaagiis. Yaagin a ishantti maayidosona. ²⁸Hegaa gishshau Midiyaama biittaa zal77anchchati hegaara aadhdhishin, a ishantti Yooseefa ollaappe kessidi, Isimaa7eela asatuyyo laatamu xaqara biran baizzidosona. Baizzin eti Yooseefa Gibxxe biittaa efiidosona.

²⁹Roobeeli ollaakko simmidi, Yooseefi yan bannaagaa be7ido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis. ³⁰I guyye ba ishanttukko biidi, "Na7ai yan baawa; ha77i taani au booshsha!" yaagiis.

³¹Hegaappe guyyiyan eti Yooseefa maayuwaa ekkidi, deeshsha orggiyaa shukkidi, he suuttan naaqqidosona.

³²Alleeqettida a maayuwaa bantta aawaakko efiidi a, "Nuuni hejaa demmida; hagee ne na7aa maayuwaakonne ane xeella" yaagidosona.

³³Yaagin maayuwaa i eridi, "Hagee ta na7aa maayuwaa! Iita do7i a mirggiis. Yooseefi tumakka zaazettiichchiis" yaagiis.

³⁴Yaagidi Yaaqoobi azzanidi, ba maayuwaa peeriis; ba xeessan waaruwaa gixxidi, ba na7aayyo daro gallassaa yeekkiis. ³⁵A attuma naatinne macca naati ubbai a minttettanau yiidosona; shin i minnennan ixxiis; ixxidi, "CHii, taani yeekkaidda ta na7aakko baada, duufuwan gelana" yaagidi, a aawai ayyo yeekkiis.

³⁶He wode Midiyaama biittaa asati Yooseefa Gibxxe kawuwaa oosanchchaa PHoxiifaarayyo Gibxxen baizzidosona; i naagiyaageetu halaqa.

38 ¹He wode Yihudai ba ishantuppe shaahettidi, Adulaama giyo kataman de7iya Hiira giyo bitaniyaara de7anau biis. ²Yan Yihudai SHuu7a giyo Kanaaniyaa na7eera gaittiis; i o ekkidi machchiis. ³A ayyo abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Eera sunttaasu. ⁴Qassikka abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Oonaana sunttaasu. ⁵Qassi gujjadakka attuma na7aa yelaasu; yelada a SHEela sunttaasu. A yelidoi Akiziiba giyo biittaana.

⁶Yihudai ba baira na7aa Eerayyo Ti7imaaro giyo machchiyo immiis. ⁷Yihudaa baira na7ai, Eeri, GODAA sinttan iita asa gidiyo gishshau, GODAI a woriis.

⁸Yihudai Oonaana, “Ne ishaa machcheekko gelada, o aissa; ne ishaayyo na7a yelada a xeesissa” yaagiis. ⁹SHin Oonaani yelettiya naati baageeta gidennaagaa eriis; heгаа gishshau ba ishaa machcheera zin77iyo wode audenne, ba ishaayyo na7i yelettenna mala, ba zerettaa biittan gussees. ¹⁰I oottidobai GODAA sinttan iitabaa gidido gishshau, GODAI akka woriis.

¹¹Hegaappe guyyiyan, Yihudai ba na7aa machchiyo Ti7imaaro, “Ta na7ai SHEeli diccana gakkanaassi ne aawaa soo baada, am77etettan de7ashsha” yaagiis. Hegaa i aibissi giidee giikko, ikka ba ishanttudan haiqqanaakkonne giidi hirggido gishshaassa. Hegaa gishshau Ti7imaara baada ba aawaa son de7aasu.

¹²Daro wodiyaappe guyyiyan Yihudaa keettaayyiyaa, SHuu7a na7iyaa haiqqaasu. Yihudai ba kayyuwaappe minettido wode, ba dorssaa ikisiyaa meediya asatukko Timina kiyiis; qassi a laggee, Adulaamiyaa Hiiri aara biis.

¹³Asai Ti7imaaro, “Be7a; ne bolloi Yihudai, ba dorssatu ikisiyaa meedanau Timina kiyees” yaagidi yootiis. ¹⁴A ba am77etettaa maayuwaa qaaraasu; bana balettanau shaashiyaa ekkada gullettaasu. Gullettada Timina efiya ogiyaa doonan de7iya Enaima katamaa penggen uttaasu. Hegaa a oottidoogee, SHEeli dicci gakkinka a ayyo machcho gidanau imettabeennaagaa erido gishshaassa.

¹⁵Yihudai o be7ido wode, shaaramuxa giidi qoppiis; aissi giikko, a ba

som77uwaa gulletta uttaasu. ¹⁶Ba na7aa machchiyo gidiyoogaa erennan de7iiddi, ogiyaa gaxaa ikko shiiqidi o, “Tanaara zin77arkki!” yaagiis.

Yaagin a, “Taani nenaara zin77ikko, neeni taayyo ai immuutee?” yaagada oichchaasu.

¹⁷Oichchin i, “Taani ta wudiyaappe issi deeshsha maraa neeyyo yeddana” yaagiis.

Yaagin a, “Neni heгаа taayyo yeddana gakkanaassi ai oittuutee?” yaagaasu.

¹⁸Yaagin i, “Ai oitto?” yaagiis.

Yaagin a, “Ne maatafa wottiyo migiduwaa, a aattiyo baqettaanne ne kushiyan de7iya gatimaa oitta” yaagaasu. Yaagin i hegeeta immidi, iira zin77in, a ayyo shahaaraasu. ¹⁹A heгааappe denddada biidoogaappe guyyiyan, ba gullettaa shaashiyaa qaarada, ba am77etettaa maayuwaa maayaasu.

²⁰Yihudai ba oittidobaa he mishireeppe zaari ekkana deeshsha maraa ba laggiyaa Adulaama bolli iyyo kiittiis; shin i o demmibeenna. ²¹I he biittaa asaa, “Enaima kataman, ogiyaa doonan uttida shaaramuxa maccaasiyaa awaane?” yaagidi oichchiis.

Oichchin asai, “SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa” yaagiis.

²²Yaagin i Yihudaakko simmidi a, “Taani o demmabeikke; heгаа bollikka he biittaa asai, ‘SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa’ yaagiis” yaagiis.

²³Yaagin Yihudai, “Ba oiqqidoogaa bau ekk; hegee xayikko, asi nuna miiccana. Simmi taani iyyo deeshsha maraa yeddaas; shin neeni o demmabaakka” yaagiis.

²⁴Heezzu agina keenaappe guyyiyan asai, “Ne na7aa maccaasiyaa Ti7imaara shaaramuxada shahaaraasu” yaagidi Yihudaayyo yootiis.

Yootin Yihudai, “O kare kessidi taman xuuggite” yaagiis.

²⁵O kare kessiyo wode, “Taani shahaaridoogee ha miishshatu godaassa; be7a; ha maatafaa wottiyo migidoi, a aattiyo baqettainne gatimai obaakko erana danddayikko era” yaagada ba bolluwaassi kiitaa kiittaasu.

²⁶Yihudai he miishshata eridi, “Taappe a xillo; aissi giikko, taani o ta na7aa SHEelayyo immabeikke” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i iira harantuwaa zin77ibeenna.

²⁷A yelana haniyo wode, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. ²⁸A maarettishin, etappe issoi ba kushiya kessiis; kessin maarettissiyaara, “Be7ite; hagee koiro kiyees” gaanau zo7o qunccuutiya ekkada a kushiyan qachchaasu. ²⁹SHin i ba kushiya guyye ekkido wode, a ishai kiyiis; kiyin a, “Neeni-waana porxxu gaada kiyadii!” yaagaasu. Hega gishshau, Paareesa^{***} gaada a sunttaasu. ³⁰Hegaappe guyyiyan, a kushiyan zo7o qunccuutee de7iyo a ishai kiyiis; a suntai Zaraaha^{***} geetettiis.

Yooseefanne PHoxiifaara Keettaayyiyo

39 ¹Isimaa7eela asati Yooseefa Gibxxe efi wottidosona. Efin Gibxxiyaa PHoxiifaari, kawuwaa oosanchchatuppe issoi, naagiyaageetu halaqai Yooseefa Isimaa7eelatuppe shammiis.

²GODAI Yooseefaara de7ees; hega gishshau, i oottiyoobaa ubbaa ayyo injjeyiis; yaatin ba godaa, Gibxxiyaa son de7iis. ³GODAI aara de7iyoogaanne GODAI i oottidobaa ubbaa ayyo injjeyiyoogaa PHoxiifaari be7ido wode. ⁴Yooseefi a sinttan nashettiis; i ayyo kiitettiis. PHoxiifaari a ba keettaa asaa bolli sunttiis; bau de7iyaabaa ubbaa a kushiyan wottiis. ⁵PHoxiifaari ba keettan de7iyaabaa ubbaa bollinne ba aquwaa ubbaa bolli suntido wodiyaappe doommidi, GODAI Gibxxe bitaniyaa keettaa Yooseefa gishshau anjjiis. GODAA anjioi PHoxiifaarayyo sooninne gaden de7ida ubbabaa bolli wodhdhiis. ⁶Hega gishshau baayyo de7iya ubbabaa Yooseefau sheedhdhiis; i ba miyo qumaappe attin, ainne qoppenna.

Yooseefi yallisanne puulanchcha asa. ⁷Amarida wodiyaappe guyyiyan, a godaa keettaayyiya Yooseefa xeella be7ada, “Haaya; tanaara zin77a” yaagaasu.

⁸SHin i ixiiis. Ba godaa keettaayyiyo, “Be7a; ta godai tau sheedhdhidi ba son de7iyaabau aibaunne hirgenna; baayyo de7iyaabaa ubbaa ta kushiyan wottiis. ⁹Ha son taappe gitatiyai ooninne baawa. Neeni a keettaayyiyo gidiyo gishshau ne xalaalappe attin, ta godai taayyo immibeennabi baawa. Yaatin taani waatada haggaa mala daro iitabaa hanada Xoossaa

bolli nagaraa oottoo?” yaagiis. ¹⁰A ha yohuwaa hachchi hachchi Yooseefau yootikkonne, i iira zin77ennan woikko i matan uttendan ixiiis.

¹¹Issi gallassi i ba oosuwaa oottanau soo geliis; geliyo wode, so ashkkaratuppe ooninne son baawa. ¹²A Yooseefa afalaa oiqqada, “Tanaara zin77a” yaagaasu. SHin i ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis.

¹³Yooseefi ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxiichchidoogaa a be7ido wode, ¹⁴ba so ashkkarata xeesada eta, “Be7ite; ta keettaawai ehiido ha Ibraawe bitanee tana kaushshirggidi ashshiis; i tanaara zin77anau haggaa geliis; shin taani ta qaalaa xoqqissada waassaas. ¹⁵Taani waassin siyido wode, i ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis” yaagaasu.

¹⁶A godai soo yaana gakkanaassi a Yooseefa afalaa ba matan wottaasu. ¹⁷Hegaappe guyyiyan, a ayyo hagaadan yaagada odaasu; “Hegge neeni nuuyyo ehiido Ibraawe aillee tanaara zin77anau taakko geliis; ¹⁸shin taani ta qaalaa xoqqissada waassidoogee, ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxiis” yaagaasu.

¹⁹A godai ba keettaayyiya, “Ne aillee tana hagaadan oottiis” yaagada yootido qaalaa siyidi, hanqquwaa suulliis. ²⁰Yooseefa godai a efiidi, kawuwaa qashuwaasai de7iyo qasho keettan yeggiis.

²¹SHin Yooseefi yan qasho keettan de7iyo wode, GODAI aara de7ees. I ayyo qarettiis; qasho keettaa halaqaa sinttan ayyo nashuwaa immiis. ²²Yaani qasho keettaa halaqai qashuwaasaa ubbaa Yooseefa kushiyan wottiis; hegan oosettiyaabaa ubbaa oottiyaagee a. ²³Qasho keettaa halaqai Yooseefa kushiyan de7iyaabau aibaunne hirgenna; aissi giikko, GODAI aara de7ees; i oottiyoobaakka ubbaa ayyo injjeyiis.

Yooseefi Qashuwaasatu Aimuwaa Birshshiis

40 ¹Amarida wodiyaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee bantta godaa Gibxxe kawuwaa

⁴⁹ 38:29 Paareesa: Ha suntaa birshshettai “Porxxu giis” giyoogaa. ⁵⁰ 38:30 Zaraaha: Ha suntaa birshshettai “Zo7o” giyoogaa.

naaqqidosona. ²Kawoi eessaa tigiyaageetu halaqaayyoonne oittaa uukkiyaageetu halaqaayyo naa77aayyookka keehi hanqgettiiis. ³Hanqgettidi Yooseefi qashettido qasho keettan, naagiyaageetu halaqaa son eta wottiis. ⁴Naagiyaageetu halaqai eta Yooseefau sheedhdhiis; i etau oottees. Eti qasho keettan amarida wodiya uttidosona.

⁵Gibxxe kawuwaayyo eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee, qasho keettan de7iya naa77aikka, issi qammi dumma dumma aimuwaa aimottidosona. Qassi aimotuyyo huuphiyan huuphiyan eta birshshettai de7ees. ⁶Yooseefi maallado etakko gelido wode, azzani uttidaageeta be7iis. ⁷Hegaa gishshau ba godaa son banaara qasho keettan de7iya kawuwaa oosanchchata, "Hachchi intte som77oi aibissi xumidee?" yaagidi oichchiis.

⁸Oichchin eti a, "Nuuni naa77ai aimo aimottida; shin nuuyyo birshshiyaabi xayiiis" yaagidosona.

Yaagin Yooseefi eta, "Aimo birshshettai Xoossaabaa gidenneeyye? Intte aimuwaa taayyo yootite" yaagiis.

⁹Yaagin eessaa tigiyaageetu halaqai ba aimuwaa Yooseefayyo hagaadan yaagidi yootiis; "Taani ta aimuwan issi woiniyaa turaa ta sinttan be7aas. ¹⁰Qassi he woiniyaa turaayyo heezzu tashee de7ees. I maraa yelidi, ciishshaa ciyyidi, wurccuwaa wurcciiis; wurccoinne teeriiis. ¹¹Kawuwaa wanccai ta kushiyan de7ees; taani woiniyaa teeraa ekkada, kawuwaa wanccan gum77ada, he wanccaa a kushiyan wottaas" yaagiis.

¹²Yaagin Yooseefi, "Hegaa birshshettai haggaa; heezzu tasheti heezzu gallassata.

¹³Heezzu gallassatu gidдон kawoi nena denttana; denttidi i nena kase ne sunttatettau zaarana; kase neeni eessaa tigiyo wode oottidoogaadan, neeni kawuwaa wanccaa a kushiyan wottana. ¹⁴SHin neeyyo sa7ai kehido wode tana dogoppa; taayyo keha; tabaa kawuwaayyo yootada, ha qasho keettaappe tana kesissa; ¹⁵aissi giikko, tana Ibraawetu biittaappe gubaayidi ehiidosona; harai atto hagankka tana qashissiyaabaa ainne oottabeikke" yaagiis.

¹⁶Oittaa uukkiyaageetu halaqai Yooseefi aimuwaa loitti birshshidoogaa be7ido wode Yooseefa, "Taanikka aimo

aimottaas; ta huuphiyan heezzu samppa oittai de7ees; ¹⁷bolla bagga samppan Gibxxe kawuwaayyo uukettida ubba qommo oittai de7ees. SHin kafoi hegaa ta huuphiyan de7iya samppaappe mees" yaagiis.

¹⁸Yaagin Yooseefi, "Hegaa birshshettai haggaa; heezzu samppati heezzu gallassata. ¹⁹Heezzu gallassatu gidдон kawoi nena denttana; denttidi ne qooriyaa muucissidi mittan kaqissana; ne ashuwaanne kafoi maana" yaagiis.

²⁰Heezzannta gallassan Gibxxe kawoi ba yelettido gallassi ba oosanchchatu ubbaayyo gibiraa giigissiiis. Eessaa tigiyaageetu halaqaanne oittaa uukkiyaageetu halaqaa denttidi, ba oosanchchatu gidduwan essiis. ²¹Eessaa tigiyaageetu halaqaa a sunttatettau zaarin, i kawuwaa kushiyan wanccaa wottiis. ²²SHin kawoi oittaa uukkiyaageetu halaqaa eta aimuwaa birshshettaa Yooseefi yootidoogaadankka kaqissiiis. ²³SHin eessaa tigiyaageetu halaqai Yooseefa hassayibeenna; dogi aggiis.

Yooseefi Gibxxe Kawuwaa Aimuwaa Birshshiiis

41 ¹Naa77u laitta kumettai aadhdhido wode, Gibxxe kawoi aimo aimottiis; aimuwan i Naile SHaafaa doonan eqqiis; ²eqqidaashin laappun orddenne modhdho miizzati Naile SHaafaappe kiya wodhdhidi, shombboquwaa gidдон miishin be7iis. ³Etappe simmin, hara laappun meraa iitanne gilqqa miizzati Naile SHaafaappe kiyidosona; kiyidi shaafaa doonan de7iya hara miizzatu matan eqqidosa. ⁴He meraa iitanne gilqqa miizzati laappun orddenne modhdho miizzata miidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottiis.

⁵I zaaretti xiskkidi, naa77antto aimuwaakka aimottiis; laappun lo77onne muruta tiyati issi anuwan diccidosona. ⁶Etappe simmin, shoggettiddanne arshsho bagga carckkuwan shullida hara laappun tiyati kiyidosona. ⁷He shoggettida tiyati lo77onne muruta tiyata mittidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottidi, aimo giddiyogaa eriis. ⁸Sa7ai wonttin, a wozanai shabbirettiis; hegaa gishshau Gibxxen de7iya bitanchchatu ubbaanne aadhdhida eranchchatu ubbau kiittidi

xeessisiis; kawoi etayyo ba aimuwaa yootiis; shin ayyo he aimuwaa birshshiyaabi xayiiis.

⁹Eessaa tigiyaageetu halaqai he wode Gibxxe kawuwaa hagaadan yaagiis; “Taani ta mooruwaa hachchi hassayais. ¹⁰Issitoo kawoi ba ashkkaratuyyo hanqqettidi, tananne oittaa uukkiyaageetu halaqaa qasho keettan yeggiis. ¹¹Yan de7iiddi nuuni huuphiyan huuphiyan aimo aimottida; aimuwaayyo dumma dumma birshshetta de7ees. ¹²He wode naagiyaageetu halaqaa ashkkarai, Ibraawe wodallai nunaara qasho keettan de7ees. Nuuni nu aimuwaa ayyo yootida; yootin i nuuyyo huuphiyan huuphiyan aimuwaa birshshiiis. ¹³Yaaniin he yohoti i nuuyyo birshshidoogaadankka hanidosona. Hegee aibee giikko, taani ta sunttatettau simmaas; hinkko bitanee kaqettiis” yaagiis.

¹⁴Yaagin Gibxxe kawoi Yooseefayyo kiittidi xeesisiis. Eti a qasho keettaappe eesuwan ehiidosona. I meedettidi ba maayuwaa laammidi, kawuwaakko geliis. ¹⁵Gelin kawoi Yooseefa, “Taani aimo aimottaas; shin a issoinne birshshanau danddayibeenna. SHin taani, ‘Yooseefi aimo siyikko, birshshanau danddayees’ giyoogaa siyaas” yaagiis.

¹⁶Yaagin Yooseefi, “Taani heгаа danddayikke; shin Xoossai kawuwaayyo likke birshshettaa immana” yaagiis.

¹⁷Yaagin kawoi, “Taani ta aimuwan Naile SHAafaa doonan eqqidaashin, ¹⁸laappun ordenne modhdho miizzati Naile SHAafaappe kiyidi, shombboquwaa gidдон moosona. ¹⁹Etappe simmin, hara laappun meraa iita, gilqqanne laafa miizzati kiyidosona; taani heгаа mala meraa iita miizza Gibxxe biittan mulekka be7a erikke. ²⁰Meraa iitanne laafa miizzati koiroogeeta, laappun modhdho miizzata miidosona. ²¹SHin eta miidoogaappe guyyiyankka, eti miidobaa ooninne eranau danddayibeenna; aissi giikko, eta merai kaseegaadankka iiti uttiis. Hegaappe guyyiyan taani beegottaas.

²²“Taani ta aimuwan qassi laappun lo77onne muruta tiyata issi anuwan diccidaageeta be7aas. ²³Etappe simmin, shoggettiddanne arshsho bagga carckkuwan shullida hara laappun tiyati kiyidosona. ²⁴He shoggettida tiyati laappun lo77o

tiyata mittidosona. Taani ha aimuwaa bitanchchatuyyo yootaas; shin taayyo aimuwaa birshshiyaabi beettibeenna” yaagiis.

²⁵Hegaappe guyyiyan Yooseefi Gibxxe kawuwaa, “Kawuwaa aimoti issuwaa. Xoossai ba oottana haniyoobaa kawuwaayyo qonccisiis. ²⁶He laappun lo77o miizzati laappun laittata; qassi laappun lo77o tiyati laappun laittata; ha aimoi issuwaa. ²⁷He laappun meraa iitanne laafa miizzati laappun laittata; qassi arshsho bagga carckkuwan shullida, pattenna laappun tiyati laappun kosha laittata.

²⁸“Taani kawuwaayyo yootidoogaadankka, Xoossai ba oottana haniyoobaa kawuwaa beessiis. ²⁹Laappun daro kalo laittati Gibxxe biittau ubbau yaana; ³⁰shin laappun kosha laittai heгаа kaallana. He wode Gibxxe kaloi ubbai dogettana; koshai biittaa xiixxana. ³¹He biittaa kaloi hassayettennan attana; aissi giikko, heгаа kaallida koshai keehi suullana. ³²Naa77u ogiyan kawuwaayyo he aimoi beettidoi aibissee giikko, ha yohuwaa Xoossai mintidi kuuyido gishshassa; Xoossai heгаа eesuwan oottana.

³³“Ha77i simmi, kawoi aadhdhida eranne cincca asa koyidi, Gibxxe biittan suntto. ³⁴Kawoi biittan sunttata laappun kalo laittan qoxxiyo kattaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa shiishshanau suntto. ³⁵Eti yiya kalo laittatun kattaa shiishshidi, kawuwaa aawatettan minijona; he kattaa katamatun naagona. ³⁶Biittai koshan xayenna mala, ha kattai Gibxxe biittan laappun laittan denddana koshaayyo minjettidi de7o” yaagiis.

Kawoi Yooseefa Gibxxe Biittaa Ubbaa Bollan Sunttiis

³⁷Yaagin ha yohoi Gibxxe kawuwaayyoonne a oosanchchatuyyo lo77o gididi beettiis. ³⁸Hegaa gishshau kawoi eta, “Nuuni Xoossaa Ayyaanaara de7iya haggaa mala hara asa demmaneeyye?” yaagidi oichchiis.

³⁹Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, “Xoossai haggaa ubbaa nena erissido gishshau, ne mala aadhdhida erinne cincci ooninne baawa. ⁴⁰Taani nena ta keettan

sunttais; ta asai ubbai neeyyo azazettana; taani neeppe aadhhanai ta kawotaa araataa xalaalaana gidana” yaagiis.

⁴¹Hegaa gishshau kawoi Yooseefa, “Be7a; taani nena Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttaas” yaagiis. ⁴²Hegaappe guyyiyan, kawoi ba paramiyo migiduwaa ba biradhdhiyaappe kessidi, Yooseefa biradhdhiyan wottiis. Liinuwaappe dadettida maayuwaa i a maizzidi, a qooriyanka worqqa sanssalataa aattiis. ⁴³Kawoi ba naa77antto paraa gaariyaa Yooseefa togissiis; ashkkarati, “Ziggite! Ziggite!” yaagiiddi appe sinttaara hemettidosona. Hagaadan oottidi, kawoi a Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttiis.

⁴⁴Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, “Taani kawuwaa; shin neeni dentto geennan Gibxxe biitta ubban ooninne kushe woi toho denttenna” yaagiis. ⁴⁵Kawoi Yooseefa, “Xaafinaati-Pa7inaaha” giidi sunttiis; i ayyo Ooni giyo katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyo Asinaato machcho immiis. Yaanin Yooseefi Gibxxe biittaa ubbasaara kanttiis.

⁴⁶Yooseefi Gibxxe kawuwaayyo oottanau doommiyo wode, ayyo laittai hasttama. Qassi Yooseefi kawuwaa sinttappe kiyidi, Gibxxe biittaa ubbaa gidduwaa hemettiis. ⁴⁷He laappun kalo laittatun biittai daro kattaa mokkiis. ⁴⁸Yooseefi Gibxxe biittan he laappun kalo laitta kattaa ubbaa shiishshidi, katamatun minjjiis. Issi issi katamaa yuushuwan de7iya goshshaa kattaa ubbaa he katamatun minjjiis. ⁴⁹Yooseefi abbaa shafiyaa keena daro kattaa minjjiis; kattai darin, makkanau danddayibeenna gishshau, makki makki qoliyoogaa aggi bayiis.

⁵⁰Kosha laittai yaanaappe kase, Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7ee Asinaatippe Yooseefi naa77u attuma naata yeliis. ⁵¹Yooseefi ba baira na7aa Minaasa sunttiis; aissi giikko i, “Xoossai tana ta metuwaa ubbaanne ta aawaa so asaa ubbaa dogissiiis” yaagiis. ⁵²Naa77antto na7aa Efireema sunttiis; aissi giikko, i, “Xoossai taayyo ta tuggatido biittan tana aifissiiis” yaagiis.

⁵³Gibxxe biittan de7iya he laappun kalo laittati wuridosona. ⁵⁴Qassi Yooseefi yootidoogaadan laappun kosha laittati

doommidosona. Hara biittan ubban koshai denddiis; shin Gibxxe biitta ubban kattai de7ees. ⁵⁵Gibxxe biittai ubbai koshatido wode, asai kattau kawuwaayyo waassiis. Waassin kawoi Gibxxe asaa ubbaa, “Yooseefakko biite; biidi i yootiyoobaa oottite” yaagiis.

⁵⁶Koshai Gibxxe biittaa ubbaa gakkido wode, Yooseefi kattaa minjjiido keettata ubbaa dooyidi, kattaa Gibxxe asau baizziis; aissi giikko, Gibxxen koshai suulliis. ⁵⁷Sa7a ubban koshai suullido gishshau, sa7an de7iya asai ubbai kattaa Yooseefappe woommanau Gibxxe yiis.

Yooseefa Ishantti Gibxxe Biidosona

42 ¹Yaaqoobi Gibxxen kattai de7iyoogaa siyido wode, ba attuma naata, “Intte issoi issuwaa aissi xeelleeti? ²Be7ite! Gibxxen kattai de7iyoogaa taani siyaas; yaa duge biidi, nuuni haiqqennan paxa de7ana mala, yaappe amaridabaa nuuyyo woommite” yaagiis. ³Yaagin Yooseefa ishantti tammati kattaa woommanau duge Gibxxe biidosona. ⁴SHin Yaaqoobi Yooseefa ishaa Biniyaama a ishanttuura yeddiibeenna; aissi giikko, i qohettanaakkonne giidi qoppiis. ⁵Kanaane biittan wolqqaama koshai de7iyo gishshau, kattaa woommanau yiidaageetuura Israa7eela attuma naati Gibxxe gelidosona.

⁶He wode Yooseefi he biittaa aissiyaagaanne biittan de7iya asau ubbau kattaa baizziyaagaa; hega gishshau Yooseefa ishantti gakkido wode, bantta som77uwaa sa7aa gattidi ayyo ziggidosona. ⁷Yooseefi ba ishantta be7osaara eri bayiis; shin i eta erennabaadan harshshuushiis. I eta, “Intte awappe yiideti?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Katta woommanau, Kanaane biittaappe yiida” yaagidosona.

⁸Yooseefi ba ishantta eriis; shin eti a eribookkona. ⁹Hegaappe guyyiyan, Yooseefi etabaa aimottido ba aimuwaa hassayidi eta, “Intte wochchi xeelliyaa asa; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta” yaagiis.

¹⁰Yaagin eti, “CHii, nu godau, nuuni wochchi xeelliyaa asa gidokko; nuuni ne ashkkarati kattaa woommanau yiida. ¹¹Nuuni ubbaikka issi aawaa naata. Nuuni ne ashkkarati ammanettiya asa” yaagidosona.

¹²Yaagin Yooseefi eta, "CHii; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta" yaagiis.

¹³SHin eti, "Nuuni ne ashkkarati tammanne naa77u ishanntanne Kanaane biittan de7iya issi bitaniyaa naata. Wurssetta kaaloi ha77i nu aawaara de7ees; issoi xayiiis" yaagidosona.

¹⁴Yooseefi eta, "Taani intteyyo yootidoogaadanka intte biittaa wochchiyaageeta. ¹⁵Qassi intte paacettanaagee hagaana; tumuppe kawoi haiqqo; intte wurssetta kaalo ishai haggaa yaana xayikko, intte ha sohuwaappe beekketa. ¹⁶Intte yootiyoogee tuma gidiyoojaa paaccanau, intteppe issuwaa kiittite; i intte ishaa ekkidi yo; attidaageeti qasho keettan qashettishsheeta. Heggaa gidana xayikko, kawoi haiqqo; intte biittaa wochchiyaageeta" yaagiis. ¹⁷Yaagidi eta heezzu gallassau qasho keettan yeggiis.

¹⁸Heezantta gallassan Yooseefi eta, "Taani Xoossau yayyiya asa; intte issibaa oottikko, paxa de7ana. ¹⁹Intte tumukka ammanettiya asa gidikko, intte ishanntuppe issoi hagan qasho keettan de7o; attidaageeti namisettiya intte so asau kattaa ekkidi efiite; ²⁰shin intte qaalaa tumayana malanne intte haiqqenna mala intte intte wurssetta kaalo ishaa taakko ehaana koshshees" yaagiis. Etinne ha yohuwaa maayidosona.

²¹Eti issoi issuwaa, "Tumu nuuni nu ishau oottidobai nuna kaa7ees. I ba shemppuwaayyo haniyoobai ixxin, nuussi watiwatiyo wode, nuuni siyiiddi ixxida; ha waayee nuna gakkidoogee heggaa gishshassa" yaagidosona.

²²Roobeeli, "Taani inttena, 'Na7aa bolli nagara oottoppite' gaada yootabeikkinaa? SHin intte siyennan ixxideta. Simmi ha77i, a suuttai nuna achchees" yaagiis. ²³Eti giyoobaa Yooseefi eridoogaa eti akeekibookkona; aissi giikko, i etaara wokkaaliyan haasayees. ²⁴I etappe wora simmidi yeekkiis; shin qassi etakko simmidi, etayyo gujjidi haasayiis. I Simoona etappe duutti ashshidi eti be7ishin qachchiis.

Yooseefa Ishantti Kanaane Biitti Simmidosona

²⁵Yooseefi ba ashkkarata, "Kattaa eta ogoruwaa kunttite; eta biraakka zaaridi,

eta ogoruwan ogoruwan wottite; qassi eta ugiyaassi shinqqiyaa immite" yaagidi azaziis. ²⁶Azazin i giidoogaadan oottidoogaappe guyyiyan, Yooseefa ishannti kattaa bantta haretun caanidi, denddidi biidosona.

²⁷Eti qammaa aqanau simmidosan etappe issoi ba hariyaayyo kattaappe yegganau ba ogoruwaa birshshidi, he ogoruwaayyo doonan de7iya ba biraa be7iis. ²⁸Be7idi i ba ishannta, "Ta birai taayyo simmiis; tumu haggaa be7ite! Ta ogoruwan de7ees" yaagiis.

Eta wozanai taahin, kokkoriiddi issoi issuwaakko simmidi, "Xoossai nu bolli oottidobi hagee aibee?" yaagidosona.

²⁹Eti Kanaane biittan de7iya bantta aawaa Yaaqoobakko yiido wode, banttana gakkidabaa ubbaa ayyo odidosona. ³⁰Eti ayyo, "He biittaayyo goda gidiya bitanee nuna harshshuushiis. Heggaa guyyiyan, i nuna he biittaa wochchiyaabaadan godatiis. ³¹SHin nuuni a, 'Nuuni ammanettiya asa; biittaa wochchiyaageeta gidokko. ³²Nuuni tammanne naa77u ishannti issi aawaa naata; issoi xayiiis; wurssetta kaaloi Kanaane biittan ha77i nu aawaara de7ees' yaagida. ³³Yaagin he biittaayyo goda gidiya bitanee nuna, 'Intte ammanettiya asa gidiyoojaa taani hagan erana; intte ishanntuppe issuwaa hagan ta matan yeggidi, namisettiya intte so asaayyo kattaa ekkidi biite. ³⁴Intte biittaa wochchiyaageeta gidennan, ammanettiya asa gidiyoojaa taani erana mala, intte wurssetta kaalo ishaa taakko ekki yiite. Yaatikko taani han attida intte ishaa intteyyo zaarada immana; inttenne ha biittan za77eeta' giis" yaagidosona.

³⁵Eti bantta ogoruwaappe kattaa qoliiddi, bantta ogoruwan ogoruwan bantta biraa qashuwaara uttidaagaa demmidosona. Etinne eta aawai he qashuwaara de7iya biraa be7idi yayyidosona. ³⁶Eta aawaa Yaaqoobi eta, "Intte tana ta naatuppe mela kessideta; Yooseefi baawa, Simooni baawa; qassi intte Biniyaama efaana koyeeta. Ubbabai taayyo tiraara sitti giis" yaagiis.

³⁷Heggaa guyyiyan Roobeeli ba aawaa, "Taani Biniyaama neeyyo zaarada ehaana xayikko, ta attuma naata naa77aakka wora; tana ammanettada a ta kushiyan wotta; qassi taani a zaarada ehaana" yaagiis.

³⁸SHin Yaaqoobi eta, "Ta na7ai inttenaara yaa duge beenna; a ishai haiqqichchin, attidaagee a xalaala; intte efishin, ogiyan iitabi a gakkiiyaabaa gidikko, intte ta puulunta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana" yaagiis.

**Yooseefa Ishantti Biniyaamaara
Simmidi Gibxxe Biidosona**

43 ¹Ha77inne koshai Kanaane biittan wolqqaamiis. ²Yaamin eti Gibxxeppe ehiido kattaa ubbaa mi wurssirggin, eta aawai, "Qassikka guyye biidi nuuyyo amarida katta woommite" yaagiis.

³SHin Yihudai a, "He bitanee nuna, 'Intte ishai inttenaara yaana xayikko, ta som77uwaa zaari be7ekketa' yaagidi mintti yootiis. ⁴Neeni nu ishaa nunaara yeddikko, nuuni duge biidi neeyyo kattaa shammana. ⁵SHin neeni a yeddennabaa gidikko, nuuni duge bookko; aissi giikko, he bitanee nuna, 'Intte ishai inttenaara xayikko, intte ta som77uwaa zaari be7ekketa' giis" yaagiis.

⁶Yaagin Israa7eeli, "Intte, 'Nuuyyo hara ishai de7ees' giidi odidi ha metuwaa ta bolli aissi ehiidetii?" yaagiis.

⁷Yaagin eti a, "He bitanee nubaanne nu so asaabaa mintti oichchiis. I nuna, 'Intte aawai ha77inne paxa de7ii? Intteyyo hara ishi de7ii?' yaagidi oichchiis. Oichchin nuuni i oichchidoogaa ayyo zaarida. I nuna, 'Intte ishaa duge haa ehiite' gaanabaa nuuni aibin eranee?" yaagidosona.

⁸Yihudai ba aawaa Israa7eela, "Nuunikka neenikka nu naatikka paxa de7ana malanne haiqqennan attana mala, na7aa tanaara yedda; nuuni sohuwaara baana. ⁹Na7aa ta waasetettan imma; aban tana oichcha; taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7o ubban ne qanggettai tana gakko! ¹⁰Nuuni gam77ibeennabaa gidiiyaakko, hannoode naa77antuwaa yaa gakkidi simmana shin" yaagiis.

¹¹Hegaappe guyyiyan eta aawai Israa7eeli eta, "Hegaa gidikko, yaatite; he bitaniyaassi kushe genttiyoobaa ha biittan mokkidabaa ubbaappe lo77iyaabaa doorite; hegeenne balasaane giyo xaliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne temire lauze giyo mittatu teeraa intte ogoruwan yeggidi ekki biite. ¹²Intte ogoruwaa

doonan simmida birai balettidabaa gidanau danddayiyo gishshau, biraakka naa77u kushe oottidi ekki biite. ¹³Qassi intte ishaanne ekkidi, he bitaniyaakko eesuwan guyye biite. ¹⁴I hinkko intte ishaa yeddana mala, Biniyaaminne inttenaara yaana mala, Ubbaa Danddayiya Xoossai he bitanee intteyyo qarettanaadan ootto. Tana gidikko, ta naatuppe mela attikkonne attas" yaagiis.

¹⁵Hegaa gishshau he asati immiyoobanne naa77u kushe biraanne qassi Biniyaamanne ekkidosona. Eti duge Gibxxe biidi, Yooseefa sintti shiiqidosona. ¹⁶Yooseefi Biniyaama etaara be7ido wode, ba keettaa halaqaa, "He asata ta soo ekkada ba; issi mehe shukkada giigissa; eti seeta gallassan laaxaa tanaara moosona" yaagidi azaziis.

¹⁷Yaatin i Yooseefi ayyo yootidoogaadan he asata Yooseefa soo efiis. ¹⁸Asati Yooseefa soo biido gishshau, yayyidosona; eti, "Nuuni haggaa yiidoi koiro nu ogoruwaa simmida biida biraa gishshaassa; i nuna wadhhdhanau, ailletettan haaranaanne nu haretta ekkana hanees" yaagidi qoppidosona.

¹⁹Hegaa gishshau eti Yooseefa keettaa pengge gakkidi, keettaa halaqaa haasayissidosona; ²⁰"Ta godau, nuuni koiro kattaa woommanau haggaa yiida; ²¹simmidi nuuni qammaa aqiyooosan ogoruwaa birshshidi, huuphiyan huuphiyan nu birai paccennan nu ogoruwaa doonan de7iyaagaa demmida; hegaa gishshau ha77i nuuni a guyye ekkidi yiida. ²²Qassi nuuni kattaa woommanau hara biraakka ehiida. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa doonan ooni wottidaakkonne erokko" yaagidosona.

²³Yaagin i eta, "Hegge aikobaa; yayyoppite! Intte Xoossai, intte aawaa Xoossai, intte ogoruwaa gidдон intteyyo biraa immiis; taani intte biraa akkaas" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i Simoona etakko kessiis.

²⁴He bitanee he asata Yooseefa soo efiidi, eta tohuwaayyo haattaa ehin, bantta tohuwaa meecettidosona. Eta haretuyyo harquwaa yeggiis. ²⁵Yooseefi seeta gallassi yin immanau, eti bantta immiyoobaa ayyo giigissidosona; aissi giikko, eti yan maanaagaa siyi uttididosona.

²⁶Yooseefi ba soo gelido wode, eti soo ehiido bantta immiyoobaa son ayyo

immidosona; eti a sinttan sa7aa gakkidi ziggidosona. ²⁷I eta sarotettaa oichchi simmidi, "Intte taayyo yootido intte aawai ceegai lo77oo? Ha77inne i paxa de7ii?" yaagiis.

²⁸Yaagin eti, "Ee, ne ashkkarai, nu aawai ha77ikka paxa de7ees; i lo77o" yaagidi hokkidi ayyo ziggidosona.

²⁹I ba aayee na7aa Biniyaama be7ido wode eta, "Intte yootido wurssetta kaalo intte ishai hagee?" yaagiis. Qassi i Biniyaama, "Ta na7au, nena Xoossai anjjo" yaagiis. ³⁰Yooseefi a ishai ayyo gomppan michchido gishshau, yeekkanau issisaa lauhu giis. I ba dumma qol77uwaa gelidi yan yeekkiis.

³¹I ba som77uwaa meecettiichchidoogaappe guyyiyan kiyidi, bana minttettidi, "Qumaa aattite" yaagiis.

³²Eti ayyo dumma, he ishanttayyo dumma, hegan aara miya Gibxxe asatuyyo dumma aattidosona; aissi giikko, Gibxxe asati Ibraawe asatuura issippe mookkona. Hegee Gibxxe biittaa asata sheneyiyaaba. ³³Eti Yooseefa sinttan bairai ba bairatettaadan, kaaloi ba kaalotettaadan maaran uttidosona. Eti issoi issuwaa xeellidi, eta waati utissidaakko be7idi garamettidosona. ³⁴Yooseefa maaddaappe etau qumaa gishiyo wode, Biniyaamayyo gakkidaagee haratuugaappe ichchashu kushe darees; yaatin eti ufaiittiiddi aara miidosonanne uyidosona.

Yooseefa Bira Wanccaa

44 ¹Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Neeni ha asatu ogoroi ekkiiyoogaa keena kattaa etayyo kuntta; eta ubbaa biraanne eta ogoruwaa ogoruwaa doonan wotta; ²yaatada wurssetta kaaluwaa ogoruwaa doonan ta bira wanccanne a kattaa biraa wotta" yaagidi azaziis; azazin i Yooseefi giidoogaadan oottiis.

³Sa7ai wonttin he asati bantta harena ekkidi baanau moissettidosona. ⁴Eti he katamaappe kiyidi haakki biichchennan de7ishin, Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Dendda! Ha asatu geeduwaa kaalla; neeni eta gakkido wode eta, 'Intte aissi kehaa iitan zaaridetii?' ⁵Hagee ta godai uyyiyoonne qassi xuurabaa demmiyo wanccaa gidennee? Hagee intte oottidobai hanttaaraba' yaaga" yaagiis.

⁶Yaagin i eta geeduwaa gakkidi, ha giidoogaadanka etayyo yootiis. ⁷SHin eti, "Ta godai hagea mala qaala aissi haasayii? Hegaa malabaa oottiiyoogee nuuppe ne ashkkaratuppe haakko! ⁸Nuuni harai atto nu ogoruwaa doonaappe demmido biraa addaa Kanaane biittaappe guyye neeyyo zaari ehiida. ⁹Ne godaa keettaappe nuuni worqqa woi bira waati wuuqqiyoonii? Ne ashkkaratu gidдон he wanccai beettido uri haiqqo; qassi attida nuuni nu godaayyo aille gidana" yaagidosona.

¹⁰I eta, "Hegaa gidikko lo77o; intte giidoogaadan gido bayin; wanccaa ekkida ooninne ta aille gidana; hinkko attida intte boriyaappe saro attana" yaagiis.

¹¹Hegaappe guyyiyan, eti eesuwan bantta ogoruwaa ogoruwaa sa7an wottidi birshshidosona. ¹²Birshshin he halaqai ubbaappe bairatiyaagaa ogoruwaappe doommidi wurssetta kaaluwaagaa gakkanaassi koyiis; he wanccanne Biniyaama ogoro giddoppe demmiis. ¹³Hegan eti azzanidi, bantta maayuwaa pooshshidosona; bantta ogoruwaa bantta haretun caanidi, guyye katamaa simmidosona.

¹⁴Yihudai ba ishanttuura Yooseefakko geliyo wode, Yooseefi son de7ees; eti a sinttan sa7an gufannidosona. ¹⁵Yooseefi eta, "Intte aiba palabaa oottidetii? Ta mala asi xuurabaa demmiyoogaa erekketiyye?" yaagiis.

¹⁶Yaagin Yihudai, "Ta godaayyo nuuni ai gaanee? Nuuni ai haasayanee? Woikko nuuni xillo gidiyoogaa waati bessanee? Xoossai ne ailletu mooruwaa qonccissirggiis. Simmi nuunikka he wanccai appe beettidoogee akka ta godaayyo aille gidida" yaagiis.

¹⁷SHin Yooseefi, "Hagaa malabaa oottiiyoogee taappe haakko; ta wanccai appe beettido bitaniyaa xalaalai ta aille gidana. Hinkko intte intte aawaakko guyye saro simmite" yaagiis.

¹⁸Yaagin Yihudai akko shiiqidi a, "Ta godau, taani issi qaala haasayana mala nena woossais; tana ne ailliyaa hanqqettoppa; aissi giikko, neeni kawuwaa mala. ¹⁹Neeni ta godai nuna ne ailleta, 'Intteyyo aawi de7iyye woikko ishi de7ii?' yaagada oichchadasa. ²⁰Nuuminne, 'Nuuyyo ceeggida aawai de7ees; i ceeggiichchidi yelido kaalo na7aikka de7ees; he na7aa ishai haiqqiis; ba

aayeeyyo issi a xalaalai attiis; a aawai a siiqees' yaagida.

²¹“Neeni ne ailleta, ‘Taani a be7ana mala taayyo ehiite’ yaagadasa. ²²Yaagin nuuni ta godaa, ‘He na7ai ba aawaappe shaahettanau danddayenna; shaahettikko a aawai haiqqana’ yaagida. ²³SHin neeni ne ailleta, ‘Intte kaalo ishai inttenaara duge yaana xayikko, naa77antto ta som77uwaa be7ekketa’ yaagadasa. ²⁴Nuuni ne ailliyaa nu aawaakko simmidi biido wode, ta godai giidoogaa ayyo yootida.

²⁵“Yootin nu aawai, ‘Guyye biidi amarida katta woommite’ yaagin, ²⁶nuuni a, ‘Nuuni nu kaalo ishai nunaara biikkoppe attin, duge baanau danddayokko; aissi giikko, nu ishai kaaloi nunaara beennabaa gidikko, nuuni he bitaniyaa som77uwaa be7anau danddayokko’ yaagida.

²⁷“Yaagin nu aawai ne aillee nuna, ‘Ta keettaayyiyaa Raaheela taayyo naa77u attuma naata yelidoogaa intte ereeta; ²⁸etappe issoi taappe shaahettidi bin, ‘Tumu a do7i zaazzidi miis’ yaagaas; hachchi gakkanaassikka taani a be7abeikke. ²⁹Hagaa qassi intte taappe shaakki efin, iitabi a gakkikko, intte ta puulunta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana’ yaagiis.

³⁰⁻³¹“Hegaa gishshau, ha77i taani guyye ne ailliyaa ta aawaakko biyo wode, ta aawai, na7aa ba shemppuwaadan siiqiyaagee, na7ai nunaara bainnaagaa be7ikko haiqqi aggana. Nuuni ne ailleti nu aawaa puulunta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggoos. ³²Taani ne aillee na7aa ta waasettan ekkaas; taani a, ‘Ta aawau, taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7uwaa ubban ne qanggettai tana gakko!’ yaaga wottaas.

³³“Yaanido gishshau, taani ne aillee ta godaayyo na7aa gishshaa ailletada, hagan attin, na7ai ba ishanttuura guyye simmo.

³⁴Na7ai bannan taani waanada guyye ta aawaakko simmanee? CHii, tana ta aawai seelettana seelaa bessoppa” yaagiis.

Yooseefi Bana Ba Ishanttuyyo Eriissii

45 ¹He wode Yooseefi he asaa ubbaa sinttan genccana danddayibeenna; “Asa ubbaa ta sinttappe kessite” yaagidi waassiis. Hegaa gishshau Yooseefi bana ba ishanttuyyo erissido wode, aara ooninne baawa. ²I ba qaalaa xoqqissidi, Gibxxeti a siyana gakkanaassi

kechi yeekkiis. Kawuwaa so asai he woriyaa siyiis.

³Yooseefi ba ishannta, “Taani Yooseefattennee! Ta aawai hanno gakkanaassi paxa de7iyye?” yaagidi oichchiis. SHin a ishantti kechi dagammido gishshau, ayyo zaarana danddayibookkona.

⁴Yaanin Yooseefi ba ishannta, “Taakko haa shiiqite” yaagiis. Yaagin eti akko shiiqidosona; shiiqin i eta, “Taani intte ishaa Yooseefa, intte Gibxxe biittau baizzidoogaa. ⁵Qassi intte tana hagau baizzido gishshau, zil77ettoppitenne yiillotoppite; aissi giikko, Xoossai tana intteppe sinttau kiittidoogee asaa shemppuwaa ashshanaassa. ⁶Ha biittaa koshai geloosappe naa77antto laitta; qassi yiya ichchashu laittatun asi goyenna woikko cakkenna. ⁷SHin taani sa7an intteyyo zereeta ashshana malanne intte de7uwaa gita ashettaa ashshana mala, Xoossai tana intteppe sinttau kiittiis. ⁸Simmi tana ha sohuwaa kiittidaagee Xoossaa gidiyooagaappe attin, inttena gidekketa. I tana Gibxxe kawuwaassi aawa, a aqota ubbaassi godanne Gibxxe biittaa haariyaagaa oottiis.

⁹“Ha77i eesuwan guyye ta aawaakko biidi a, ‘Ne na7ai Yooseefi hagaadan yaagees; “Xoossai tana Gibxxe biitta ubbaa bollan goda kessiis; neeni taakko duge haaya; gam77oppa. ¹⁰Neeni Geseema biittan uttaasa; qassi neeni, ne naati, ne naatu naati, ne dorssaa wudee, ne miizzaa wudeenne neeyyo de7iyaabai ubbai ta matan de7eeta. ¹¹Biron ichchashu kosha laittati attidosona; nena, ne so asaanne ne mehiyaa koshai oiqqenna mala, taani nena mizana” yaagiis’ yaagite” yaagiis.

¹²Qassikka Yooseefi eta, “Inttekka ta ishaa Biniyaamikka, ha inttenaara haasayyaagee tumu tana Yooseefa gidiyooaga intte aifiyan be7eeta. ¹³Taayyo Gibxxe biittan de7iya bonchchuwaa ubbaanne intte be7idobaa ubbaa ta aawaayyo yootite; ta aawaanne eesuwan haa duge ekki yiite” yaagiis.

¹⁴Yaagidi ba ishaa Biniyaama qooriyaa qoommidi yeekkiis; Biniyaamikka ba ishaa qoommidi yeekkiis. ¹⁵Yooseefi ba ishannta ubbaa yeridi, eta bollankka yeekkiis. Hegaappe guyyiyan, a ishantti aara haasayidosona.

¹⁶Yooseefa ishantti yiidoogaa woree kawuwaa keettaa gakkido wode, kawoinne a oosanchchati ufaittidosona. ¹⁷Kawoi Yooseefa, "Neeni ne ishantta yaatite ga; 'Intte mehiyaa caanidi, Kanaane biitti simmite; ¹⁸simmidi intte aawaanne intte so asaa ekkidi, guyye taakko haa chiite. Taani intteyyo Gibxxe biittan ubbasaappe lo77iyaasaa immin, intte ha biittaa modhdhuwaa kaashana' yaaga. ¹⁹Qassikka neeni ne ishantta, 'Paraa gaariyaa intte naatuyyoonne intte maccaasatuuyo Gibxxeppe ekkidi biite; biidi intte aawaanne ekkidi yiite. ²⁰Gibxxe biittan de7iya ubbaappe aadhdi lo77iyaabai inttessa gidiyo gishshau, intte aquwau qoppoppite' yaagada yoota" yaagiis.

²¹Yaagin Israa7eela attuma naati giidoogaadan oottidosona. Yooseefi kawoi azazidoogaadan para gaaretanne ogiyaassi shinqqiyaa etau immiis. ²²Etayyo ubbaukka huuphiyan huuphiyan ooratta maayuwaa immiis; shin Biniyaamayyo heezzu xeetu xaqara biraanne ichchashu kumetta maayuwaa immiis. ²³I ba aawaayyo yeddidobai haggaa; Gibxxen de7iya ubbabaappe lo77iyaabaa tammu hariyan caanidi, qassi ogiyaassi kattaa, oittaanne hara shinqqiyaa tammu macca haretun caanidi yeddiis. ²⁴Yooseefi ba ishantta moissiis. Eti biishin i eta, "Ogiyan biiddi ooyettoppite" yaagiis.

²⁵Eti Gibxxeppe kiyidi biidosona; Kanaane biittaa biidi, bantta aawaa Yaaqoobakko gakkidosona. ²⁶Eti ayyo hagaadan yaagidi yootidosona; "Yooseefi paxa de7ees! I hegaappenne Gibxxe biitta ubbaa haariyaagaa" yaagidosona; yaagin Yaaqooba dagamai wozanaa bashshido gishshau, eta ammanibeenna. ²⁷SHin eti Yooseefi banttayyo yootidobaa ubbaa ayyo yootiininne a ekki ehaana mala Yooseefi kiittido para gaareta i be7in, eta aawaa Yaaqooba shemppoi simmiis. ²⁸Israa7eeli, "Hegee taayyo gidees; ta na7aa Yooseefi hanno gakkanaassi paxa de7ees! Taani haiqqanaappe kase baada, a be7ana" yaagiis.

Yaaqoobinne A So Asai Duge Gibxxe Biidosona

46 ¹Israa7eeli baayyo de7iyaabaa ubbaa ekki denddidi, Berssaabeha gakkiiis; gakkidi i ba aawaa Yisaaqa Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshiiis. ²Yarshshin Xoossai qammi

aimuwan a, "Yaaqoobaa, Yaaqoobaa" yaagiis.

Yaagin i, "Yee" giidi koyiis.

³Koyin a, "Taani Xoossaa, ne aawaa Xoossaa; neeni duge Gibxxe baanau yayyoppa; aissi giikko; taani nena yan gita kawotetta kessana. ⁴Taani nenaara issippe Gibxxe baana; qassi taani ne zerettaa yaappe kessana. Yooseefi ba kushiyan ne aifiyaa shiishshana" yaagiis.

⁵Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Berssaabehappe denddiis; Israa7eela attuma naati bantta aawaa Yaaqooba, bantta naatanne bantta maccaasata Gibxxe kawoi etau kiittido paraa gaariyan wottidi efiidosona. ⁶Eti Kanaane biittan haarido aquwaanne mehe ubbaa efiidosona. Yaaqoobinne a zeretta ubbai aara Gibxxe biidosona. ⁷I ba attuma naatanne ba naatu attuma naata, ba macca naatanne ba naatu macca naata, hegeenne ba zerettaa ubbaa banaara Gibxxe efiis.

Yaaqooba Yeletaa

⁸Israa7eelaara Gibxxe biitti biida Israa7eela naatu sunntai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yaaqooba baira na7ai Roobeela; ⁹Roobeela attuma naati Hanooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma. ¹⁰Simoonna attuma naati Yimu7eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane mishiree na7aa SHaa7ula. ¹¹Leewi attuma naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. ¹²Yihudaa attuma naati Eera, Oonaana, SHeela, Paareesanne Zaraaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan haiqqidosona. Paareesa attuma naati Hexiroonanne Hamuula. ¹³Yisaakoora attuma naati Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona. ¹⁴Zaabiloona attuma naati Sereeda, Eloonanne Yaahila7eela. ¹⁵Hageeti Liya Masphphexoomiyan Yaaqoobau yelido attuma naata; i macca na7iyaa Diino. Hageeti a naatinne naatu naati muleera hasttamanne heezza.

¹⁶Gaada attuma naati Xafoona, Hagga, SHuuna, Exiboona, Eri, Aroodanne Ar77eela. ¹⁷Aseera attuma naati Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Bari7a; eta michchiyaa Seraaho. Bari7a attuma naati Hebeeranne Malkki7eela. ¹⁸Laabaani ba na7ee Liyiyyo immido Zilppa Yaaqoobau

yelido naati hageeta; eti muleera tammanne usuppuna.

¹⁹Yaaqooba keettaayee Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama. ²⁰Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyaa Asinaata Yooseefayyo Gibxxen Minaasanne Efireema yelaasu.

²¹Biniyaama naati Belaa7a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa7imaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada.

²²Yaaqoobau yelettida Raaheeli attuma naati hageeta; eti muleera tammanne oidda.

²³Daana attuma na7ai Hushiima.

²⁴Nifttaaleema attuma naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHiileema. ²⁵Laabaani ba na7ee Raaheeliyyo immido Baala Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera laappuna.

²⁶Yaaqoobaara Gibxxe biida, a gulbataappe yelettidaageeti, a naatu keettaayeta gujennan, muleera usuppun tammanne usuppuna. ²⁷Gibxxen Yooseefayyo yelettida naa77u naata gujjin, Gibxxe biida Yaaqooba so asai muleera laappun tamma.

Yaaqoobinne A So Asai Gibxxen De7idosona

²⁸Geseema biittan mokkana mala, Yaaqoobi Yihudaa baappe sinttau Yooseefakko kiittiis; eti Geseema gakkido wode, ²⁹Yooseefi ba para gaariyaa giigissidi, ba aawaa Israa7eelaara gaittanau Geseema biis. Yooseefi ba aawaa demmidosaarakka a qooriyan xaaxetti qoommidi, daro wodiya yeekkiis.

³⁰Israa7eeli Yooseefa, “Neeni paxa de7ishin, taani ne aifiyaa be7ido gishshau, ha77i taani haiqqikkonne aikkobaa” yaagiis.

³¹Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba ishanttanne ba aawaa so asata, “Taani Gibxxe kawuwaakko baana; baada ayyo, ‘Kanaane biittan de7iya ta ishanttinne ta aawaa so asai taakko yiidosona. ³²Eti dorssa henttanchcha; eti mehe heemmoosona; eti banttanaara bantta dorssata, bantta miizzatanne banttayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi yiidosona’ yaagana. ³³Kawoi inttena xeesissidi, ‘Intte oosoi aibee?’ yaagidi oichchikko, ³⁴intte ayyo, ‘Nuuni ne ashkkarati naatettaasappe doommidi, nu aawatudankka mehiyaa heemmeetees’ yaagite. Yaagikko i inttena

Geseema biittan wottana; aissi giikko, dorssa henttanchcha ubbi Gibxxe asan karettidabaa” yaagiis.

47 ¹Yooseefi gelidi Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagidi yootiis; “Ta aawainne ta ishantti, bantta dorssaa wudiyaara, bantta miizzaa wudiyaaranne banttayyo de7iyaabaa ubbaara Kanaane biittaappe yiidi, ha77i Geseema biittan de7oosona” yaagiis. ²I ba ishanttuppe ichchashata dooridi kawuwaa sintti aattiis.

³Kawoi he ishantta, “Intte oosoi aibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti kawuwaayyo, “Nuuni ne ashkkarati nu aawatuugaadankka dorssa wude heemmoos” yaagidi zaaridosona. ⁴Qassi eti ayyo, “Kanaane biittan koshai suullido gishshaunne ne ashkkaratu mehiyau miyoobi aibinne baina gishshau, nuuni hagan amarida wodiya daanau yiida; hayyanaa nuna ne ashkkarata Geseeman wottarkkii!” yaagidosona.

⁵Yaagin kawoi Yooseefa, “Ne aawainne ne ishantti neekko yiidosona. ⁶Simmi Gibxxe biittai ne kushiyan de7ees; ha biittan ubbasaappe aadhdhidi lo77iyaasan ne aawaanne ne ishantta wotta; eti Geseema biittan de7ona. Neeni erin, eta giddoppe duma eratetta de7iyoogeti de7ikko, hegeeta ta mehiyaa bolli sunta” yaagiis.

⁷Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba aawaa Yaaqooba gelissidi, kawuwaa sintti aattiis. Yaaqoobi Gibxxe kawuwaa anjjidoogaappe guyyiyan, ⁸kawoi Yaaqooba, “Neeyyo woisu laittee?” yaagidi oichchiis.

⁹Oichchin Yaaqoobi kawuwaa, “Taani yuuyaidda de7ido laittai xeetanne hasttama; ta laittai beni ta aawati yuuyiiddi de7ido laittatuppe guuttanne metoi daridoogaa” yaagiis. ¹⁰Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi kawuwaa anjjidi, a sinttappe kare kiyiis.

¹¹Yooseefi ba aawaanne ba ishantta Gibxxe biittan wottiis; kawoi azazidoogaadan Gibxxe biittan Raamisa giyo katamaa matan de7iya, ubbasaappe aadhdhidi lo77iya gadiyaa etau immiis. ¹²Yooseefi qassi ba aawaayyo, ba ishanttuuyoonne ba aawaa so asa ubbau eta naatu goodaadan katta immiis.

Gibxken Koshai Suullis

¹³Gidikkonne koshai suullido gishshau, he biitta ubban katti baawa. He koshan Gibxenne Kanaane biittai naa77aikka qohettidosona. ¹⁴Yooseefi Gibxke kattaa baizzidi, Gibxenne Kanaane biittatun de7iya miishshaa ubbaa shiishshiis; shiishshidi Gibxke kawuwaa keettaa gelissiis. ¹⁵Gibxenne Kanaane miishshai wurido wode, Gibxke asai ubbai Yooseefakko yiidi a, "Nuuyyo kattaa imma; nu miishshai wurido gishshau, nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii?" yaagidosona.

¹⁶Yaagin Yooseefi eta, "Yaanikko intte mehiyaa ekki yiite; intte miishshai wuriichchidabaa gidikko, taani kattaa intte mehiyaara laamma" yaagiis. ¹⁷Hegaa gishshau eti bantta mehiyaa Yooseefayyo ehiidosona. Ehin Yooseefi eta paraa, dorssaa, deeshshaa, miizzaanne hariyaa kattaara laammiis; i he laittaa eta mehiyaa ubbaara kattaa laammiiddi eta mizi shaachchiis.

¹⁸He laittai wurin, eti naa77antta laittan akko yiidi a, "Nuuni nu godaappe qosiyooobi baawa; nu miishsha ubbai wuriichchiis; nu mehiyaakka neessi sheedhdhiichchida; nu bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaayyo attidabi harabi baawa. ¹⁹Nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii? Nu gadeekka aissi xayii? Nunakka nu gadiyaakka kattan shamma; nuuni kawuwaayyo ailletana; nu gadeekka abaa gido; nuuni paxa attana mala, haiqqenna malanne nu gadeekka oxenna mala, zerettaa nuuyyo imma" yaagidosona.

²⁰Yooseefi Gibxke biitta ubbaa kawuwaayyo shammiis. Gibxeti ubbai koshai suullido gishshau, bantta gadiyaa baizzidosona; baizzin gadee kawuwaabaa gidiis. ²¹Yooseefi asa ubbaa Gibxeyyo ha gaxaappe doommidi hini gaxaa gakkanaassi kawuwaayyo aille kessiis.

²²Gidikkonne i qeesetu gadiyaa shammibeenna; aissi giikko, kawoi qeesetuyyo kattaa imnees. Hegaa gishshau bantta gadiyaa baizzibookkona.

²³Yooseefi asaa, "Simmi hachchi taani inttenanne intte gadiyaa kawuwaayyo shammaas. Zerettaa efiidi, gaden zerite. ²⁴SHin kattaa cakki gelissiyo wode, aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issi

kushiyaa kawuwaayyo immite. Ichchashu kushiyaappe attida oiddu kushee intte gadiyaa zerettanne intteyyo, intte so asaayyoonne intte naatuyyo quma gido" yaagiis.

²⁵Yaagin eti, "Neeni nuna ashshadasa! Nu godaa sinttan nuuni sabettorkkoniishsha; nuuni kawuwaayyo ailletana" yaagidosona. ²⁶Hegaa gishshau, Yooseefi Gibxken biittappe aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa kawuwaayyo immiyooogaa higge kessiis. He higgeenne hachchi gakkanaassi eqqidi de7ees. Kawuwaabaa gidibeenna gadee qeesetu gadiyaa xalaala.

²⁷Israa7eelati Gibxke biittan Geseema giyoosan uttidosa; eti yan aqo demmidosa; eti yelettidosonanne daro corattidosona.

²⁸Yaaqoobi Gibxke biittan tammanne laappun laitta de7iis. Yaaqoobi de7ido laittai xeetanne oitamanne laappuna. ²⁹Israa7eelayyo haiqqiyo wodee matattin, ba na7aa Yooseefa xeesissidi hagaadan yaagiis; "Taani ne sinttan sabettidabaa gidikko, ne kushiya ta gulbbatan wottada, neeni taayyo kehanaunne ammanettanau ane geppa. Tana Gibxken moogoppa; ³⁰shin taani ta maizzan gaittiyo wode, tana Gibxeppe efaada, eti moogettidosan mooga" yaagiis.

Yaagin Yooseefi, "Taani nena neeni giidoogaadan oottana" yaagiis.

³¹Yaaqoobi a, "Ane taayyo caaqqa" yaagiis. Yaagin Yooseefi ayyo caaqqiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eeli ba hiixan gufannidi, Xoossaassi goinniis.

Minaasanne Efireema

48 ¹Hegaappe guyyiyan asai Yooseefassi, "Ne aawai sakettees" yaagidi yootiis. Yootin i ba naa77u attuma naata Minaasanne Efireema ekkidi biis. ²Bin asai Yaaqooba, "Be7a; ne na7ai Yooseefi neekko yiis" yaagiis; yaagin Israa7eeli minettidi ba hiixan uttiis.

³Yaaqoobi Yooseefa, "Ubbaa Danddayiya Xoossai Kanaane biittan Looza giyoosan taayyo qonccidi, yan tana anjiis. ⁴I tana, "Taani nena yeletissananne corayana; taani nena daro dere oottana. Ha biittaa taani neeppe guyyiyan, ne zerettaayyo merinaa laata oottada immana" yaagiis.

⁵“Simmi ha77i, ne naa77u attuma naati, taani neekko haggaa yaanaappe kase Gibxxen neeyyo yelettidaageeti tabaa; Efireeminne Minaasee taayyo Roobeelanne Simoona mala. ⁶Etappe guyyiyan neeyyo yelettidaageeti nebaa; eti laattana biittai Efireemanne Minaasa sunttan gido. ⁷Taani Masphexoomiyaappe simmishin, Efiraata gakkanaa guutaa ashshidaashin, Raaheela Kanaane biittan haiqqaasu. Haiqqin, taani o Beetaliheeme giyo Efiraataa efiya ogiyaa doonan moogaas” yaagiis.

⁸Israa7eeli Yooseefa attuma naata naa77ata be7ido wode, “Hageeti oonee?” yaagidi oichchiis.

⁹Oichchin Yooseefi ba aawaa, “Hageeti Xoossai taayyo hagan immido ta naata” yaagiis.

Yaagin Israa7eeli, “Taani eta anjjana mala, eta taakko haa shiishsha” yaagiis.

¹⁰Israa7eeli cimin a aifee daafurido gishshau, xeellanaa danddayenna. Hegaa gishshau Yooseefi ba attuma naata akko shiishshin, a aawai eta idimmidi yeriis.

¹¹Israa7eeli Yooseefa, “Taani ne som77uwaa be7ana gaada qoppabeikke; shin Xoossai hekko ne naatakka tana bessiiis” yaagiis. ¹²Yooseefi eta a gulbbataappe denttidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis.

¹³Yooseefi ba naa77u attuma naata, Efireema ba ushachcha baggan Israa7eelau haddirssa baggaara, Minaasa ba haddirssa baggan Israa7eelau ushachcha baggaara ekkidi, akko shiishshiiis. ¹⁴Efireemi kaalo gidikkokka, Israa7eeli ba ushachcha kushiyaa yeddidi a huuphiyan wottiis; qassi Minaasee baira gidikkokka, Israa7eeli ba kushiyaa qaxiballidi, ba haddirssa kushiyaa Minaase huuphiyan wottiis.

¹⁵Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Yooseefa haggaaan yaagidi anjjiis;

“Ta aawati Abrahaaminne Yisaaqi a sinttan hemettido Xoossai, ta de7o ubban hachchi gakkanaassi tana heemmida Xoossai,

¹⁶iitabaa ubbaappe tana ashshida kiitanchchai, ha naata anjjo.

Ta sunttainne ta aawatu

Abrahaamanne Yisaaqa sunttai etan xeesetto.

Eti sa7aa bollan corattona”

yaagidi anjjiis.

¹⁷Yooseefi ba aawai ba ushachcha kushiyaa Efireema huuphiyan wottidoogaa be7ido wode dosibeenna. Hegaa gishshau, Efireema huuphiyaappe denttidi, Minaase huuphiyan wottanaa ba aawaa kushiyaa oiqqiis. ¹⁸Oiqqidi Yooseefi ba aawaa, “Ta aawau, heggaa gidenna; bairai haggaaattee; ne ushachcha kushiyaa haggaa bolli wotta” yaagiis.

¹⁹SHin a aawai ixxidi a, “Taani erais; ta na7au, taani erais; ikka gita dere gidana. Gidikkonne a kaalo ishahi appe aadhdhi gitatana; a zerettaikka daro gita kawotetta gidana” yaagiis.

²⁰I he gallassi eta anjjidi,

“Israa7eelati anjjiyo wode, ‘Xoossai inttena Efireemadaaninne Minaasedan ootto’ yaagidi intte sunttan anjjana” yaagiis.

Yaatidi Efireema Minaaseppe sinttayiis.

²¹Hegaappe guyyiyan Israa7eeli Yooseefa, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai inttenaara gidana; qassi i intte aawatu biitti inttena guyye zaarana. ²²Qassi nena ne ishanttuura gakkiiya biittaappe issi saamaa darissada neeyyo immais; hegeenne taani Amooretuppe ta bisuwaaninne ta wonddafiyan ekkido biittaa” yaagiis.

Yaaqoobi Ba Naata Anjjiis

49 ¹Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba attuma naata xeesissidi haggaaan yaagiis; “Sinttappe intteyyo hananabaa taani intteyyo yootana mala shiiqite.

²“Inttenoo Yaaqooba naatoo, issippe shiiqidi siyite; intte aawai Israa7eeli intteyyo yootiyoobaa ezggite.

³“Roobeelaa, ta baira na7au, neeni ta wolqqaa; ta minotettaayyo koiruwaa. Neeni bonchchuwankka wolqqankka ubbaappe aadhdhiyaagaa.

⁴“Neni di7o mala; eqqosan de7akka; neeni ubbaappe aadhdhiyaagaa gidakka.

Aissi giikko, neeni ne aawaa hiixaa
kiyadasa;
ne awaa arssaa tunissadasa.

⁵“Simooninne Leewi ishantta;
eta bisoi makkalatettau ola miishsha.

⁶Taani eta zoretan gelikke;
taani eta shiiquwankka uttikke.
Aissi giikko, eti bantta hanquwan
asa woridosonanne
banttana ekka ekka gin,
boorata gilddayidosona.

⁷Eta suulo hanqqoinne
eta meqettaa iitatetta qanggettidaagaa
gido!
Taani eta Yaaqooba asaa gidдон laalana;
Israa7eela biittan piskki oottana.

⁸“Yihudau, ne ishantti nena galatana.
Ne kushee ne morkketu piillanttiyaa
oiqqana.
Ne aawaa naati neeyyo hokkidi
ziggana.

⁹Yihudau, neeni wodala gaammo.
Ta na7au, neeni shankkaappe woridi
simmidi,
cogochchidi zin77ida gaammo mala.
Neeni asi bosherttanau koyenna macca
gaammee mala.

¹⁰Haariyaagee yaana gakkanaashin,
kawotaa xam77ai Yihudaappe,
deriyaa haariyaageetu gatimai a toho
giddoppe shaahettenna.
Qassi dere asai ayyo azazettana.

¹¹I ba hariyaa woiniyaa anuwan,
ba hare maraa muruta woiniyaa turan
qachchana.
I ba afalaa woiniyaa eessan,
ba maayuwaa suutta milatiya woiniyaa
eessan meeccana.

¹²A aiffee woine eessaappe aadhdhi
dulkkana;
a achchaikka maattaappe aadhdhi
booxxana.

¹³“Zaabiloonee abbaa doonan de7ana;
i abbaa doonan markkabeti eqqiyo
soho gidana;
a zawai Sidoona gakkana.

¹⁴“Yisaakoori mino hare;
caaniyo naa77u joinetuppe gidduwan
zin77i bayees.

¹⁵I ba shemppiyoosai lo77o gididiyoogaanne
ba biittai ufaissiyaagaa gididiyoogaa
be7iyo wode,

caanaa tookkanau ba hashiyaa ziqqi
oottidi,
ailletettaa ooso oottana.

¹⁶“Daani Israa7eela zaretuppe
issuwaa gididiya ba asaa bolli
daannatana.

¹⁷Daani oge doonan de7iya shooshsha;
paraa toggidaagee guyye kunddana mala
paraa ginddiyaa dukkiya,
ogiyana de7iya haso.

¹⁸“Abeet GODAU, taani neeni ashshanau
naagais.

¹⁹“Gaadi bonqqiyaageetun deshettana;
shin ikka eta paanaa kaallidi
eta bonqqana.

²⁰“Aseera oittai ordde;
kawotuyyo i lo77o qumaa immana.

²¹“Nifttaaleemi qashettennan yeda de7iya,
lo77o marata yeliya genessa.

²²“Yooseefi aifiyaara herxxexxida woine
tura.

I pultuwaa matan herxxexxa aifiyaara
de7iya,
daashshaikka godaappe bollaara
zaa7iyo woine tura.

²³Wonddafiya dukkiyaageeti
a bolli woraajidosona;
woraajidi bantta zubbayan
dukkidosonanne muddidosona.

²⁴A wonddafee minni uttiis;
a qeseekka minnidi gam77iis.
Hegeenne Yaaqooba Wolqqaamaa
kushiya gaasuwaana,
ne henttanchchaa, Israa7eela Zaallaa
gaasuwaana,

²⁵nena maaddiya ne aawatu Xoossaa
gaasuwaananne,
nena bolla saluwaa anjuwan,
garssa ciimmaa anjuwan,
xantaa anjuwaaninne
yeliya uluwaa anjuwan
anjiya,
Ubbaa Danddayiya Xoossaa
gaasuwaana.

²⁶Ne aawaa anjioi beni deretu
anjuwaappekka
merinaasappe de7iya keratu
anjuwaappekka aadhdhees.
Hagee ubbai Yooseefa huuphiyan,
ba ishanttu gidдон halaqa gididiyoogaa
liiphiyan shemppo.

²⁷“Biniyaami bonqqiya wanggireello.
Ba shankkatidobaa maallado mees;
ba omooddidobaa omarssi shaakkees”
yaagiis.

²⁸Hageeti tammanne naa77u Israa7eela zareta; qassi eta aawai eta huuphiyan huuphiyan etau bessiya anjuuwa anjjiiddi etayyo giidobai haggaa.

Yaaqooba Haiquwaa

²⁹Hegaappe guyyiyan, i eta hagaadan yaagidi azaziis; “Taani ta maizza asatun gaittana hanais; tana Hiitiyaa Efiroona gaden de7iya gonggoluwaa, ta aawatuura moogite. ³⁰Hegeenne Kanaane biittan, Mamire matan de7iya, Maakipheela giyo gonggoluwaa; hegee Abrahaami moogossi Hiitiyaa Efiroonappe a gadiyaara shammido gonggoluwaa. ³¹Abrahaaminne a keettaayiyaa Saara yan moogettidosa; Yisaaqinne a keettaayiyaa Ribiqaa yan moogettidosa; taani qassi Liyo yan moogaas. ³²He gadeenne an de7iya gonggoloi Hiitetuppe shamettidaagaa” yaagiis.

³³Yaaqoobi ba naatuyyo azazuwaa wurssido wode, ba tohuwaa pude ba hiixau shiishshi ekkidi, haiqqi aggiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis.

50 ¹Yooseefi ba aawaa ahaa bolli kunddidi, yeekkiisinne a yeriis.

²Hegaappe guyyiyan, Yooseefi xaliyaa shiishshiya ba oosanchchata ba aawaa Israa7eela ahaa sawiya shittuwaa tiyidi melissana mala azaziis; azazin eti tiyidi melissidosona. ³SHittuwaa tiyiyoogee oitamu gallassa kumettaa wurssiis; aissi giikko, hegee tiyoi wonikka oitamu gallassaa ekkees. Gibxxe asati ayyo laappun tammu gallassaa yeekkidosa.

⁴Yeeho gallassati aadhdhido wode, Yooseefi Gibxxe kawuwaa keettaa asata, “Taani intte sinttan nashettidobaa gidikko, intte tau kawuwaayyo hagaadan yaagidi odite; ⁵Ta aawai tana issi caaqo caaqissiis; i tana, “Taani haiqqana hanais; taani ta huuphessi Kanaane biittan bookkido gonggolo duufuwan tana mooga” yaagiis. Hegaa gishshau ha77i taani pude baada ta aawaa moogana mala yeddarkkii! Hegaappe guyyiyan taani simmana’ yaagite” yaagiis.

⁶Yaagin kawoi, “I nena

caaqissidoogaadan pude baada ne aawaa mooga” yaagiis.

⁷Yaagin Yooseefi ba aawaa mooganau pude biis. Kawuwaa oosanchchati ubbai, a kawo keettan de7iya gita asai ubbainne Gibxxe biittan de7iya gita asai ubbai Yooseefa kaallidi biidosona. ⁸Qassi Yooseefa so asai ubbai, a ishanttinne a aawaa so asai biidosona; eta naati, eta miizzainne eta dorssaa wude xalaalai Geseeman attiis. ⁹Para gaaretikka paraasatikka aara pude biidosona; a kaallidi biida asai keehi daro.

¹⁰Eti Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Axaadi giyo audiyaa gakkiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, ayyo zilaalidosonanne yeekkidosa; yan Yooseefi ba aawaa yeehuwan laappun gallassaa uttiis. ¹¹He biittan de7iya Kanaane asati Axaadi giyo audiyaa he yeehuwaa be7ido wode, “Gibxxeti aiba yibbaata yeeho yeekkiyoonaa!” yaagidosona. Hegaa gishshau Yorddaanoosa matan de7iya he sohoi, Gibxxetu Yeehuwaa geetettiis.

¹²Yaaqooba naati bantta aawai eta azazidoogaadan oottidosona; ¹³eti a ahaa Kanaane biitti efidi, Mamire matan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa, Abrahaami Hiitiyaa Efiroonappe mooguwau shammido gadiyan a moogidosona. ¹⁴Yooseefi ba aawaa moogidoogaappe guyyiyan, ba ishanttuuranne a aawaa mooganau aara biida hara asatu ubbatuura Gibxxe simmiis.

Yooseefi Ba Ishantta Woppissiis

¹⁵Eta aawai haiqqiichchidoogaa be7idi, Yooseefa ishantti bantta gidдон, “Ooni erii Yooseefi nuna ba uluwan morkkikkonne nuuni ayyo oottido iitabaa ubbaassi halo kessana koyikko, nuuni waananec?” yaagidosona. ¹⁶Hegaa gishshau Yooseefakko haggaa mala kiitaa kiittidosona; “Ne aawai haiqqanaappe kase; ¹⁷Intte Yooseefa, “Neeni ne ishanttu nagaraanne eti nena naaqqido iita naaquwaa hayyanaa atto yaaga” yaagiis giidi odite’ yaagiis. Hegaa gishshau ha77i hayyanaa, nu nagaraa, ne aawaa Xoossaa ashkkaratu nagaraa atto yaaga” yaagidosona. Kiitai baakko gakkido wode, Yooseefi yeekkiis.

¹⁸Hegaappe guyyiyan a ishantti bantta

huuphen akko yiidi, a sinttan gufannidi,
 “Nuuni ne ailleta” yaagidosona.

¹⁹SHin Yooseefi eta, “Yayyoppite; tana
 intteyyo Xoossaa giidetiyye?” ²⁰Intte taayyo
 iitanau oottideta; shin hachchiigaadan daro
 asai haiqqennan attana mala, Xoossai
 lo77otettau haggaa oottiis. ²¹Hegaa
 gishshau simmi intte yayyoppite; taani
 inttenanne intte naata mizana” yaagidi, i
 eta minttettidi keha qaalaa haasayiis.

Yooseefa Haiquwaa

²²Yooseefi ba aawaa so asa ubbaara
 Gibxxen gam77iis; i xeetanne tammu
 laittaa de7iis; ²³Efireema naata, heezzantta
 yeletaa be7iis; qassi Minaase na7aa

Maakiira naatanne i ba naata oottiis.

²⁴Hegaappe guyyiyan Yooseefi ba
 ishannta, “Taani haiqqana hanais; shin
 Xoossai inttena maaddanau tumu
 xomoosana; i inttena ha biittaappe kessidi,
 Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne
 Yaaqoobayyo immana giidi caaqqido
 biittaa efaana” yaagiis. ²⁵Yooseefi
 Israa7eela naata, “Xoossai inttena
 maaddanau tumu xomoosiyo wode, intte ta
 meqettaa ha biittaappe pude ekkidi biite”
 yaagidi caaqissiis.

²⁶Yooseefi xeetanne tammu laittaa
 de7idi haiqqiis; haiqqin, eti shittuwan a
 ahaa tiyidi melissidoogaappe guyyiyan,
 Gibxxe biittan saaxiniyan yeggidosona.